Budapest, 1903. Nyolcadik évfolyam. 118. szám. Csütörtök, április 30.

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal: József-körut 18.

Főszerkesztő: VÉSZI JÓZSEF. Felelős szerkesztő: BRAUN SÁNDOR. Kiadja: A SZERKESZTŐSÉG.

Egész évre 28 k., (14), 1/2 évre 14 k., (7), 1/4 évre 7 k., (3.50), egy hónapra 2 k. 40 fillér, (1.20 frt).
Egyes szám Budapesten 8, vidéken 10 fillér.

Félreértett beszéd.

Budapest, április 29.

(v.) Ma megcsinálták a Házban a kalkulust, hogy a kormányzatnak csupán egyetlen ágában is mennyi kárt okoz az országnak ez a lélekölő, idegsorvasztó, alkotmányrontó obstrukció. Aki ezt a számvetést megcsinálta, azt a férfiut széles e hazában komoly, buzgó, a nemzet anyagi haladásán sikeresen munkálkodó államférfiunak ismerik. Darányi Ignác, a gazdaminiszter volt ez a kalkulátor. Hosszu lajstromát tárta fel ama hasznos gazdasági reformoknak, melyek — a törvénybeiktatásra kész állapotban — sürgősen várják, sürgősen követelik megoldásukat. Csupa olyan feladat ez, amely a nemzet anyagi fejlődésének hatalmas lendületet adna s amelynek megvalósitása az országnak érzékeny, talán helyrehozhatatlan kára nélkül el nem odázható. És ez a lajstroma a fontosnál fontosabb és hasznosnál hasznosabb törvényhozási teendőknek valóságos bünlajstroma annak az ellenzéki lelkiismeretlenségnek, mely a parlament drága idejét meddő szóvitákban herdálja el.

Fel is zudult az ellenzék Darányi beszédének a hallatára. Lármájával nyilván a saját lelkifurdalásait akarta tulharsogni. Hiábavaló erőlködés! Mert az ország előtt cáfolhatatlanul áll az a tény, hogy ezt a mostani harcot, melyet a kisebbség a nemzeti önvédelem harcának szeret nevezni, jogosan és talán helyesen is *kezdték* meg *most*, de az ügynek minden kára nélkül lehetne elhalasztani a *befejezését* akkorára, amikor ugyanez az ujoncjutalék a véderőtörvény szerves reformjával együtt mulhatatlanul ismét a parlament elé kerül: tudniillik a jövő esztendőben.

Ez az alkalom tehát nem szökik meg, mert meg *kell* ujulnia, akár akarja a kormány, akár nem. Meg *kell* ujulnia, mert jövő esztendőre is csak a törvényhozás beleegyezésével lehet a véderő számára ujoncokat szedni. Ámde megujul-e az alkalom ismét a Darányi jelezte gazdasági rendszabályok számára? Nem szalasztunk-e el semmit, ha Európa jelenlegi vámpolitikai helyzetének ránk nézve oly végzetes jelentőségü konstellációját nem ragadjuk üstökön, amikor még a kezünkügyében van, hanem a most kinálkozó pillanatot elmulasztva, a gyümölcsöző törvényhozási munkát oly időre halasztjuk, amikor talán már késő lesz? Ma itt van az uj vámtarifa, mely Magyarország mezőgazdasági termelését hatalmas védelemben részesiti s az osztrák ipar kapzsi vámétvágyának erélyes korlátozásával a magyar nép fogyasztási érdekeit is kellő mértékben óvja meg. Mire az obstrukció lezajlik, állja-e még vajjon Ausztria változatlanul e kötést, mely ránk nézve előnyös? S ha állja is, hajlandó lesz-e a külföld, mely maholnap sürgősen fogja követelni a felmondott és lejárt kereskedemi szerződések megujitását, a mi meddő pártharcaink befejezését bevárni? Igaza volt Darányinak abban, hogy a mostani pillanat követelné a magyar nemzettől a legszilárdabb egységet s a magyar parlamenttől a legbékésebb és legeredményesebb dologtevést, mert most lehet és most kell az ország fenyegetett anyagi érdekei számára Ausztriával szemben is, a vámkülfölddel szemben is a hathatós védelmet hosszu időre biztositani. Hát nem isten ellen való bün-e, hogy épp ezt a fatális fontosságu időt pazarolja el a kisebbség olyan áldatlan tusával, mely léket ver a nemzeti egységbe s a nemzet politikai erejét megőrli?

Jellemző arra a felfordult világra, mely mostanában járja, hogy Darányi eme bölcs és hazafias intelmektől duzzadó beszédét is félre tudták magyarázni. Az ellenzék ráfogta, hogy kinálkozás felfelé. Rendes viszonyok közt ilyen izléstelen ráfogást cáfolni sem kellene, mert a beszédből kiáradó igazság fuvallata ugyis elsöpörné a rosszakaratu ferditést. De manapság még a legtermészetesebb igazságot is bizonyitani s a legotrombább ráfogást is cáfolni kell. Kimondjuk hát a legnagyobb határozottsággal és nyomatékkal, hogy Darányi mai beszéde egészen a miniszterelnök felfogását tükröztette vissza s Széll Kálmán annak minden szavával egyetértett. A kormány tagjai e nehéz viszonyok közepette szilárdul tartják és szeretettel ápolják vezérükkel és egymás közt a szolidáritást. Mindezek alapján visszautasitjuk tehát a félremagyarázást oda, ahová való: a képtelen maliciák és a feneketlen abszurdumok birodalmába.

ORSZÁGGYÜLÉS

Budapest, április 29.

Darányi Ignác földmüvelésügyi miniszter az ülés előtt megkérte a vitarendező bizottságot, hogy a mai napon ne állitson sorompóba valamilyen Zoltánt, aki az egész ülést kibeszéli, mert déltájban ő is föl szeretne szólalni.

Kubik Béla előzékenyen felelt:

— Amint parancsolod, kegyelmes uram!

És megváltoztatván a müsort, elsőnek *Bizony* Ákost bocsájtotta harcba, aki aránylag röviden és ma a szokottnál érdekesebben beszélt, délben pedig átengedte a szót a földmüvelésügyi miniszternek. Ugy lehet, Bizony Ákos maga is kivánesibb volt a Darányi beszédére, mint a sajátmagáéra. A Ház is.

Délben nagy mozgás közepette szólalt fel a földmüvelésügyi miniszter.

És különösebb hatása talán még nem volt beszédnek, mint ma az övének. Báró *Kaas* Ivor azt mondta rá: *ez a legjobb ellenzéki beszéd!* A szélsőbal megtapsolta minden mondatát s a mi reformszándékát a miniszter bejelentette, arra a

TÁRCA

Azilumok.

A *Budapesti Napló* eredeti tárcája.

Irta: Ifj. *Lónyay Sándorné.*

Volt idő, mikor theologikus isten még nem különitette el magát a négy elemtől s ezek az örökkévalóságnak megjelenitett négy arcát képviselték.

A lassan sürüsödő csillagon minden csak kocsonyaszerü, zselatinos, fehérnyés állapotban volt; langyos és zavaros posvány fedte a bolygó felületét, amely már akkor is magában hordozta az életnek csiráját.

Később csendesen megmozdult a protozoonok nehéz homálya s az amorf mélységekben megrázkódott az organizmus nélküli sejt: rettenetes vágy szállt fel a sötét feneketlenségből, hol a jövőbeli lény protoplazmái, lárvái lebegtek.

Lassankint aztán kivázolódtak a gyomor, a belek. A scolecidáknak halvány limfatikus nedve vérré változott, a hátgerincből finomszálu, gyenge idegrendszer futott ki.

S ime, alighogy megszületett ez az embrionális fauna, a szerelem magnetizmusa villanyozta fel azt: már észvesztetten tört a világosság felé s kivánta a hyment, a csodát, mely a vágynak alkotó ereje folytán ezeréves lapszusok után kettéválasztja az unisexeket.

Néhány század még s a monstruózus erdőkben már ott bolyong a félelmetes antropoid.

Rettenetes pillanat, midőn a primitiv világ alkonyán az emberarcu bimanus szőröstestü atyjával találkozik s ajka oly szótagokat formál, melyeket amaz már nem bir megérteni!...

Azután eltünik, elmulik a vad ős, elnyugszik ő is a megcsendesült kozmos romjaival. Megszületik a család s az ember a villámlásban megtanulja félni az istent.

S most a rétségnek boldog nyara következik: az Éden. De csakhamar a világra jő Kain s vele sülyedni kezd az emberiség nivója.

Hamis istenek támadnak: a tépett oldalu Adonai, a könnyagzdag Sabbas-Attis, az édeskés Zagreus. De ime, a sötétségre ujra világosság következik: Ootának fáklyája, mely azon a tüzön gyult meg, amelyet Prometheus ellopott — kialszik s utolsó fénysugara odavilágit a Golgothára. A Kálvárián a Halál kitárja karjait s szinte egybeolvasztja a fajokat, mint egykor Baal. Igy születik és hal meg egyik hamis isten a másik után, ha elérkezett utolsó órája. Mindannyian, együtt, a világ lelkiismeretét képviselik és mindegyik külön az emberiséget. Prometheus felszabaditotta az emberiseget az előregedett istenek zsarnoksága alól, de akit Krisztusnak hivnak, *önönmagától* szabaditotta meg az embert. S attól a perctől fogva, hogy megismertük a szenvedést, már ismerjük őt is. A fájdalomból született meg, mint ahogy ujra születik minden szomoruságban. Ő maga is ember s mégis egyenrangu az istennel. S azok kezétől halt meg, akiket halálával megváltott. Igy lett ő nemcsak *Áldozat*, de Krisztus is, ami annyit jelent, mint: megbocsátani...

*

Az isten választott fiait, az embereket folyvást fájdalmaknak, szenvedéseknek veti alá s igy fedte fel előttük Határtalanságának szomoru és magános titkát. Mert isten maga a legfőbb fájdalom és mi, az emberek, az idők végtelenén át az ő élő gondolatai vagyunk, részesei az ő örökkévalóságának. De azért minden dolog önmagától történik meg, sötét, ismeretlen előzmények szerint, minden csak az ősalany elágazásainak érettsége, kifakadása, a körülmények folytán, az időkön át. Az organikus és morális élet, a legkezdetlegesebb sejtnek folytatólagos fejlettsége csupán, csak egy szemecskéje annak a láncnak, mely a kezdeményezőből, az iniciátorból jött létre s melyet a többiek a végtelenségig hatványoznak.

A *rossz*nak gondviselésszerü szükségessége mintegy be van bizonyitva azzal a ténynyel, hogy létezik. De azért a *rossz* mégis csak *kivis* a dolgok harmóniájában.

Az antik kozmos még nem csendesült le egészen: az utánunk következő századok látják csak meg az utolsó vulkánok dühös vonaglásait. Az emberi kháosz is még fel nem szabaditott ezeredéves állapotában sinylődik.

Isten maga ruházta fel némely teremtményét a bünnek végzetességével. S ki mondhatja, hogy ezek nem balkezének választottjai-e, miként a jók a jobbkezéi?

A *Nagy Irtó*nak rémületes munkásai ők, akik a homálynak, sötétségnek fokozatos eltakaritására vállalkoztak akkor, midőn azt mintegy felszivták magukba, hogy a rossz azokban bünhődjék, akik annak bélyegét magukon viselik. S ki tudja, — talán egész fajok gyalázatosságát váltják meg, midőn kitör belőlük a vad indulat, hogy felforgassa a társadalmi rendet s mintegy kényszeritse az embereket a büntetésre? Ők azok az undoritó kelevények, melyeken az idők romlottságának legmérgesebbje gennyed ki, ők az a kanális, melyben az állatiasság iszapos dagálya utat tör magának. S mindegyiküknek egy része a bünhődésnek, a kiengesztelődésnek, akiben a bünnek egyetemes átöröklődése mintegy felszabadul.

Lapunk mai száma tizennyolc oldal.

szélsőbal kórusban mondta: *megszavazzuk!* Mikor arról beszélt, hogy mennyi sürgős feladat vár az államra, az ellenzék ujjongva szólt: *ugy van, tehát vonják vissza a katonai javaslatokat!* Mikor azt mondta, hogy a nemzetet vissza kell vezetni a békés munkához, az volt a kórus válasza: *és nem több ujoncot szedni belőle!* Mikor hangsulyozta, hogy most már a szegény emberért is kellene valamit tenni, valósággal egyszerre zugott a szélsőbal: *nem mindent a katonaságért!*

S mindez látható és szándékos félreértés volt. A miniszter a saját tárcájának keretében vázolta, hogy mennyi minden teendő van a küszöbön. Ez a sok teendő ki van gondolva, költségeivel be van állitva a budgetbe, a bizottságban le van tárgyalva s ugyszólván készen van. A miniszter tehát ezekben a válságos órákban joggal beszélt az ellenzék lelkére, hogy vegye elő a jobbik eszét s tulzott érzékenységből ne tegye kockára a nemzet legfontosabb érdekeit. Egész beszéde arra volt fölépitve, hogy az ellenzék jogos érzékenysége helyén van, de ha minduntalan érzékenykedik, akár van rá oka, akár nem: az a jövőre nézve veszedelem. Azt bizonyitotta, hogy ma dolgozni kell és nem szeszélyeskedni. Azt hirdette, hogy az ellenzék nem pajzsot tart a nemzet fölé, hanem ellenkezőleg, kiüti kezéből a pajzsot. De a szélsőbal a legnagyobb gaudiummal törekedett a beszédet kiforgatni, a maga izlése szerint magyarázni, szándékosan félreérteni. S ennek meg is van a lélektani magyarázata. A szélsőbal ma már nem tud egyébre gondolni, mint a katonai javaslatok visszavonására. Ezzel fekszik, ezzel ébred. S ő, aki nem tud sürgősebb feladatot, mint e javaslatok visszavonását követelni, másrészt nem veszi észre, hogy ugyanakkor makacssággal vádolja a kormányt, mely mindent előkészitett, mindennek sorát akarja keriteni, de attól magát nem hagyja eltántoritani, hogy első sorban az ország biztonságáról gondoskodjék. Ezzel az ellenzékkel ma nem lehet józanon beszélni. Bármit mondjanak neki, hogy ezt, vagy azt lehetne, vagy kellene csinálni, az ellenzék azt fogja rá mondani: „ugy van, az sürgősebb, mint a katonai javaslatok!" Minden sürgősebb neki, mint e javaslatok. Ha azt mondjuk, hogy valamire nincs pénz: — „de a katonaság számára van!" Ha azt mondjuk, hogy még van egy és más tennivalónk: — „ugy van és bizony sürgősebb, mint a katonaságnak szarvakat adni!" Mindig és mindenre ez a megjegyzés jön. S hogy az ellenzék valamely beszédet ilyen szempontból ki ne forgasson, hát abban a beszédben azt kellene állitani, hogy borzalmasan gazdagok vagyunk, fölvet a pénz, a kulturának legmagasabb csucsára jutottunk, nincs az állami életnek olyan ágazata, melyben hátra volnánk satöbbi. Mert csak ilyen körülmények között helyeselné az ellenzék, hogy végre e Kánaán biztonságáról is akarunk gondoskodni. Addig nem. Addig minden fontosabb, mint az ország biztonsága.

Nem kell tehát csodálni, ha a szélsőbal a földmivelésügyi miniszter mai beszédét félreértette. Félre akarta érteni. És megnyugtató, hogy az ország nem fogja félreérteni.

Hogy beszéd közben az elmaradhatatlan incidensek tarka sorban jelentkeztek, az csak természetes. A *helyeslő kórus* tüntető viselkedése szándékos volt inkább, mint pikáns. De volt aztán egy incidens, mely nagyon zajosan indult, nagyon pikánsan folytatódott s igazán szépen végződött. Ez akkor volt, mikor Darányi a kormány magatartásának igazolására azt mondta, hogy lelkiismeretes kormánynak a helyén kell maradnia, mig birja *a korona s a többség* bizalmát.

A szélsőbal zugva vágott közbe:

— Hát a nemzet?

Polónyi pedig viccel dolgozott. Azt kiabálta a zajban:

— *Korona és többség részvénytársaság!*

Ezt kevesen hallották. De mikor *Kubik* Béla a legelső sorból ezt a talán rosszul hallott mondást ugy ismételte, hogy: *közkereseti társaság*, a többség felzudult. Gróf *Andrássy* Tivadar, gróf *Hadik* János s az egész középső oszlop haragosan kiáltotta:

— Rendre!

Nagy kavarodás támadt. Szélsőbal és többség szakadatlan zajban hurrogta le egymást, mialatt az elnöklő *Apponyi* magához szólitotta a gyorsiroda főnökét és informáltatta magát a közbeszólás dolgában. Aztán nagynehezen rendet csinált s leszólt a völgybe:

— Hivatalosan ugy értesülök, hogy Kubik képviselő ur azt mondta a többségre: *közkereseti társaság* . . .

A szélsőbal felugrált a helyéről, lármázott, dobogott. *Polónyi* Géza szót kért. A jobboldal haragos tiltakozással fojtotta bele a szót. Nagynehezen mégis beleharsogta a viharba, hogy nem Kubik, de ő volt a közbeszóló. Apponyi most már kérdő pillantással fordult Kubikhoz. Ő volt-e a közbeszóló vagy Polónyi? Ugron valamit sugott Kubiknak, aztán Apponyi csöngetett, végre Kubik megszólalt:

— Azt mondtam: „*közkereseti társaságnak nevezte őket a — nemzeti párt.*"

Óriási kacagás. A szélsőbal majd megette tetszésével Kubikot. A Ház egy pillanatra várakozva nézett föl Apponyira, hogy mit fog csinálni ilyen körülmények között? Rendreutasitja Kubikot? A nemzeti pártot? Mit fog csinálni?

S itt következett a pikáns fordulatra, az igazán szép befejezés.

— *Bárki használta azt a kifejezést*, szólt mély csöndben Apponyi, *akár Kubik, akár Polónyi, akár a volt nemzeti párt, az a kifejezés inparlamentáris és rendreutasitást érdemel.* És ha *én magam* használtam volna annak idején ezt a kifejezést, *erről a helyről el kell azt ütélnem.* En tehát azt, aki e kifejezést használta, ezennel rendreutasitom.

Ilyen tapsot még nem kapott Apponyi, mióta az elnöki székben ül. Csak Polónyi marakodott félhangosan:

— Oh árva nemzeti párt, hogy még halottaiban is rendreutasitják!

A másik zajosabb incidensre a miniszter egyik hasonlata adott alkalmat. A hasonlat szép és igaz. Emlékeztette az obstrukciót a méhre, melynek adott a természet egy védelmi szervet, melylyel azonban vigyázva kell élnie. Mert ha fulánkjával szurt és nem tudja visszavonni: *a győzőből legyőzött, a sebzőből sebzett lesz.* Ismételjük: a hasonlat szép és igaz. De volt benne két szó, amelyikbe bele lehetett kapaszkodni.

— *A méh és a rózsabimbó!* — gunyolódtak hahotázva azok, akik már életfogytig se fognak méhről rózsabimbó, és rózsabimbóról méh nélkül megemlékezni. Ez volt az egyik. Aztán meg ott volt a hasonlatban *a fulánk visszavonása*.. Ez is kapós kifejezés.

— Vonják vissza a katonai fulánkot!

— Legyőzött lesz a győzőből!

— Sebzett lesz a sebzőből!

Igy ment ez folyton és a hasonlatban rejlő igazságot az ellenzék gunyba iparkodott fojtani. S az ellenzéknek ez mulatságos torna volt, de mit sem változtat ez a félreértett beszéd komoly jelentőségén. Ezt a nagy jelentőséget nem fogják a közvéleményben elmagyarázhatni, ami pedig az obstrukció mai manőverét illeti, az is elenyésző a többség tüntető tapsai mellett. A miniszter mégis elmondta komoly figyelmeztetését s az ország érteni fog belőle.

Az ülés végén a mentelmi bizottság beterjesztette jelentését *Győrffy* Gyula ügyéről, aztán még két miniszteri válasz volt — *egyik sem incidens nélkül.*

Mikor *Wlassics* Gyula Pap Zoltán interpellációjára válaszolva, kijelentette, hogy az egyes iskolákban esetleg énekelt *Gotterhalte* szövegét közjogi tekintetben ellenőrzi, de a dallamra nézve nem intézkedett és nem is fog intézkedni, *a Pap Zoltán hangzatos viszonválaszát a karzatokra helyezett vidéki küldöttség is megéljenezte.* Ezért az elnöklő *Apponyi* kiüritéssel fenyegette meg a karzatot, a vitarendezők ellenben ugy bosszulták meg magukat, hogy a válaszra névszerinti szavazást kértek, melyet azonfelül holnapra is halasztottak.

Aztán *Plósz* igazságügyminiszternek kellett volna válaszolnia Schmidt Károly interpellációjára, hogy a Magyarországon kötött polgári házasságot Ausztriában nem ismerik el. Itt is volt incidens. Az ellenzék zajongva követelte, hogy a miniszter halaszsza válaszát holnapra. Leghangosabban követelte *Horváth* Gyula.

S ekkor *Bogyay* Máté ingerülten kiáltott rá:

— *Fogja be a száját!*

Hogy ebből komoly kavarodás támadt, az természetes. De most Apponyi gyorsan elejét vette a viharnak, mert rendreutasitotta Bogyayt. Igy aztán *Plósz* igazságügyminiszter zavartalanul elmondhatta válaszát, melyet az interpelláló is tudomásul vett . . .

Mert hiszen a rossz nemcsak körülöttünk van meg, a primitiv faunák utódaiban, de *bennünk* is s *főképpen* bennünk.

A gyilkosok, tolvajok csak azok a gennykutacsok, amelyeken át az emberiségben felgyülemlett tüzek és lávák vulkanikus salakjai távolitódnak el. S ha a visszaesők és a mindenrendü elkárhozottakkal érintkezünk, ha beletekintünk lelkivilágukba, megdöbbentő mezteleséggel tárul elénk a keserü igazság: nekünk is vannak számtalan és mindig ujraszülető hibáink, melyek a reájuk kedvező körülmények között épp oly bünökké fajulhatnának, mint amazokéi.

A fogházak az emberi gyomnak gyüjtőhelyei. Azoké a csenevész emberplántáké, akiket a hideg, a kegyetlenség, a szenvedés, az éhség s főleg a *tudatlanság* — degenerált; s mindé börtönben, minden bünösben mély tanulmány rejlik a számunkra.

Luther Burhauk — a nagy angol botanikus — azt mondja:

— A gaz azért gaz, mert senki sem törődik vele, rálépnek, eltiporják, a forró nap elsorvasztja, tél fagya letöri, táplálékot nem kap a sovány földből, talán féreg is rágja a gyökerét, gondos kéz nem ápolja soha. Ilyen körülmények között vadhajtások nőnek csupán rajta s lassankint elszivják az eredeti növény életerejét. De ha egy ilyen gazt uj talajba ültetünk, uj befolyásoknak teszszük ki s szeretettel gondoskodunk fejlődéséről, ugy nyitva áll az ut számára a minden irányban való végtelen nemesedésre . . .

A kerti gyomnál sokkal szánandóbbak még a szegény emberpalánták, ott, a fogház napsugárnemérte, dohos levegőjében.

Gyermekkorukban senkisem fejlesztette tudásukat, nem igyekezett lelkületükre hatni. Minden lépésüknél ujabb és ujabb kisértésekkel találkoztak. Táplálkozásuk hiányos volt, a nehéz munka agyoncsigázta őket: bukásuk csaknem szükségképpeni következménye életmódjuknak.

De azért még, hogy egyszer elbuktak, nem szabad elhagynunk őket. A legelvetemültebb gyilkos lelkében is van egy fiók, amelyben emlékeit őrzi, s ha eltaláljuk velük a hangot, ha igyekezünk őket megvédeni önmaguktól, talán még uj embert is faraghatunk belőlük.

Vagy kit ne hatna meg közülünk a többszörösen gyilkos némber, kinek könny ragyog szemében, midőn otthonhagyott gyermekéről beszél? S az a sötétlelkü gonosztévő, aki inkább éhezik, de kenyérbélből bokrétát csinál annak az asszonynak, aki az evangélium szavaival igyekezett őt megvigasztalni? Ha valakinek lelkében még *egy* nemes gondolat, *egy* nemes érzés lakik, ugy érdemes a kisérletre. S ez a *szabad* emberek dolga.

Az emberiségnek egyes csoportjai már megértették azt a nagy felelősséget, mely vállaikon nyugszik, s külföldön már csaknem mindenütt vannak azilumok a börtönből kiszabadult szerencsétlenek számára.

Nálunk eddigelé csak a Lorántffy Zsuzsánna egyesület foglalkozik a dologgal. Az egyesület ügybuzgó titkára, kinek nagy szivéből fakadt ez az eszme, nem kimél semmi fáradságot, hogy azt diadalra juttassa, s azt hiszem, alig lesz közöttünk valaki, aki — átértve a cél nemességét — ne igyekeznék azon, hogy ebben segitségére lehessen.

Mint a nagy münek szerény munkása fordulok én is Magyarország müvelt lelkü hölgyeihez, s mint egykor a nagy Réjane tette a müvészet árváiért, ugy én a társadalom kitaszitottjaiért kérem önöket, terjeszszék tovább az eszmét körükben s járuljanak hozzá adományaikkal az Azilum felépitéséhez — életük legboldogabb órájának emlékére!

A képviselőház ülése április 29-én.

— Kezdete délelőtt 10 órakor. —

Elnök: Gróf *Apponyi* Albert.

A *kormány részéről jelen* vannak: *Széll* Kálmán miniszterelnök báró *Fejérváry* Géza, *Lukács* László, *Darányi* Ignác, *Láng* Lajos, *Plósz* Sándor, *Cseh* Ervin.

(Az indemnity.)

Bizony Ákos: Szerinte nem volt jogos ujonclétszám-felemelést kérni az országtól. Az eddigi ujonclétszám a törvény értelmében lett megállapitva. Nagyon természetes, hogy ujonclétszám-felemelés ujabb feltételek teljesitése mellett kérhető csak. Szóló meg

volt győződve arról hogy a kormány inkább visszavonja a katonai javaslatokat, minthogy ex-lexbe menjen. A miniszterelnök nyilatkozata minden reményét eloszlatta. De hát kérdi a miniszterelnöktől, hogy fog kikerülni a hinárból? Mert az ex-lex nem megoldás. Az ellenzék pedig nem fog engedni. S így nem lesz semmisem. A küldöttségek eléggé mutatják a nemzet érzületét s a függetlenségi párt harcában erre támaszkodik. Beszél ezután a parlamentárizmusról, melyről Magyarországon beszélni sem lehet. Kérdi, ha uralomra kerülne a függetlenségi párt, akadna-e ellenzék, mely a 67-es alapra támaszkodhatnék. Különben is a parlamentárizmus folytán egyedül nemzet boldoggá nem lehet. A parlamentárizmus nem cél, hanem eszköz. A lakosság egy huszadrésze bir csak választói joggal. ezek között is nagyszámban a hivatalnoksereg. Leszámitva a nemzetiségeket, kisül, hogy a magyar faj többsége a 48-as eszméknek a hive. A katonai kérdést fejtegetí ezután. Örömmel vette tudomásul. hogy a felségjogok a hadügyi intézkedésre vonatkozólag a magyar királyt illetik meg. Ezt még nem hallotta a magyar kormánypadokról. Ellenkezőjét igen. A javaslatot nem fogadja el. (Helyeslés a szélsőbalon.)

(A földmivelésügyi miniszter beszéde.)

Darányi Ignác: A miniszterelnök ur tegnapelőtti nagyszabásu beszédéhez sem bozzátenni, sem abból elvenni nem szükséges semmit. De ha mégis felszólal, teszi ezt azért, hogy őszintén és nyiltan elmondja azt, ami szivén fekszik. (Halljuk! Halljuk! a jobboldalon.) Kerülni óhajt minden személyes vonatkozást, mintán a személyes vonatkozások inkább elhomályositják, mintsem tisztázzák a kérdéseket. (Ugy van! Ugy van! a jobboldalon.) Azért mindenekelőtt szárazon elmondja azokat, a miket meggátol és megakadályoz a parlament rendes müködésének megszakadása. Csak a földmivelési tárca költségvetését veszi. Ezen költségvetés alapján, amely máskor már ilyen időben jogerős szokott lenni, alig lehet ebben az évben valamit csinálni. Itt volna a gazdasági munkások helyzetének javitására uj tétel 290.000 korona. (Nagy zaj és felkiáltások a szélsőbaloldalon: Tárgyaljuk le! Halljuk! Halljuk! jobbfelől. Elnök csenget.) Zemplén-, Ugocsa- és Sárosvármegye népének felsegitésére uj 50.000 korona. (Zajos felkiáltások a szélsőbaloldalon: Megszavazzuk!) A székelyföldi akcióra uj tétel 162.000 korona. (Zajos felkiáltások a szélsőbaloldalon: Megszavazzuk!) Az ország minden vidékén épitkezésekre, felszerelésekre 2.056.000 korona. (Zajos felkiáltások a szélsőbaloldalon: Megszavazuk:) A mellett számtalan olyan vállalati és ipari szerződés van, amelyben az mondatik, hogy ezek a vállalkozók az ő keresetüket akkor kapják meg, amikor a költségvetési törvényjavaslat jogerőre emelkedik. (Zajos felkiáltások a szélsőbaloldalnn: Tárgyaljuk le rögtön!) Itt van a beruházások kérdése. Itt egy jelentékeny tétel van felvéve erdei vasutakra, gazdasági szakoktatási intézményekre, különösen Erdélyre való tekintettel. segély némely magyar város árvédelmére, a Temes-Bégavölgy ármentesitésére és a Begának Nagybecskerekről Temesvárig annyira sürgetett szabályozására. Itt van a Dráva és Száva szabályozása, nagyobb összeg kisebb folyók szabályozására és vizmosások lekötésére, téli kikötők létesitésére. a soroksári Dunaág szabályozására. (Nagy zaj és felkiáltások a szélsőbaloldalon: Megszavazzuk! Vegyék vissza a katonai javaslatokat! Halljuk! Halljuk! a jobboldalon.)

Elnök: (csenget): Csendet kérek!

Pichler Győző: A közvéleményt ellenünk akarja hangolni! (Zaj a jobboldalon és felkiáltások: Halljuk! Halljuk!)

Kubik Béla: Visszaszáll az ő fejére! (Nagy zaj a jobboldalon és a szélsőbaloldalon.)

Elnök: Csendet kérek! Kérem a képviselő urakat, ne méltóztassanak állandóan közbeszólni. (Halljuk! Halljuk! a jobboldalon.)

Pichler Győző: (Többször közbeszól. Nagy zaj a jobboldalon.)

Elnök: Pichler képviselő urat rendreutasitom, miután többször figyelmeztettem, hogy ne szóljon közbe. (Halljuk! Halljuk! a jobboldalon.)

Darányi Ignác: Itt van a soroksári Duna-ág szabályozási tervezete; Budapest mellett egy 6 mértföldnyi csatorna. amely most parlagon hever. (Felkiáltások a szélsőbaloldalon: Megszavazzuk! Halljuk! Halljuk! a jobboldalon.)

Endrey Gyula: Sürgősebb a katonai javaslatoknál! (Zaj a jobboldalon és felkiáltások: Halljuk! Halljuk!)

Darányi Ignác: Itt van az állattenyésztési alap felemelése. (Helyeslés a szélsőbaloldalon.) Égető szükség. Ezen a téren a szegény embernek egynéhány év előtt egy krajcár jövedelme sem volt...

Szatmári Mór: A szegény ember elpusztulhat, csak a katonasagnak legyen pénz. (Zajos felkiáltások a jobboldalon: Halljuk! Halljuk! Rendre!)

Nyegre László: Nem jól esik az igazságot hallani! (Nagy zaj a szélsőbaloldalon. Halljuk! Halljuk! a jobboldalon.)

Telegdy József: Nem birják az igazságot meghallgatni! (Zaj a szélsőbaloldalon.) Pedig jó lenne meghallgatni! Komoly dologról van szó! (Zaj a szélsőbaloldalon. Halljuk! Halljuk! a jobboldalon.)

Darányi Ignác: Ugy látszik, t. képviselőház...

Ugron Gábor: Minek kérnek panganétot, ha kenyeret akarnak? (Nagy zaj a jobboldalon és felkiáltások: Halljuk! Halljuk!)

Darányi Ignác: Ugy látszik, önöknek nem elég, miszerint a többséggel azt akarják dolgoztatni, amit önök akarnak, de most már az egyes miniszterekkel és az egyes képviselőkkel is csak azt akarják beszéltetni, ami önöknek tetszik. (Tetszés a jobboldalon. Mozgás a szélsőbaloldalon.) Talán fájnak a dolgok, amiket előhozok? (Felkiáltások a szélsőbaloldalon: Behogy! Felkiáltások a jobboldalon: Ugy látszik! Zaj.)

Elnök: Csendet kérek, t. Ház!

Kubik Béla: Ezt a szép beszédet régen kellett volna elmondani! (Zaj a jobboldalon és felkiáltások: Halljuk! Halljuk!)

Elnök: Kubik Béla képviselő urat figyelmeztetem, ne tessék folytonosan közbeszólani. (Halljuk! Halljuk! a jobboldalon.)

Darányi Ignác: Itt van a közgazdasági alap dotálása. A len- és kendertermelés fejlesztése égetően kopogtat ajtónkon. A közgazdasági termények értékesitése is életkérdés. (Helyeslés a jobboldalon.) Itt van a telepitési és parcellázás kérdése. Készen van a törvényjavaslat indokolásával együtt; nem gátolná semmi, hogy rövid időn belül a Ház azt letárgyalja. A célja e javaslatnak az, hogy egyfelől a határszéleken az exponált pontokat erősitsük a telepitések által, másrészt pedig, hogy azt a nagy erőt, tartalékot, mely az Alföld népében rejlik, (Felkiáltások a szélsőbaloldalon: Ez mind nagyon helyes! Felkiáltások a jobboldalon: Engedjék hát beszélni!) jövőnk érdekében felhasználjuk és értékesitsük. (Helyeslés a szélsőbaloldalon.) Itt van a tisztviselői törvény. (Igaz! Ugy van! a szélsőbaloldalon.) Ha ez elfogadtatik, ugy a tisztviselők azonnal megkapják a 9 millió koronát kitevő többletet. (Felkiáltások a szélsőbaloldalon: Már októberben sürgettük ezt!) Ezek mind oly kérdések, amelyek sürgős megoldást követelnek. (Helyeslés a szélsőbaloldalon. Igaz! Ugy van! a jobboldalon.) Itt van, az Ausztriával való kiegyezés, valamint az autonóm vámtarifa is. 1878 óta bizonyos aránytalanság van mezőgazdasági és ipari vámjaink között. Célunk volt azt az aránytalanságot megszüntetni. Ezért már az első kiegyezésben vétetett fel olyan rendelkezés, amely szerint a mezőgazdasági és iparcikkek egyenlő védelemben részesülnek. Ez a rendelkezés átvétetett az 1899: XXX. t.-cikkbe is és amit a miniszterelnök által előterjesztett 1899: XXX. t.-cikk e részben megigért, azt — elismeri mindenki — a kiegyezés és a tarifa be is váltotta.

Széll Kálmán: Teljes mértékben!

Darányi Ignác: Ezért nem lehet összehasonlitást tenni a 98-iki kiegyezés és a mostani kiegyezés között. A 98-iki kiegyezésben ugyanis e részben a dolog természete szerint csak egy elv volt felállitható...

Széll Kálmán: Tartalma most lesz!

Darányi Ignác: ... mig most már kaptunk tartalmat, megkaptuk a vámtarifában, ami amott csak elvileg mondatott ki. (Felkiáltások a szélsőbaloldalon: Külön vámterületet kértünk és kérünk!) Hát a külön vámterületet magunk sem kértük és pedig igen egyszerü okokból.

Széll Kálmán: Azért, mert ma ez a jobb!

Darányi Ignác: Mi bent voltunk és benn maradtunk a közös vámterületben évtizedeken át, amikor az talán különösen a mezőgazdákra nézve hátrányos volt. Most jönne az az idő, mikor a főgabonanemüekben egészen megszünnénk kiviteli ország lenni, mikor vámjaink hatályosak lennének. Ha tehát annyi éveken át a közös vámterülethez ragaszkodtunk, midőn ezen vámvédelem kevésbé volt hatályos, akkor feladni azt most, mikor azt reméljük, hogy az mielőbb majdnem teljes mérvben hatályos lesz, azt hiszem, nagyon elhibázott dolog volna. (Igaz! Ugy van! jobbfelől.) Mi ezen kérdést nem politikai szempontból, hanem tisztán gazdasági szempontból fogtuk fel. (Ugy van! Ugy van! jobbfelől.) Ha mi előlünk, a mi terményeink elől az egész világ elzárkózik, — ezt az elzárkózási irányzatot tagadni azt hiszem, senki sem fogja — akkor nekünk feladni azt a régi, közvetlen, mellettünk fekvő piacot, ahová terményeink 90 százalékát visszük ki, azt hiszem, nagyon meggondolatlan dolog lenne. (Ugy van! Ugy van! jobbfelől.) Hogyha rászorittatnék Magyarország, meg tudna a külön vámterület alap án is élni, de hogy ha valaha, ugy a jelen pillanatban volt gazdaságilag Magyarország Ausztriára és Ausztria Magyarországra utalva. (Ugy van! Ugy van! jobbfelől.)

Kubik Béla: Feles egünknek 80 százalékát! (Zaj a jobboldalon.) Az nagy különbség! Nem kell itt a közvéleményt tévesen irányitani! Ez nem igaz! Nem terményeink 80 százalékát!

Széll Kálmán: Hiszen az magától értetődik!

Kubik Béla: Ez tendenciózus dolog!

Elnök: Kérem Kubik képviselő urat, ne zavarja a szónokot!

Darányi Ignác: Már most hogyha nézzük a vámtételeket, amelyek sok irányban fokozottabb védelmet nyujtanak, más irányban eddig vámmentes cikkek vám alá vétettek, akkor azt látjuk, hogy például a buza, amelynek autonóm vámtétele 3.57 korona, a szerződéses, illetőleg határvámtétel 1.79, ezzel szemben az uj minimális vám — a másikról nem is szólok — 6.30 korona. a rozs 3.57, illetőleg 1.79-cel szemben minimális vám 5.80; a zab 1.79, illetőleg 1.43-mal szemben áll 4 80 minimális vám; a tengerinél 1.19 K., illetőleg 60 fillér szerződéses vámmal szemben áll 2 korona 80 fillér.

Endrey Gyula: Hát a tiroli gabonavámok?

Széll Kálmán: Az semmi kárt sem csinál! Még öt krajcár kárt sem csinál! Ezt csak érteni kell!

Endrey Gyula: Hol a szabad forgalom Tirolban? (Zaj a szélsőbaloldalon. Halljuk! Halljuk! jobbfelől.)

Darányi Ignác: A kiegyezés, valamint a vámtarifa csak keretet képez, azoknak tartalmat adni, azokat kitölteni a kereskedelmi szerződések vannak hivatva. (Ugy van! Ugy van! a szélsőbaloldalon.) Jó tarifa nélkül jó kereskedelmi szerződést nem lehet csinálni; de a legjobb tarifát is rossz kereskedelmi szerződésekkel könnyen illuzóriussá lehet tenni, nem szólva a minimális vámokról. A külkereskedelmi szerződések fontossága onnan is kitünik, hogy nekünk kiviteli többletünk az utolsó években átlag 2 és félszáz millió koronát képvisel. Kivitelünk 75 százaléka azon államokra esik, amelyekkel a szerződések a folyó évben lejárnak. Az 1899. évi XXX. t.-c. meghatározta, hogy a külföldi kereskedelmi tárgyalások megkezdése előtt az autonóm vámtarifát okvetetlenül meg kell állapitani. Már most mi a helyzet, hogyha a vámtarifa nem lesz tárgyalva és megállapitva? A külállamok szabadon indithatnak meg kereskedelmi szerződési tárgyalásokat, csak Magyarország és Ausztria nem tárgyalhatnak. (Mozgás a szélsőbaloldalon.) Ha már most Németországnak, Oroszországnak, Svájcnak megvan a vámtarifája és látjuk, hogy a mienk nincs tető alatt, akkor azt konstatálhatjuk, hogy mig más államok a pajzsot és a fegyvert a közgazdasági küzdelemre maguknak megalkották, addig mi ezzel mert a vámtarifát idejekorán tető alá nem hoztuk, nem rendelkezünk. (Zaj a szélsőbaloldalon.) Olaszországgal szemben felmondtuk a kereskedelmi szerződést, tekintettel a borvámklauzulára és tekintettel azon nemzetközi komplikációkra, amelyek keletkeztek volna abból, hogyha a szerződést tel nem mondjuk. Ezzel különben a közöhajnak is eleget tettünk. Már a miniszterelnök is jelezte, hogy nem vagyunk abban a helyzetben, hogy a kü államokkal tárgyalásba bocsátkozzunk. (Zaj a szélsőbaloldalon.) Ki áll jót, hogy más államok, még pedig olyan államok, amelyek bennünket nagyon érdekelnek, a kereskedelmi szerződéseket fel nem mondják? Hiszen a kereskedelmi szerződések január elsejétől de die ad diem mondhatók fel és akkor mi, akiknek még Ausztriával is meg kell előbb állapodnunk, mielőtt a külföldel tárgyalhatnánk, abba a helyzetbe juthatnánk, hogy szerződés nélküli állapot esetleg vámháboru állapota állhatna elő. (Zaj a szélsőbaloldalon. Felkiáltások: Ez igy van! Igaza van! Elnök csenget.)

B. **Kaas Ivor:** A legjobb ellenzéki beszéd! (Derültség a szélsőbaloldalon.)

Darányi Ignác: Az államok (Halljuk! Halljuk! a jobboldalon.) reánk való tekintet nélkül szerződhetnek egymással s oly állapotot teremthetnek, amelylyel akarva, nem akarva számolnunk kell és amelyet visszacsinálni többé nem lehet. (Igaz! Ugy van! a jobb- és baloldalon.) És a mezőgazdák, akik annyira várták e kiegyezés és e tarifa hatását... (Mozgás a bal- és szélsőbaloldalon. Zaj. Elnök csenget. Halljuk! Halljuk! a jobb- és baloldalon.)

Pichler Győző: Itt vannak deputációban a katonai javaslatok ellen!

Darányi Ignác: ... elesnek a reménytől. attól a reménytől. hogy annyi megpróbáltatás után jobb napokat fognak látni. (Igaz! Ugy van! a jobb- és baloldalon.) A népek helyét a jövőben még inkább, mint eddig, az anyagi jólét és gazdasági emelkedés fogja meghatározni. (Igaz! Ugy van! Taps a bal- és a szélsőbaloldalon. Elnök ismételten csenget.)

Szatmári Mór: Gazdag nemzet emelheti a hadierejét is!

Darányi Ignác: Szegény nemzet, (Zaj. Elnök csenget.) bármi van a törvényekben kodifikálva, a már birtokoit jogait könnyebben elveszitheti. (Igaz! Ugy van!)

Kubik Béla: Igaz, igaz, aláirom. (Derültség a jobboldalon. Elnök csenget. Halljuk! a bal- és szélsőbaloldalon.)

Darányi Ignác: A magyar földben, a magyar föld erejében, a magyar vizekben, forrásokban, bányákban tömérdek kihasználatlan erő van, (Igaz! Ugy van! a bal- és szélsőbaloldalon.) amelyet magas szinvonalra lehetne emelni. (Igaz! Ugy van! a bal- és a szélsőbaloldalon.)

Pap Zoltán: És ehhez katonaság szükséges?!

Széll Kálmán: Az is! (Zaj. Halljuk! Halljuk! a jobb- és baloldalon.)

Darányi Ignác: Hozzáteszem, a magyar népben és a magyar nép tehetségeiben is annyi erő van, (Igaz! Ugy van! a bal- és a szélsőbaloldalon.) ami most nem érvényesül egészen... (Igaz! Ugy van! Taps a bal- és szélsőbaloldalon.) mert sok magyar ember (Zaj a bal- és szélsőbaloldalon. Halljuk! a jobb- és baloldalon.) átlag éppen felényit dolgozik, mint amennyit dolgozhatnék. (Zajos helyeslés jobbfelől.)

Endrey Gyula: Nem kapunkát! (Igaz! a szélsőbaloldalon. Halljuk! Halljuk!)

Polónyi Géza: Elviszik katonának!

Elnök (csenget): Csendet kérek!

Pichler Győző: Darányi kilépett a szabadelvüpártból!

Darányi Ignác: Ha azt az erőt, melyet a balsorsban tudtunk tanusitani, át tudnók vinni a békés időbe, (Helyeslés jobbfelől.) a munka terére, (Helyeslés jobbfelől. Taps a szélsőbaloldalon.) akkor ebből a nemzetből egy nagy nemzet lehetne. (Taps a szélsőbaloldalon.) De annak láttára, ami itt történik, az a benyomása. (Nagy zaj. Halljuk! Halljuk! jobbfelől.) hogy még mindig van valami abban, amit a krónikás erről a nemzetről századok előtt mondott: jugi impatiens sed libertatis incapax. (Igaz! Ugy van! jobbfelől. Nagy zaj a szélsőbaloldalon.) Az előttünk álló exlex állapotban, amely annak folytán áll elő, hogy a maga idején a többség akarata megnyilatkozzék, (Igaz! Ugy vau jobbfelől. Nagy zaj a szélsőbalon.) először tekinti a kérdést a kormány politikai helyzete szempontjából. A kormány politikai helyzetét más, mint a korona bizalma és más mint a többség bizalma nem határozhatja meg, (Nagy zaj és ellentmondás a szélsőbaloldalon. Helyeslés jobbfelől.)

Kubik Béla: A szolgáknak első a korona, a többinek a nemzet!

Szatmári Mór: A nemzet az utolsó, igazságuk van!

Endrey Gyula: Amit Bécs akar, az az első. (Zaj. Halljuk! Halljuk! jobbfelől.)

(Egy közbeszólás.)

Kubik Béla: Közkereseti társaság! (Nagy zaj és zajos felkiáltások a jobboldalon: Rendre! Rendre! Nagy zaj a Ház minden oldalán.)

Elnök (többször csenget.)

Gróf Hadik-Barkóczy Endre: Rendre! Rendre! Kikérjük magunknak! (Folytonos zajos felkiáltások a jobboldalon és a középen: Rendre! Rendre! Nagy zaj a bal- és szélsőbaloldalon.)

Elnök (csenget): Ugy értesülök hivatalosan,

hogy Kubik képviselő ur képviselőtársai felé fordulva, ezt a kifejezést használta: közkereseti társaság. (Hosszantartó nagy zaj a szélsőbaloldalon. Polónyi Géza szólásra jelentkezik. Zajos felkiáltások a jobboldalon: Elál! Rendre! Halljuk az elnököt!) Tisztába kell hozni mindenekelőtt... (Nagy zaj.)

Polónyi Géza: Nem Kubik képviselő ur használta ezt a kifejezést. (Hosszantartó nagy zaj.)

Elnök: Csendet kérek, mert különben kénytelen leszek az ülést felfüggeszteni. (Mozgás és zaj. Felkiáltások a szélsőbaloldalon: Szünet! Szünet! A jobboldalon: Halljuk az elnököt!) Valóban, sajnálatos elfajulása a parlamenti tárgyalásoknak, hogy midőn annak az alapos jelei mutatkoznak, hogy valamely oly dolog történt vagy mondatott, mely elnöki intézkedést kíván s az elnök kötelességszerűleg mindenekelőtt tisztába akarja hozni: történt-e ez vagy nem, akkor még szóhoz sem tud jutni. (Zajos felkiáltások: Halljuk! Halljuk!) A kérdés az, hogy Kubik Béla képviselő ur használta-e ezt a kifejezést?

Kubik Béla: Meg fogom mondani!

Pichler Győző: A nemzeti párt szótárából tanulta! (Nagy zaj a jobboldalon.)

Kende Péter: Pichler hallgasson! (Folytonos nagy zaj és felkiáltások a szélsőbaloldalon: Ki parancsol itt? Kende parancsol?)

Elnök: Csendet kérek a Ház minden oldalán. Azt kérdezem Kubik Béla képviselő urtól, használta-e ezt a kifejezést, igen, vagy nem?

Kubik Béla: Igenis, én mondtam, de nem így. Azt mondtam: Közkereseti társaságnak nevezte a nemzeti párt. (Taps a szélsőbaloldalon. Nagy zaj. Elnök több izben csenget. Felkiáltások: Halljuk az elnököt! Halljuk a minisztert!) Akkor tetszett, most nem tetszik! Nekem most is tetszik! (Nagy zaj. Elnök ismételten csenget.)

Elnök: T. képviselőház! Ha akár a nemzeti párt, vagy akárki akármikor más párttal vagy képviselővel, vagy a képviselők bármely csoportjával szemben ilyen kifejezést használt, imparlamentáris dolgot cselekedett és rendreutasítást érdemel. (Hosszantartó nagy zaj a szélsőbaloldalon. Elnök ismételten csenget. Halljuk! Halljuk! jobbról.)... És hogyha magam mondtam volna (Folytonos nagy zaj a szélsőbaloldalon. Az elnök többször csenget.) ilyen kifejezést ez nem változtatna semmit azon az ítéleten, amelyet ezen kifejezés felett mondanom kell. (Élénk tetszés.) Azért ha ez a kifejezés most itt nem egyszerűen mint reminiszcencia, — feleljen bár meg a történeti valóságnak vagy nem, nem tudom — hanem olyan értelemben használtatott, hogy szemrehányás és kifejezés, ujból alkalmaztatik egy párira, ha így használtatott, azt, aki e kifejezést használta, rendre kell utasitanom. (Helyeslés a jobboldalon. Hosszantartó nagy zaj a szélsőbaloldalon. Elnök ismételten csenget. Halljuk! Halljuk!)

(Az ellenzék magatartása.)

Darányi Ignác: A felhatalmazási törvény hiányában a kormány előtt két ut áll: vagy folytatni a kormányzást azon törvényes fentartásokkal, a melyeket a miniszterelnök ur igen alaposan kifejtett, és a legszükségesebbekre szoritkozva, vagy egyszerre megállitani az államnak egész gépezetét. Egy lelkiismeretlen kormány az utóbbi módozatot választaná. Mert ha nem fizetik a tisztviselőket, ha május elsején megállitják a vasutakat...

Barabás Béla: Nem is szabad fizetni senkit se! Se minisztert, se katonát, senkit se!

Endrey Gyula: A császárt sem szabad fizetni! (Hosszantartó nagy zaj. Az elnök ismételten csenget.)

Darányi Ignác: Ha perelni hagynók az államot hitelezői által, akkor 48 óra alatt egy lehetetlen helyzet teremtetnék, de nem nekünk, hanem önöknek. (Éljenzés és tetszés a jobboldalon. Nagy zaj a balés a szélsőbaloldalon. Elnök csenget.) A miniszterelnök ur kormányzása kezdetétől fogva az ellenzék irányában a lojalitás álláspontjára helyezkedett. (Ugy van! Ugy van! a jobboldalon.) Ez a legilletékesebb férfiak részéről a különböző pártok vezérei által el lett ismerve. (Ugy van! a jobboldalon.) Miből állott a miniszterelnök ur lojalitása az ellenzékkel szemben? (Élénk felkiáltások a szélsőbaloldalon: Az mellékes! Felkiáltások a jobboldalon: Az nem mellékes! Nagy zaj.) Abból, hogy ő nemcsak a törvénynek betüit és szavait nézte, hanem vele szemben a törvény szellemét és tartalmát is megtartotta. (Ugy van! Ugy van! a jobboldalon. Zaj a szélsőbaloldalon.) És ezt most arra használják, hogy a betükbe és formákba kapaszkodva, a házszabályok lényegének, céljának és tartalmának ellenére (Ugy van! Ugy van! a jobboldalon.) a többség akarata megnyilatkozásának lehetőségét kizárják. (Ugy van! Ugy van! a jobboldalon. Nagy zaj a szélsőbaloldalon.) Arra használják, hogy a többség törvényes időben való megnyilatkozását lehetetlenné tegyék. (Ugy van! Ugy van! a jobboldalon. Nagy zaj a szélsőbaloldalon.) Eljárásukból... (Nagy zaj a szélsőbaloldalon. Halljuk! Halljuk! jobbfelől. Felkiáltások a szélsőbaloldalon: A többséget a nemzettel szemben!)

Ballagi Géza: Itt van a nemzet! (Folytonos nagy zaj a szélsőbaloldalon.)

Elnök (csenget): Csendet kérek!

Darányi Ignác: ... hiányzik a viszonosság elve. Nem igazolható ez az eljárás a nemzet előtt sem. A gyengeség és széthuzás benyomását tesszük akkor, amidőn a legnagyobb erőt és legnagyobb sulyt kellene kifejtenünk. (Igaz: Ugy van! Élénk tetszés a jobboldalon.)

Kossuth Ferenc: Ezért követeljünk nemzeti vívmányokat! (Zaj a szélsőbaloldalon.)

(Közállapotok.)

Darányi Ignác: Majdnem ugy látszik, mintha ennek a nemzetnek nagy, talán gazdasági megpróbáltatásokra volna szüksége, hogy megismerjük, hogy megértsük egymást és közös munkára tudjunk egyesülni. (Élénk helyeslés a jobboldalon.)

Kossuth Ferenc: Be is fog következni! A magyar haza védelmében ott leszünk, csak önök is ott legyenek! (Halljuk! Halljuk! a jobboldalon.)

Darányi Ignác mielőtt fejtegetéseit befejezné, az állatvilágból vesz egy hasonlatot, (Halljuk! Halljuk!) Válasszuk e hasonlatul a méhet, a szorgalom és takarékosság jelképét.

Endrey Gyula: Csakhogy a herék elviszik a mézet! (Zaj. Halljuk! Halljuk! jobbról.)

Darányi Ignác: A természet ennek a kis méhnek egy hatalmas fegyvert adott védelmére és oltalmára, de nem azért, hogy rendszerint éljen vele. Mert mit látunk? Hogyha fullánkját a méh belénk szurja és nem tudja visszavonni, akkor a győzőből lesz a legyőzött...

Bakonyi Samu: Hát vonják vissza ezt a javaslatot! (Élénk helyeslés és zajos felkiáltások a szélsőbaloldalon: Hát vonják vissza a katonai javaslatokat! Folytonos nagy zaj.)

Dsrányi Ignac: A győzőből lesz legyőzött, a sebzőből sebzett lesz, a méh ugyan elrepül, de az enyészet és elmulás csiráját már magával viszi. (Élénk helyeslés a jobboldalon.) A vita folyamán hallottunk könnyedén beszélni jelen alkotmányunkról és a parlamenti rendszerről. Más nemzetek ezt talán megengedhetik maguknak, egynyelvü, egy felekezeten lévő gazdag nemzetek. A mi nemzetünk magában áll, rokonok nélkül, felekezetekre és nemzetiségekre oszolva. (Nagy zaj a szélsőbaloldalon. Halljuk! Halljuk! jobbfelől. Élnök csenget.) A mi nemzetünk nagy politikai és gazdasági átalakulásokon ment keresztül és nemzeti, kulturális és gazdasági intézményeit még nem tudta mind kiépiteni. Ha a magyar faj ezt a fölényét meg akarjuk tartani, akkor nekünk a politikai érettséget nem szabad megtagadnunk, hiveknek kell maradnunk azon politikai mérséklethez és bölcseséghez, amely annyi századokon át vezette a letünt nemzedékeket. (Élénk tetszés a jobboldalon. Zaj a szélsőbaloldalon. Élnök csenget.) E nemzetnek nagy ereje az az önérzet, amely jellemzi és érthető olykor az az érzékenység is, amely vele jár, de a legnemesebb erények is tulhajtásaikban sötét bünökké változnak. (Élénk tetszés a jobboldalon. Zaj a szélsőbaloldalon.) Kerüli azt, aki tulérzékeny és minduntalan sértve érzi magát. Egy nemzet, amilyen a mi nemzetünk, (Zaj a szélsőbaloldalon. Halljuk! Halljuk! jobbfelől. Elnök csenget.) elvárhatja, hogy jogos érzékenysége kiméltessék, de ezen érzékenységet mesterségesen élleszteni, sohasem lehet helyes. (Nagy zaj a szélsőbaloldalon. Élénk helyeslés a jobboldalon.)

Endrey Gyula: De nyelv nélkül meghal a nemzet! (Felkiáltások a jobboldalon: Halljuk! Halljuk!)

Darányi Ignác: Halloltunk e vita folyamán, az előző vita folyamán is, de hallottunk még a tegnapi napon is a koronáról és a korona jogairól olyan nyilatkozatokat, melyek Magyarországon szokásosak nem voltak (Ugy van! Ugy van! a jobboldalon. Mozgás a szélsőbaloldalon.) és amelyek bennünket elszomoritottak. Azok nem jönnek az illetők szivéből.

Uray Imre: Hát honnan? A szájából! (Halljuk! Halljuk! a jobboldalon.)

Darányi Ignác: Szivük belsejében ő náluk is megvan a dinasztikus érzés. (Ugy van! Ugy van! a baloldalon.)

Polónyi Géza: A magyar király iránt igen, de nem az osztrák császár iránt. (Zaj a jobboldalon.)

Elnök: Csendet kérek!

Darányi Ignác: Ha egy idegen hallgatja vagy olvassa ezeket a nyilatkozatokat, az tévedésbe ejtetik. Már pedig nekünk nem elég az, hogy a dinasztiához tántoríthatatlanul ragaszkodjunk. (Felkiáltások a szélsőbaloldalon: Csak a királyhoz!)

Ugron Gábor: Legyen magyar a király! Ne német! (Zaj a jobboldalon.)

Elnök: Csendet kérek!

Darányi Ignác: Hanem szükséges, hogy tudja is az egész külföld, hogy mily erős a dinasztikus érzés. (Élénk tetszés a jobboldalon.)

Kubik Béla: Itt nincs republikánus párt! (Halljuk! Halljuk! a jobboldalon.)

Pichler Győző: Nem szabad a király személyét a vitába belevonni! (Zaj a jobboldalon és a szélsőbaloldalon.)

Darányi Ignác; Utal arra, mikor a nemzet országgyülése a millenáris ünnepélyen hódolatát a felséges ur előtt kifejezte. (Felkiáltások a szélsőbaloldalon: Mikor Hédervárvt kiküldte? Zaj a jobboldalon és felkiáltások: Halljuk! Halljuk! Folytontartó zaj a szélsőbaloldalon.) Akkor a Ház nagynevü elnöke a következőket mondta: „Felkisérjük a koronát is e a nagy alkalomra, hogy arra rámutatva tanubizonyságot tegyünk, hogy az felségedet nemcsak jog szerint illeti meg, hanem rejedelmi erényeinél fogva is, amelyekkel e korszakot betöltötte.“ És később: „Ragaszkodunk államunk nagy történeti alapjaihoz és ápolni fogunk minden fenntartó erőt, melyre a mult tapasztalása rámutat. Ily fenntartó erő: a ragaszkodás a trónhoz és az uralkodóházhoz, mely a nemzet minden rétegében őserővel él. (Felkiáltások a szélsőbaloldalon: Ez igaz!) mely abból a meggyőződésből fakad, hogy az uralkodóház és a nemzet érdekét és sorsát, a haza és a király iránti hüséget szétválasztani sohasem lehet. „Soha meg ne gyengüljön ez az érzés szivünkben. Soha el ne homályosodjék ez a tudat elménkben. Maradjon ez hagyomány minden időkön át.“ (Zaj a szélsőbaloldalon.)

Kubik Béla: Tanácsosai homályositják azt el. (Nagy zaj és mozgás jobbfelől.)

Darányi Ignác: Ezt mondta az országgyülés nevében és képviseletében Szilágyi Dezső, de nemcsak azért mondta, hogy azon a nagy napon egy ezredévet látott, sok szenvedést, de sok dicsőséget is megért nemzet érzelmeit méltón kifejezze, (Nagy zaj a szélsőbaloldalon.) hanem Szilágyi Dezső ez aranyszavakat mondta azért is, hogy a magyar nemzet azokat soha el ne felejtse. (Hosszantartó élénk helyeslés, éljenzés és taps a jobboldalon és a középen. Szónokot számosan üdvözlik.)

Elnök az ülést tiz percre felfüggeszti.

Szünet után.

(A mentelmi bizottság jelentése.)

Maróthy László beterjeszti a mentelmi bizottság jelentését Győrffy Gyula mentelmi ügyére vonatkozólag. A Ház az elnök javaslatára a többi mentelmi jelentésekkel együtt május 7-ére tüzte ki a jelentés tárgyalását.

(A Gotterhalte dallama.)

Wlassics Gyula: T. Ház! Pap Zoltán képviselő ur a következő kérdéseket intézte hozzám (olvassa): „Van-e tudomása a miniszter urnak arról, hogy több nép- és felsőbb iskolában a közoktatás vezetői annyira megfeledkeztek magukról és a magyar állam tekintélyéről, hogy egy velünk jogilag szerződéses viszonyban, de tényleg ellenséges lábon álló államcsoportozat himnuszát, az ugynevezett Gotterhaltet énekeltetik? Van-e tudomása a miniszter urnak arról, hogy ez az idegen himnusz a tanuló ifjuság részére tankönyvül szolgá ó füzetekben van hangjegyezve?

Szándékozik e a miniszter ur rendeleti uton intézkedni, hogy ez a magyar nemzeti önérzetet sértő gonosz szokás mielőbb véget érjen? Ha nincs tudomása, szándékozik-e ezekről tudomást szerezni?“

Erre azt válaszolom. (Halljuk! Halljuk!) hogy előfordulhat, hogy egyes felekezeti iskolák számára készült vagy használatukban levő némely könyvben a kérdéses dallam le van hangjegyezve. Magam is ismerek ilyet kettőt. Az egyik a „Megujitott énekes könyv az erdélyi evangéliko-reformáto anyaszentegyház használatára a közzsinat határozatából és helybenhagyásából szerkesztve.“ (Mozgás a szélsőbaloldalon.) Ebben a kerdéses dallam le van bangjegyezve a következő szöveggel (olvassa):

„Szálljon áldás rád az égből, Földi dicső fejedelmünk,
Isten a menny fényköréből, Halld meg, mit kiván a keblünk:
Magas trónján környülvévén, Boldogitván, boldog lévén,
Védjed öt szent kezeiddel, Fejedelmünk kegyelmeddel.“

Ballagi Géza: Régen megvan már az! (Mozgás a szélsőbaloldalon.)

Gróf **Andrássy Tivadar:** Ne tessék folyton közbeszólni!

Wlassics Gyula: Miután kérdéseket intéztek hozzám, nékem ezen kérdésekre válaszolnom kell. (Ugy van! jobbfelől. Olvassa):

Áldásidat mérték nélkül, Szórjad rá és házára,
Angyalidat életvédül Küldd ki minden utjára;
Igazságot, vallást, törvényt, Ugy mint szive érzi azt,
Hagyj ragyogni, mint örök fényt, S virágozni, mint tavaszt.

Pálmát füzz szent homlokára, Üzz el viszályt s viadalt,
Hasson messze fénysugára S védjed, mint békeangyalt
Ha háboru fergetege Zúg, legyen ő tiszta nap,
Kitől földi népek ege Vész közt vezérsugárt kap.

Csend és béke fogjon kezet Ott, hol birja pálcáját;
Közszeretet, hü érezet, Erősitsék szent trónját;
Oldhatatlan, sérthetetlen Legyen e frigy közöttünk,
Isten áldott védelmedben Tartsd meg — éljen fejedelmünk!

Ez az evangeliko-reformata anyaszentegyház használatára a közzsinat határozatából s helybenhagyása szerint szerkesztették. (Egy hang a baloldalon: Az erdélyi nagyfejedelemségben!) Ismerek egy másik énekkönyvet: „Egyházi énekek és imák gyüjteménye a katholikus tanulóifjuság számára. Négyes hangjegyekre téve. Kiadták Zsasskovszky Ferenc és Endre, az egri érseki hatóság jóváhagyásával. 8. változatlan kiadás. Eger, 1893.“ Ebben ez a dallam szintén le van hangjegyezve, de szövege alkotmányos szempontból teljesen korrekt és megfelelő. (Mozgás a szélsőbaloldalon.) Amely szöveget én ismerek, mindenütt oly szöveget használnak, mely ellen a magyar közjog, a magyar alkotmány szempontjából, kifogást tenni nem lehet. Az én feladatom az, sőt ez jogom és kötelességem is, hogy őrködjem a felett, hogy az iskolákban használatos énekkönyvekben egyetlen oly dal se forduljon elő, melynek szövege a magyar alkotmánynyal, vagy a magyar közjoggal ellentétben áll. (Ugy van! jobbfelől.) És ha a t. képviselő urnak vagy bárkinek tudomása van ilyenről, és azt nekem tudomásomra hozza, én kötelességszerüleg eljárok. Ezt én elmulaszthatatlan kötelességemnek tartom, mert őrködnöm kell a felett, hogy a magyar alkotmánynyal, a magyar közjoggal ellentétben álló szöveg egyetlen dalamban se használtassék az iskolákban. Azonban ennek a dallamnak, amely a dinasztiának himnusza, oly szövegben való hangjegyzése vagy éneklése ellen, amely szövegben imaszerü tohászt intéznek az éghez a királyért és áldást kérnek reá, nem intézkedtem s kijelentem hogy intézkedni nem is fogok. (Helyeslés a jobboldalon. Mozgás a szélsőbaloldalon.) Mert teljesen osztozom abban a felfogásban, amelyet a t. miniszterelnök ur e tárgyban már több alkalommal, sőt egyenesen az én nevemben is 1901 julius 12-én Rátkay László t. képviselő ur interpellációjára adott válaszában kifejezett és ezt oly szépen, olyan melegséggel és bölcseséggel fejtette ki. (Mozgás a szélsőbaloldalon,) hogy én ehhez semmit sem hozzátenni, sem elvenni nem akarok. Ez az én egyszerü, de azt hiszem, világos, határozott, minden kétértelműséget kizáró válaszom. Kérem a t. Házat, méltóztassék ezen válaszomat tudomásul venni. (Élénk helyeslés a jobboldalon.)

Pap Zoltán: Nem tartja szükségesnek a hiperlojalitást, mert — szerinte — ez fogja megásni a nemzet sirját. Szóló tendenciát lát abban, hogy egy idegen nemzet nótáját akarják rátukmálni a nemzetre. Ez ellen tiltakozik. A választ nem veszi tudomásul. (Éljenzés a karzaton! Zaj jobbfelől.)

Elnök figyelmezteti a karzatot, hogy tetszés-, vagy nem-tetszésnyilvánitástól tartózkodjék, mert

különben kiürítteti. Jelenti, hogy 20 képviselő névszerinti szavazást s annak holnapra halasztását kéri. A szavazás holnap fog megtörténni.

(Az osztrák bíróságok eljárása.)

Plósz Sándor: Schmidt Károly március hó 11-én a belügyminiszter urhoz és hozzám a következő interpellációt intézte (olvassa): „Van-e tudomásuk a t. miniszter uraknak, hogy osztrák bíróságok az utolsó időben magyar állampolgároknak magyar hatóság előtt kötött házasságait érvényteleneknek és igy az ezen házasságokból származó gyermekeket osztrák területen törvényteleneknek nyilvánították? Hajlandók-e a t. miniszter urak az osztrák kormánynyal e visszás állapotok megszüntetése céljából érintkezésbe lépni?“ (Nagy zaj a szélsőbaloldalon.)

Elnök (csenget): Csendet kérek!

Kubik Béla: Holnap!

Elnök: A miniszter már megkezdte beszédét; most már nem szabad ilyen kívánsággal előállani. (Zaj a szélsőbaloldalon. Halljuk! Halljuk! jobbfelől.)

Kubik Béla: Nem is vettük észre, hogy megkezdte beszédét! Hallani szeretnénk! Hisz folytonosan kaszinóznak. (Zaj.)

Elnök: Ha csendben lesznek a képviselő urak, hát hallani fognak. (Zaj a szélsőbaloldalon.)

Bogyay Máté: Fogják be a szájukat!

Horváth Gyula: Ki fogja be a száját!? Mi volt az? (Hosszantartó, nagy zaj a szélsőbaloldalon.)

Bogyay Máté: Hogy ne larmázzanak! (Nagy zaj és felkiáltások a szélsőbaloldalon: Micsoda dolog az, hogy képviselő ilyen szavakat használjon!?)

Pozsgay Miklós: Ki kell lökni az ilyen képviselőt! (Folytonos nagy zaj.)

Elnök: Bogyay képviselő ur olyan kifejezést használt ... (Nagy zaj a szélsőbaloldalon.)

Kubik Béla: Nem terrorizál bennünket egyik sem! (Folytonos zaj a szélsőbaloldalon. Felkiáltások: Halljuk az elnököt!)

Elnök: Bogyay képviselő ur, ugy értesültem, egy képviselőtársával szemben ... (Folytonos zaj a szélsőbaloldalon. Felkiáltások: Halljuk az elnököt!) Bogyay képviselő ur egy képviselőtársával szemben egy a parlamentben meg nem engedhető kifejezést használt, amiért őt rendreutasitom. (Helyeslés a szélsőbaloldalon. Zaj. Elnök csenget.) Méltóztassék a miniszternek meghallgatni. (Felkiáltások: Halljuk a minisztert!)

Plósz Sándor igazságügyminiszter (olvassa): „Emily intézkedéseket szándékoznak tenni abban az esetben, ha az osztrák kormánynyal folytatandó tárgyalások eredményre nem vezetnének?“ (Folytonos zaj a szélsőbaloldalon.)

Elnök (csenget): Engedelmet kérek, t. képviselő urak, ez az incidens már el van intézve az elnöki rendreutasitás által. Ne méltóztassék tehát azt folytatni, hanem szíveskedjenek a minisztert meghallgatni. (Halljuk! Halljuk!)

Plósz Sándor: Erre az interpellációra, amely legközelebb az én tárcám ügykörét érinti, van szerencsém a belügyminiszter nevében is válaszolni. (Halljuk! Halljuk!) Ami az első kérdést illeti, erre bizonyos módositással igenlőleg felelhetek. Igenis van róla tudomásom, hogy osztrák bíróságok Magyarországon a magyar állampolgárok között kötött házasságokat bizonyos esetekben érvényteleneknek nyilvánitották. Azonban nemcsak legujabban fordul elő ez, hanem előfordult már régebben is az u. n. erdélyi házasságok idejében. Ezek a házasságok továbbá olyanok, amelyekben osztrák vonatkozások is vannak, amelyeknek osztrák tényálladékuk is van. Az esetek olyanok, aminőket a t. képviselő ur felhozott. Az egyik gyakran előforduló eset az, hogy katholikus házastelek, osztrák állampolgárok, otthon ágy- és asztaltól elválnak, s akkor az egyik átmegy Magyarországba, itt örökbe fogadtatja magát, megszerzi a magyar állampolgárságot, azután a házassági törvény 115. §-a alapján az ágy- és asztaltól elválasztó itéletet felbontó itéletté változtattatja át és Magyarországon ujból házasságot köt. Ha férfi az illető házasulandó fél, köthet nálunk házasságot osztrák állampolgárnővel is, mivel a mi törvényeink 109. §-a értelmében ha magyar állampolgár férfi külföldi nővel lép házasságra, ezen házasság érvényessége csak a nőnek kora és cselekvési képessége tekintetében itéltetik meg a külföldi jog szerint, egyéb tekintetben pedig a magyar jog szerint. Annak semmi esetre sincsen akadálya, hogy ha az illető elvált házasfél, a nő, magyar állampolgárhoz mehessen nőül. A második esetről szintén van tudomásom. Előfordult, hogy egy magyar állampolgár, zsidó vallásu férfi egy osztrák keresztény nőt vett el, ezt a házasságot nálunk kötötte meg és ezt azután Ausztriában érvénytelennek nyilvánitották. Meg kell jegyeznem, hogy az illetők mind a két esetben visszamentek Ausztriába és ott laktak, illetőleg az előbbi esetben előfordult az is, hogy az illető ugyanabba a községbe ment, ahol az osztrák jog szerint neki még érvényes házasságban élő házastársa lakott. Csak azt akarom felemliteni, hogy valamint Magyarország, ugy Ausztria is a saját területére nézve a házassági jogot a maga tetszése szerint állapitja meg és ugyancsak a maga tetszése szerint állapitja meg azokat a szabályokat is, amelyek a nemzetközi vonatkozásokban alkalmazandók. Ezt a jogot a magunk részére feltétlenül igénybe veszszük és igénybe is vettük. Mi is itélkezünk, habár házassági törvényünk szerint csak kivételesen, bizonyos esetekben a külföldiek házasságáról, oly esetekben, midőn a magyar állampolgárrá lett külföldinek, vagy a volt magyar állampolgárnak, vagy a magyar állam polgárságában megmaradt házastársnak érdekeit akarjuk megvédeni.

Tettük ezt különben 1895. október elseje előtt is, sőt tettük még sokkal tágabb mértékben. Hiszen ismeretesek az u. n. erdélyi házasságok, amikor a külföldiek házasságát hatheti itlakás és áttérés alapján felbontottuk. Abba a kérdésbe, hogy az osztrák bíróságok helyesen alkalmazzák-e az ő törvényüket vagy sem, én bele nem avatkozhatom, ugy, amint én sem engedhetnék beleavatkozást abba, hogy bíróságaink helyesen alkalmazzák-e a törvényt, de sőt ebbe magamnak sincsen beleszólásom, és igy én sem követelhetem az osztrák kormánytól, hogy ő az ő osztrák bíróságoknak ténykedésébe beleavatkozzék. Amit mi tehetünk, az mindenekelőtt az, hogy mi ezeket az osztrák itéleteket, saját területünkön abszolute nemlétezőknek tekintjük, ezek alapján, amire nézve külön figyelmeztető rendeletet is adtunk ki, magyar anyakönyvekbe semmiféle bejegyzés nem történhetik. Sőt tovább megyünk: ilyen esetekben a birói jogsegélyt is megtagadjuk; ha idézést akarnak kézbesiteni vagy tanukat akarnak kihallgatni, ennek a megkeresésnek helyt nem adunk. Azonfelül pedig megmarad a jogunk arra nézve, hogy a saját törvényeinkbo olyan intézkedéseket vehessünk fel, amelyek a magyar állampolgárok érdekeinek megvédésére minden tekintetben elegendők és ezt meg is tettük. Egyik intézkedésünk, különösen ami a cultus disparitas-t illeti, egyenesen, tisztán csak a magyar érdekeket tartja szem előtt, mert a törvény a magyar állampolgárra nézve kimondja azt, hogyha külföldi nőt vesz el, a külföldi nőre nézve, a kor és a cselekvési képesség kivételével, a magyar törvény irányadó, megforditva azonban, ha magyar állampolgárnő külföldihez megy nőül, akkor annak a házasságnak ugy a magyar jog, mint a külföldi jog szerint érvényesnek kell lennie és általában az összes körülmények és viszonyok mindakét ország szerint birálatnak el. Egyébiránt még a polgári perrendtartás javaslatába is felvettem intézkedést arra nézve, hogy a magyar érdek hátrányt ne szenvedjen. En különben teljesen osztom a t. képviselő urnak azt a nézetét, hogy ezek a nemzetközi összeütközések a házassági jog terén fölötte visszásak, hogy fölötte visszás az ha a házasság az egyik országban érvényesnek, a másikban érvénytelennek tekintetik, ha a házasságból származó gyermekek az egyik államban törvényesek, a másikban törvénytelenek, az egyik államban örökösödjenek, a másikban nem. Érezte nemcsak a t. képviselő ur, nemcsak én, hanem érezték ezt Európának mondhatnám összes államai és jogtudósai. Ennek volt azután kifolyása az, hogy a németalföldi kormánynak egybehivására. Hágában egybegyült nemzetközi konferencia 1900-ban két tervezetet állapitott meg, amelyek a házassági jogban előfordulható összeütközésekre vonatkoznak. Ehhez az egyezményhez hozzájárult rajtunk kivül a Németbirodalom, Franciaország, Olaszország, Ausztria, Belgium, Németalföld, Luxemburg, Spanyolország, Svájc, Portugália, Románia és Svédország. Ez a nemzetközi egyezmény már nem sok idő mulva a Ház elé lesz terjeszthető becikkelyezés végett. Ami Ausztriát illeti az egyezmény köztünk és Ausztria között nem köttetett meg, de már régebben tárgyalások folynak, hogy ezen nemzetközi egyezmény tekintetbevételével Ausztriával egy oly megállapodás létesittessék, amely ezen visszásságoknak elejét fogja venni. (Helyeslés.) Kérem a t. képvise őházat, méltóztassék e válaszomat tudomásul venni. (Általános helyeslés.)

Schmidt Károly örömmel tudomásul vette a választ s azt is, hogy a hágai egyezmény feltételei teljesitésbe mennek.

Plósz Sándor: Nehogy félreértessem, meg kell jegyeznem azt, hogy a hágai egyezménynek részünkről és Ausztria részéről való elfogadása még nem jelenti azt, hogy ez közöttünk és Ausztria között is érvényes egyezmény; nem jelenti pedig azért, mert Ausztriával szemben mi nem a külügyminiszter utján és nem a közös képviselet utján kötünk szerződéseket, hanem közvetlenül lépünk szerződésre. Ez a szerződés tehát közöttünk meg nincs megkötve. Egyébként a hágai egyezménynek az értelmezésébe nem bocsátkozom ezuttal. Az mindenesetre, ha nem is zárja ki teljesen, de nagyban korlátozni fogja az ilyen nemzetközi bonyodalmakat.

A Ház tudomásul vette a választ.

Elnök ez ülést 2 órakor bezárja.

BELFÖLD

Miniszteriánács. Ma délután minisztertanács volt, amelyen a kabinetnek a fővárosban időző valamennyi tagja résztvett.

Györffy Gyula összeférhetlenségi ügye. A képviselőház mentelmi bizottságának előadója, *Maróthy* László a képviselőház mai ülésén terjesztette be a bizottságnak *Györffy* Gyula képviselő mentelmi ügyében hozott határozatát. *Szatmári* Mór képviselő a mentelmi bizottság e határozatára vonatkozólag különvéleményt adott be, melyet rajta kivül *Szivák* Imre, *Sebess* Dénes és *Kubinyi* Géza irtak alá. E szerint a bizottság többségének álláspontja közjogilag aggályos, a Ház előjogaira pedig veszélyes, mert megengedi, hogy oly bejelentés, amely az összeférhetetlenségi bizottságnál már egy izben elintézést nyert, ujból eljárás tárgyává tétessék; az összeférhetetlenségi törvény a fennforgó esetben hézagos és nem tartalmaz rendelkezést arra nézve, hogy a dolgok mikor, meddig tehetők az összeférhetetlenségi bizottság eljárása tárgyává; itt az eset a törvény világos intézkedése hiján kétes lévén, az a magyarázat jogosult, amely mellett a választókerület alkotmányos megnyilatkozása érvényben maradhat. A kisebbségi vélemény felkéri a Házat, hogy a törvény itt szóbanforgó hiányának értelmezéséről határozzon továbbá, hogy a Györffy Gyula elleni összeférhetetlenségi eljárást, mint a mentelmi jogra nézve sérelmest, függesszse fel, illetve megfelelő törvényes intézkedés hozataláig, amelynek visszaható ereje alig lehet, az összeférhetetlenségi bizottságtól vonja vissza.

A polgári perrendtartás. *A képviselőház igazságügyi bizottsága* tegnap *Sághy* Gyula elnöklete alatt folytatta a polgári perrendtartás javaslatának tárgyalását és az igazolásról és ellenmondásról szóló XVIII. fejezetet, valamint az eljárás félbeszakadásáról és felfüggesztéséről szóló XIX. fejezetet, vagyis a 455-től 479. §-okat tárgyalta le. A tárgyalás elején Neumann Armin bemutatta különvéleményét a bizottságnak ama határozatával szemben, amely a kereskedelmi hatáskört és a kereskedelmi bíróságokat mellőzte. A bizottság esütörtökön délután 5 órakor folytatja a javaslat tárgyalását.

A titeli mandátum. Két napig tárgyalta a Kuria második tanácsa a titeli mandátum ellen benyujtott peticiót, amelyet az ötvenhárom szavazattal kisebbségben maradt *Miloszavljevics* Milán pártja nyujtott be a győztes *Jovanovics* István udvari tanácsos ellen. A határozatot ma délben hirdette ki *Kelemen* Mór elnök. A Kuria az etetés-itatásra és megvesztegetésre vonatkozó abszolut semmiségi okok alapján *elrendelte a vizsgálatot* s ezzel a szegedi itélőtáblát bizta meg.

Küldöttségek. A képviselőház elnöke elé ma a gyöngyösiek deputációját vezette *Visontai* Soma. Ezután a ráczkeveiek küldöttsége adta át *Daniel* Gábornak a katonai javaslatok elleni kérvényét. Holnap délelőtt az esztergomi, köbölkuti és dorogi kerületből jönnek küldöttségek.

Széll muss gehen.

Budapest, április 29.

Egy Bécsben megjelent osztrák röpiratrat, melynek csattanója az, hogy *Széll Kálmánnak mennie kell*, — felel a fenti cim alatt egy brilliáns röpirat, melyet a „régi osztrákoknak“ válaszul irt *„Egy régi magyar.“*

A röpirat idézi a *„régi osztrák“* intőszavaiból azokat, amik abban a Széll Kálmán politikáját azzal vádolják, hogy a szabadválasztások által az ellenzéknek *mandátumokat ajándékozott*, hogy a *nemzeti párttal való fuzió* által megrontotta a szabadelvüpárt *megbizhatóságát*, és hogy törvénytisztelő s csakis erkölcsi tényezőkre támaszkodó kormányrendszere által *hamispénzt hozott forgalomba*. S midőn ezeket felsorolja, azt a kérdést intézi a függetlenségi párthoz, hogy tudja-e, hogy obstrukciója által *kinek a malmára hajtja a vizet?*

Ezekután a röpirat rendre sorolja el az obstrukció hibás számitásait, melyek által a függetlenségi párt már is egy hajóban evez a *régi osztrák* politikusokkal — s azután igy folytatja:

S most még csak az a kérdés van hátra, hogy ebben a helyzetben mi történnék akkor, ha a régi osztrák politikus intő szózata csakugyan valóra válnék s ha annak a jelszónak, hogy: Széll muss gehen! — csakugyan az a következménye lenne, hogy Széll tényleg visszavonulna?

Erre a kérdésre a válasz fölötte egyszerü és világos.

A függetlenségi párt jelenlegi obstrukció a akármennyi dulást tett is az ország érdekeiben, akármennyi üdvös dolgot tartóztatott is fel és akármennyi drága időt fecsérelt is el: — még mindig nem jutott el oda, hogy jóvátehetetlen rombolásokat idézett volna elő!

Az a kormányrendszer, mely a közéletet erkölcsi alapokra helyezte, mely a nemzeti akarat szabad nyilvánulását biztositotta, mely tehát az 1867-iki közjogi alapon a nemzet önrendelkezési jogának az eddiginél sokkal tágabb tért nyitott, s ennéfogva a nemzet erejének legális kifejtésére és növelésére a természetes biztositékokat megteremtette: — az a kormányrendszer, — sebezve és vérezve ugyan — de még mindig áll és ellentállásra is képes.

De, fájdalom, a kisebbségi terrorizmus következtében, mely ezt a kormányrendszert kompromittálta, ennek a kormányrendszernek, hogy az továbbra is fennmaradhasson és kopott sebeit kiheverhesse, — már csak személyes garanciája van.

Csak az a személyes garanciája, — ha Széll Kálmán nem megy el, és ha Széll Kálmán továbbra is megmarad helyén.

Mihelyt Széll Kálmán ugy találja, hogy nem maradhat tovább, (mert a távozás egyedül ő tőle függ) akkor a függetlenségi párt nagyon furcsa dolgokra fog fölébredni!

A szabadelvüpárt fel fog bomlani, az igaz, — de ebből a függetlenségi párt nem segitséget és nem erkölcsi erőt fog nyerni: hanem odiumként fog ránehezedni azoknak helyzete, akik a szabadelvüpártban nem maradhatnak, — s azonkivül sehová nem mehet-

mek! Odiumként fog a függetlenségi pártra nehezedni mindaz, ami szakitani fog annak a passziv ellentállásnak rendszerével, melyet Széll Kálmán még ma is követ, nem engedvén magát semmiféle oldalról rákényszeriteni arra, hogy a képviselőház felosztását tanácsolja a koronának. Mert ha már az ex-lexre megvan a precedens, — akkor legalább ne legyen precedens arra, hogy az országgyülést megszavazott budget vagy erre való törvényes felhatalmazás nélkül oszlassák fel.

Erre nem akar Széll Kálmán precedenst teremteni, — s ezért választja a passziv ellentállást és megáll ezen a ponton, — mig csak lehet.

S ha nem lehet tovább?...

Akkor Széll menni fog, — a nélkül, hogy megbukott volna. A függetlenségi párt maradni fog: de meg lesz bukva!

* * *

S ezzal be is végezhetnők elmélkedéseinket a „régi osztrák" intő szózata felett s összegezhetjük a mondottakat.

A bankócsináláshoz való hasonlat azért nem illik Széll Kálmánra és az ő kormányzására, mert ime a már öt hónap óta tartó obstrukció dacára az egész ország nyugodt, és egy pár erőszakosan rendezett utcai tüntetést és egy pár nehezen összehozott vidéki deputációt kivéve, — semmi nyoma nincs annak, hogy a béke és a rend veszélyben forogna.

S mindez annak a négyévi kormányzásnak eredménye, mely Széll Kálmán nevéhez füződik.

Ez tehát nem hamisbankó, — hanem igazi aranyvaluta.

A Széll-regime következtében a szabadelvüpárt abszolute nem vesztette el megbizhatóságát. Sőt ma megbizhatóbb, mint régente volt. Mert ime, egy öthónapos obstrukció sem tudta megbomlasztani — s nem is fogja.

Ez sem hamisbankó, hanem igazi aranyvaluta.

Mikor Széll Kálmán ezelőtt négy évvel kivezette az országot az obstrukcióból, nem az állami auktoritás megalázását képviselte, hanem ugyanazokat biztositotta, amiket a régi kormány nem tudott biztositani. És pedig biztositotta nemcsak Magyarország, hanem a kettős monárkia érdekében is. Ez tehát nem kapituláció volt az obstrukció előtt, hanem az obstrukció kapitulációja volt az ország és a monárkia érdekei előtt.

S hogy ez igy volt, ennek tüzpróbája a jelenlegi obstrukció, mely előtt Széll Kálmán nem kapitulál, fölveszi vele a harcot. Mert ezt kivánja az alkotmányos elvek egyensulyának helyreállitása.

Mert ha az alkotmányos elvek egyensulyát megbontotta az, hogy a négy év előtti okstrukció arra volt precedens, hogy az obstrukció következtében kormány- és pártválság támadhatott: akkor az alkotmányos elvek egyensulya csak ugy állhat helyre, ha a jelenlegi obstrukcionak s az általa előidézendő ex-lexnek sem kormányt buktatnia, sem majoritást bomlasztania nem sikerülend.

Ami pedig a koronát illeti, kinek a „régi osztrák" azt sugja, hogy: „Széll muss gehen!" — a koronának elég a „régi osztrák" intő szózatából csak annyit idézni:

„Mit dem Falle Bánffy wiederholte sich jener Fehler, der in Österreich mit der Entlassung Badenis geschehen ist."

Tehát a „régi osztrák" keservesen feljajdul a felett, hogy ugyanazt a hibát már kétszer követték el.

És most, mikor azt sugja az uralkodó fülébe, hogy „Széll muss gehen!" — most a régi osztrák ugyanezt a hibát — harmadszor akarja elkövettetni a koronával!

Igazi „régi osztrák" politika!

De fájdalom, ez esetben teljesen mélto a magyar függetlenségi párt politikájához.

Valaminthogy néhai gróf Andrássy Gyula számtalanszor megmondotta, hogy azok az eszmék, melyek ugy Ausztriában, mint Magyarországon a szélsőségek ajkán és szivében lakoznak, látszólag egymás ellen tüzdenek, de tényleg a legtöbb esetben egymást segitik.

KÜLFÖLD

A kiegyezés Ausztriában. Mint *Becsből* táviratozzák, a *kiegyezési bizottság* ma folytatta a vám- és kereskedelmi szövetség tárgyalását. A második pontnak folytatólagos tárgyalásánál *Kaftan* hangsulyozza annak a módnak különös fontosságát, amelyen Magyarország a vámtarifát a Balkán-államokkal szemben alkalmazza, mely államok Ausztria ipari cikkeinek legjobb fogyasztási piacait szolgáltatják. Megemlékezik azután a magyar termékek kedvezményes szállitásáról a vasutakon és inditványozza, hogy az ilyen ügyekben keletkezendő vitás kérdések elintézésére békebiróságot állitsanak fel. Inditványozza továbbá, hogy a második pontot toldják meg olyképpen, hogy a kilátásba helyezett állami szerződések érvényességének előfeltétele a két parlament alkotmányos hozzájárulása. A tárgyalást erre 1 órakor félbeszakitották és délután 3 órakor folytatták.

Schalk polemizál *Kaftannal*, akinek voltaképpen a gazdasági különválás mellett kellene állást foglalnia. Kifogásolja, hogy Magyarország önállóan volt képviselve a brüsszeli értekezleten. A szavazásnál a II. fejezetet, Kaftan inditványainak elvetése mellett, változatlanul elfogadták és megkezdék a III. fejezet tárgyalását, amelyet holnap folytatnak.

Bécs, április 29.

A *vámbizottság* ma folytatta az állati termékek tarifaosztályának tárgyalását és ezt bizalmasnak jelentette ki. Az egyes tételeket változatlanul elfogadták, csak a tej, méz és feldolgozott szőr tételeit hagyták függőben. A zsiradékok tarifaosztályánál Povsche előadó azt kivánja, hogy a vaj és sertés-zsir vámja egyenlő legyen. A tarifaosztályt elfogadták, csupán a vaj, állati faggyu és növényi zsiradék tételeit hagyták függőben. A legközelebbi ülés holnap lesz.

A balkáni forrongás. A konstantinápolyi orosz nagykövetség az összes macedóniai orosz konzulokat arról értesitette, hogy a szófiai macedonok elhatározták, hogy az összes törökországi *orosz konzulokat meg fogják gyilkolni*. Egy *Mortenyev* nevü ember, akinek lelkiismeretét már két gyilkosság nyomja, nyolc társával elment Macedóniába, e határozat foganatositása végett. *Mandelstamm* konzuli ügyvivő értesitette erről *Hilmi* basát. A bizottság Üszkübbe is küldött három bolgárt, akiknek az a föladatuk, hogy a szerb konzulokat meggyilkolják. A porta kijelenti, hogy az Ipekben tartózkodó ulema-bizottságtól, valamint *Omer* Rusdi basa marsalltól kedvező jelentéseket kapott. Az üszkübi törvényszék tegnap folytatta *Huszein* Mahmud kihallgatását. Huszein tagadta, hogy bármi része is lett volna az orosz konzul meggyilkolásában. Jövő csütörtökön folytatják a tárgyalást.

Edvárd király Rómában.

***Budapest*, április 29.**

Az olasz király és Edvárd angol király rendkivül meleghangu pohárköszöntőkben éltették egymást és családjukat. Az *olasz király* megemlékezett az olasz nép nehéz harcairól s politikai ujjászületéséről. Igaz, hogy Anglia akkor nagyon barátságos érzülettel viseltetett Olaszország iránt s nem egy hallgatónak juthattak eszébe a király szavainál Garibaldi kiszállása Marsalánál s az angol gőzös, mely a nápolyi hajóraj és a Rubattino-féle két gőzös közt partra tudta szállitani az önkénteseket. Lehet, hogy ez csak legenda, de Olaszországban mindenki hisz benne s az a gőzös azóta az angol-olasz viszony szimboluma lett, mely viszony mindig jó volt s aligha lazitotta az az egyezség, melyet Olaszország Franciaországgal Tripoliszra nézve kötött. *Edvárd* király hasonló tónusban válaszolt, de ujabb hangot vitt bele a toaszt-duettbe, mely Olaszországban bizonyára élénk visszhangot fog kelteni. Nem elégedett meg azzal, hogy a két udvar és ország kölcsönös barátságát hangsulyozza, hanem kiemelte azt is, hogy Anglia és Olaszország szeretik a szabadságot és szabad intézményeket, s reméli, hogy a két ország mindig együtt működik a szabadság és civilizáció ügyében s a béke fönntartására. Egy király szájában nagy szó a szabadság. Ezzel az egy szóval több fényt árasztott a tegnapi udvari ebédre, mint az ott kifejtett pompa.

Róma, április 29.

A tegnapi udvari ebéden *Viktor Emánuel* király a következő felköszöntőt mondta olasz nyelven:

> Legbensőbb örömmel üdvözlöm felségedet, akit ma szerencsés vagyok vendégemnek nevezhetni. A legrégibb idők óta szives viszony füzte össze elődeimet azokkal az uralkodókkal, akik felségedet dicsőségteljes trónján megelőzték. Egy közelebbi időszakban, Viktória királynő és császárnő, felséged nagyrabecsült anyja emlékezetes uralkodása alatt, oly pillanatban, amidőn komoly események érlelték Olaszország sorsát, ez Angliát mindig barátságos indulatunak találta, jó és rossz időkben egyaránt és most felséged jelenléte ismét feleleveniti a régi és az uj emlékeket, amelyek előttem és országom előtt szentek. *Tartson örökké a barátság a két király és a két nép között* és váljék mind bensőbbé. E reménytől áthatva és ebben bizva, a legnagyobb virágzást kivánom a nagy brit nemzetnek és poharamat emelem felséged, a királyné ő felsége és az egész angol királyi család egészségére.

A zenekar az angol himnuszt játszotta. *Edvárd* király angol nyelven ezt válaszolta:

> Engedje meg felséged, hogy kifejezzem legőszintébb és legélénkebb köszönetemet ezen igen kedves szavakért, amelyekkel engem felköszöntött. Biztosithatom felségedet, hogy igen kellemes volt nekem, hogy még egyszer Rómába jöhettem és ily módon meglátogathattam önt. Teljes bizalommal vagyok, hogy a kölcsönös barátság érzelmei, amelyek oly hosszu idő óta éltek az én országomban és az önében, sohasem fognak megszünni. Mi mindaketten szeretjük a szabadságot és a szabad intézményeket és e nagy célokat szem előtt tartva, együtt jártunk a civilizáció és a haladás utjain, miközben egyuttal az általános béke fenntartásán fáradoztunk. Nem sok ideje, hogy egymás oldala mellett harcoltunk és bár bizom benne, hogy erre ujabb alkalom nem fog kinálkozni, bizonyos vagyok abban, hogy mi mindig egyesülve leszünk a szabadság és a civilizáció ügyéért, valamint az összes nemzetek általános javáért és fejlődéséért. Engedje meg felséged, hogy még egyszer köszönetet mondjak oly szives szavaiért, különösen szeretett anyám emlékének megható felidézéséért és azért a szeretetreméltóságért, amelylyel ön Alexandra királynéról és családom többi tagjáról megemlékezett. Köszönetet mondok továbbá felségednek és a királyné ő felségének a meleg fogadásért, amelyben megérkezésem óta ön és népe részesitettek és amelyet sohasem fogok elfelejteni. Emelem poharamat felséged és a királyné ő felsége egészségére.

A zenekar az olasz himnuszt játszotta. A jelenlevők mindakét felköszöntőt álliva hallgatták meg.

Az udvari ebéd után a két király, az olasz királyné, a génuai és abruzzói herceg, valamint a turini gróf kiséretükkel együtt a gyönyörüen diszitett Argentina-szinházba mentek, hova Róma város megbizásából *Colonna* Prospero herceg polgármester hivta meg őket. A szinház remek pálmákkal, rózsákkal és azaleákkal volt diszitve s nemcsak a páholyok, de az egész földszint egyenruháktól, aranytól, gyémántoktól és gyöngyöktől ragyogott. Egy szakértő a hölgyek diadémjait és nyakéket három millió frankra becsülte, kivéve *Vanderbiltné* diadémját, mert az maga megért egy milliócskát. Ugy a fekete, mint a fehér nemesség a legelőkelőbb családokkal volt képviselve. Csak *Salviati* és *Lancilotti* hercegek hiányoztak. Az utóbbi azért, mert még mindig duzzog s nem jelenik meg a „bitéró" olasz királylyal egy helyiségben. A ragyogó szépségü olasz királyné kecsesen háromszor meghajtotta magát mindenfelé, Edvárd király pedig, kinek tekintélyes embonpointje vidám reliefet adott az olasz király karcsu termetének, mosolygott s derüs hangulatban integetett a jobbjával. A *Rigolettót* s egy kis balettet adtak. A szinház feldiszitése 145.000 frankjába jött a városnak.

Ma délelőtt *Edvárd* angol király tiszteletére, gyönyörü időben csapatszemlét tartottak. *Viktor Emánuel* király, az aostai herceg, a turini gróf, az abruzzói herceg és a génuai herceg kiséretükkel kocsin, reggel nyolcadfél órakor a szemle színhelyére mentek, ahol lóra szálltak és megvárták Helena királyné és Edvárd király megérkezését, akik csakhamar megjöttek. Óriás néptömeg lelkesült óvációkban részesitette a két királyt. A diszszemlén huszezer ember vett részt, akik négy hndosztályba voltak osztva. A csapatokat *Besozzi* tábornok, hadtestparancsnok vezényelte. A szemle után a csapatok elvonultak a felségek előtt, az angol király pedig ismételten kifejezte *Viktor Emánuel* király előtt csodálatát a csapatok kitünő kiképzése felett. A csapatszemle után a két uralkodó visszatért a Kvirinálba, miközben az egész uton a lakosság viharos óvációkban részesitette őket.

Róma, április 29.

Este az angol király tiszteletére ünnepiesen kivilágitották a középületeket. Esti ½9 órakor Edvárd király csukott kocsiban, amelyet vértesek kisérete vett körül, elhagyta a Kvirinált és a nagykövetségre hajtatott, ahol 24 teritékü ebéd volt. Az egész uton katonaság állott sorfalat, amely mögött óriási néptömeg tolongott. Ebéd után fényes fogadás volt, amelyre 630 személyiség volt hivatalos.

Edvárd király holnap délelőtt Párisba utazik. A pályaudvaron Viktor Emánuel király, a miniszterek és a hatóságok fognak bucsuzására megjelenni.

(Az angol király a pápánál.)

Róma, április 29.

Délután ½4 órakor *Edvárd* király csukott udvari fogaton, kerékpárosok kisérete mellett elhagyta a Kvirinált és az angol nagykövetségre hajtatott. A királyt, aki tábornagyi egyenruhát viselt a térdszalag-renddel, kiséretének három tagja kisérte. A Kvirinál és az angol nagykövetség előtt katonaság tisztelgett. A zenekar az angol himnuszt játszotta. Félórával később

a király ismét csukott kocsiban távozott a nagykövetségről. Egy másik kocsiban a kiséret tagjai követték. A Vatikánhoz vezető uton több ponton csapatosztályok állottak zászlóval és zenével. Az egész utvonalon óriási néptömeg gyült össze. A Péter-templom nagy lépcsőjét is sürün ellepte a közönség. A királyt utközben élénken üdvözölték. A csapatok fegyverükkel tisztelegtek és a zenekarok az angol himnuszt játszották. A Porta Zeccánál a kerékpárosok és az olasz tisztviselők megállottak. A belépés a Vatikán belsejébe az összes szolgálatban nem lévő személyeknek meg volt tiltva, a szolgálatban lévő személyek csak külön belépőjegyek felmutatása mellett mehettek be. A St.-Damasus-udvarban a palotaőrség zászlókkal, valamint a pápai csendőrség és egy tüzoltóosztály foglalt állást. *Zachetti* márki főudvarmester segitette a királyt a kiszállásnál. A lépcső alján a majordomus és a többi méltóságok, köztük *Stouver* és *Merry del Val*, a pápai gárda parancsnokai és gróf *Pecci* fogadták a királyt. Ünnepies menetben vonult a király a Clementine-terembe, ahol msgr. *Bisleti* főkamarás és a többi titkos kamarások fogadták. Tizenkét nemes testőr vörös egyenruhában tisztelgett. Az angol és a pápai kiséret által követve lépett *a király a pápa magánlakosztályába*. A *pápa* egyedül volt dolgozószobájában amelyben két egyforma karszék állott. *A találkozás 25 percig tartott.* Ezután a főkamarás a pápához vezette az angol kiséret tagjait, akiket a *király* bemutatott ő szentségének. Ezután a *pápa* a királyt az előterem ajtajáig kisérte, ahol ez búcsut vett a pápától és ugyanoly szertartás mellett visszatért a St.-Damasus-udvarba. Itt a király ismét kocsijába szállott. A palotaőrség tisztelgett, 5 órakor a király elhagyta a Vatikánt és visszatért a Kvirinálba.

HIREK

A pénzt komolyan kell venni.

A pénz. Vagy ugy: Pénz. Vagy e világon a legellenállhatatlanabb hatalom, Pénz ő felsége. Rettenetes erő. Polyp, amelynek millió karja van s amire mind vigyázni kell, mert akit megragad egy-egy karjával és maga alá gyür, elveszett ember. Uralkodni kell felette s egy pillanatig se engedni meg azt, hogy ő kerekedjék felül. Korrektnek lenni vele szemben a végletekig, mert ő nem az. A pénz egy csomóban, a sok pénz arra való, hogy pusztulás támadjon körülötte. Benne van egy nagy csomó átok. Az arany csengésében, a bankó zizegésében, no meg abban az örök időktől való gyöngeségben, ami az ember. A legderekabb is. Nem képes eléggé rideg lenni a nagy halmaz értékkel szemben. Nem tudja fölfogni azt, hogy az ő szerepe a pénzkezelésben a masináé, ami acélrugókra jár, azé a masináé például, amely némely boltokban elnyeli és nyugtázza a pénzt egy gombnyomásra. Nem képes elhinni azt, hogy a pénztáros éppen ilyen gépezet kell hogy legyen, de az acélnál sokkal tökéletesebb szervezettel. Idegzettel, amit nem fog se a szép szó rozsdája se semmi egyéb rozsda. Antipátiák, szimpátiák, efféle szubjektiv befolyásolások. Érzések. Adok — veszek — ez a káté és se nem mosolygok, se nem morgok senkire. Masina vagyok a pult mögött. Olyan, aki olvasni is tud, irni is, számolni is, de egyebet aztán semmit, mig a hivatalos munka tart. Azután aztán: — gyerünk sörözni, fiuk.

A pénz gyülöl minden kedélyeskedést. Megveti a viccet s ha a pénztáros ur a márványpult mögött adomát mond a többi hivatalbéli urnak, hát akkor — tessék elhinni, — hogy a háta mögött a Wertheim-szekrényben békétlenkedve, morózusan gurulnak össze az aranyak s sziszeg a bankó. — Micsoda könnyelmüség az, hogy ez az ember igy viseli magát velünk szemben! — mondják. Ők tudniillik roppant mód tudják, hogy mit reprezentálnak. Nekik vannak testvérbátyáik, öcseseik, szegről-végről való rokonaik, akik miatt tömlöcben ült Yksz ur, Ypszilon ur, s akik miatt olyan eset is beállott, hogy egy-egy ur a márványpult mögött ma még vicceket mondott a többi hivatalnoknak, másnap pedig bekerült a bolondok házába. Mert hát a pénz komoly dolog. Nem szeret szamárkodni. Azt végezzék el az irodalomban meg affélében, hanem ahol Wertheim-kasszák állanak a közelben, ott nincs helye a kedélyeskedésnek. A kétszerkettő nem ismeri el a variációkat. Hogy a koma art mondja, hogy: ennyi, a sógor meg azt, hogy: annyi. És a pajtás, pajtás mindig akad s ritkán van köszönet abban, hogy akad. A pénz azt nem türi és ebben a tekintetben a pénz teljességgel ellenlábasa a mi társadalmi rendünknek, ami mindent tür. Különösen a pajtásság, a jó ismeretség révén. — Hát csak nem bántja meg az ember bizalmatlansággal a jó cimboráját.

S ime... Az állam átveszi a megyei pénztárakat s egymásután egész csomó olyan kasszára bukkannak, ami teljességgel nincs rendben. Aminek a pénztárosa vagy agyonpuffantja magát, vagy továbbáll, vagy szép csendesen bevárja otthon, hogy mikor jön utána egy ez ideig csak privát érintkezésben ismerős cimbora, a rendőrkapitány. Mert hát nem vette komolyan a pénzt. Talán nem is vett ki a kasszából egy krajcárt se, csak éppen hogy nem vigyázott eléggé arra, ami benne volt. S a pénz kiszaladt valahogy. Gurul az, azért kerek a formája. S ime, itt van egy másik áldozat is. Valaki, aki nem vette elég komolyan a pénz dolgát. Rábizta a százezreket egy cimborára. Jó fiura, akivel összeszokott a büróban, s dehogy hitte, hogy elviszi a százezreket... Becsületes, jó kinézésü fiu volt s párbajos ember...

Hoffmann Sándor adófőpénztárost, akit hivatalának elvesztésére itélt a belügyminiszter, ma bevitték a Batizfalvy-féle szanatóriumba. A Kecskeméty-féle tolvajságban bünös. Persze nem ugy, hogy igazán az lenne. Jóhiszemü derék ember, aki azonban komázott a pénzzel. A régi jó metódus szerint kezelte. A bizalom szempontjából — s mivelhogy a Győző gyerek jó formáju fiu volt, hát rábizta. Hát csak nem gondolhatta, hogy egy ilyen jó családból való fiu ráteszi a kezét az idegen bankóra... A Győző!...

S szegény ember bekerült a szanatóriumba... Nem a maga, hanem a kedélyeskedés büne miatt. Győző elszaladt a pénzzel s ő bámul utána bambán. Hogy ez megeshetett... Meg bizony. A pénz szigoru. Meg nem kacagtatja semmiféle vicc. Még az se, hogy harmincforintos diurnistára biznak — félmilliót. Pedig hát milyen szép az, ha a bizalomra épitgethet az ember.

(Th.)

Commandant Markhand.

Norvégiában egy cethalász megtalálta a Commandant Markhand roncsait, mely harmincfőnyi legénységével pusztult el régesrég.

Hajnal... Az éjjel eső hullt alá,
Most is felhős még az ég messzi boltja,
De szellő támad és mint szürke nyájak,
Szakadnak szét a hamvas fellegek...
Röpülve szállnak, futnak délkeletnek
S az ifjú napfény első sugara
Aranyos tüzbe vonja széleik,
Izzópiros rózsákkal hinti be...

Az óceánnak zúgó habvilága
A fényt szikrázva szórja vissza
S aranyszinben tündöklik a vitorla,
Mely fölmerül a távol láthatáron.

Halászhajó... Talán négy-öt hete,
Hogy kikötőjét elhagyta suhanva,
Nekivágott a végtelen vizeknek
A parttalan, nagy óceánon át...

Hajhó! — kiált az őr az őrhelyen...
Valami szürke árnyék leng a vizben!
Talán cethal... Es már röpül a csáklya,
Csobbanva, zúgva hull alá az árba
S hogy visszatér megint a napvilágra,
Éles foga egy deszkaszálba vágva,
A deszkaszálon egynehány betü:
Commandant Markhand.

Halászhajó volt... A tengerre szállott,
Es soha többé nem tért kikötőbe,
Hiába várták könnyező szemek,
Örök utjáról nem tér soha meg.

Csend van... Hallgatnak némán a halászok,
Sir van itten, ahol hajójuk áll,
Korallsziklák közt nyugszik mindörökre
Commandant Markhand és harminc legény.

Csend van... A szellő suttog, száll enyelgve,
Az ég világos és fellegtelen,
Reszketve omlik a fény a habokra,
Villogva csillan át a tengeren.

P.

Késik a halál...

Megrémült tekintetek meredtek tegnap kora reggel egy fővárosi pincének ablakára. A mélyeiből kiáradó sötétség utját egy holttest állotta el. Holttest, melynek üveges tekintete nem csillámlott fel a felkelő nap fényétől. *Reinbrecht*nek hivták a szerencsétlent és, amint a lapok néhány sorban megirták, nem tudta bevárni a halált.

Nem tudta, mert 82 éves, megrokkant teste nem birta a rézmüvesség nehéz munkáját, mert reszkető kezéből kihullott a kenyér-adó szerszám.

A hosszu, majdnem százados ut végén nem várt reá pihenést nyujtó kényelem, nem várt reá még az a vacok sem, melyet a jó ember megvénhedt kutyájától sem szokott megtagadni.

Az öreg, fehér-fürtü munkásra csak egy kiszáradt arcu, beesett szemü és gonosz mosolygásu rém várt: az éhségnek réme! Az ölelte magához csontos kezével, az tapasztotta rá vértelen ajkát és szivta kegyetlen erővel utolsó erejét, csontjának száradó velejét.

A halál pedig, akit irgalmasnak is szoktak nevezni, késett, egyre késett...

Pedig az öreg hivta, pedig az öreg epedett utána... Neki szóltak keserves sóhajtásai és érette hullottak égető könnyei!

De mért hallgatna éppen a halál az éhező öregre, mikor nem hallgatták meg ezer testvérei: az emberek!

A halál is a derüt keresi és a fényt. A vidám mosolygást és a hangos kacagást, a nem csüggedő reményt és a férfias erőt...

És a halálnak ezt a kedvtelését nevezik az emberek tragédiának! Azt, mikor rózsákat termő arcokra leheli rá hirtelen a maga ijesztő fehérségét, mikor harcoló hősöket sujt egyetlen érintésével a porba, mikor fényes pályafutásokat szakit hirtelen ketté, mikor a felhangzó kacagást dermeszti ijesztő némasággá!

A *Reinbrecht*-ek esetére nincs az emberi nyelv szótárának szép és hangzatos szava!

A Reinbrechtek, akik pedig éppen olyan emberek, mint azok a nevetők és mosolygók, azok az erősek és boldogok! Éppen olyanok és talán többek; mert dolgoztak. Övék a munka nemessége és a munka dicsősége.

És az, hogy 82 éves korukban felakasztott tetemükkel játszik a hajnali szél, nem az ő szégyenük, hanem szégyene testvérei amaz összességének, melyet emberi társadalomnak neveznek.

Üveges tekintetéből rettenetes szemrehányás mered feléje és elkékült ajkai szörnyü átkokat szórnak fejére:

— Résztvettem a munkában, mely nagygyá tett és te részvétlenül haladtál el mellettem, amikor megrokkant testemet az éhség kinjai marcangolták. A hosszu ut végén, amelyen veled küzdöttem, melyen a munka, a te munkád szent nevében véresre horzsoltam kezemet, lábamat: nem nyujtottál egy kis gyógyitó balzsamot és egy falatka életmentő kenyeret! És mert késett a halál is, én siettem eléje! Száradjon lelkeden és lelkiismeretedben vérem és lelkiismeretedben aggkorom ezernyi gyötrelme, lelkemnek ezernyi fájdalma!

Szegény, öreg Reinbrecht... ki hallgat a te átkaidra, a te keserves panaszaidra?

Szomoru leveled: rendőrségi akta lesz

és kihűlt tested fiatal doktorok zsenge tudományát fogja gyarapítani . . .

De azért nem haltál meg hiába! Akad mégis egy-egy álmodozó lélek, mely megértette néma ajkadat, melyet mélységes szomorusággal töltött el egyszerű leveled.

És ez a néhány lélek tovább adja majd a szomoru hirt és ezek ujra tovább zokogják a te keserü panaszaidat!

Kőként hull a te emléked is a mindjobban háborgó köztudatba, mely *érezni kezdi végül*, hogy *nem szabad* embernek éhségtől elpusztulnia!

Érezni kezdi végül, hogy az élet nem egyesek kiváltsága és hogy az egyesért is a közösség felelős!

A közösség lelkiismerete ébredezni kezd . . .: Hullámai mind szélesebb gyürüket vetnek . . .: A mélyből vihart jelentő morajlás hallszik . . .

Öreg Reinbrecht pihenj békében . . . te is siettetted kitörését; te is közelebb hoztad az uj idők hajnalhasadását!

r. a.

Budapest, április 29.

— **BUDAPESTI NAPLÓ.** Aprilis 30 ikán uj előfizetés nyilik a Budapesti Naplóra. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előfizetése ezen a napon lejár, méltóztassanak a megujításról idejekorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

— **A király Budapesten.** A király tudvalevőleg május hó 6-ikán érkezik meg a fővárosba s egyenesen Gödöllőre megy. Az udvartartás 5-ikén reggel 7 órakor jön meg különvonaton. Ezen szállítják a hintókat, 70 darab paripát s ezen a vonaton érkezik a testőrség mintegy 90 tagja is. A király fogadására ugy a királyi palotában, mint a gödöllői kastélyban megtették a szükséges intézkedéseket.

— **Konkoly-Thege Miklós kitüntetése.** Dr. *Konkoly-Thege* Miklóst, a kiváló természettudóst, megérdemlett kitüntetésben részesitette a király. A közszolgálat és a közügyek terén szerzett érdemei elismeréseül a Szent István-rend kiskeresztjét adományozta a jeles tudósnak s kiváló férfiunak. A hivatalos lap mai száma közli a kitüntetést a következőképpen.

Személyem körüli magyar miniszterem előterjesztése folytán dr. *Konkoly-Thege* Miklós miniszteri tanácsos és az országos meteorológiai és földmágnességi intézet igazgatójának a közszolgálat és a közügyek terén szerzett érdemei elismeréseül Szent-István rendem kiskeresztjét díjmentesen adományozom.

Kelt Bécsben, 1903. évi április hó 24-én.

FERENC JÓZSEF, s. k.

— **A szász király Bécsben.** *Bécs*ből jelentik, hogy *György* szász király ma délelőtt Münchenbe utazott. *Luitpold* régensherceg látogatására. A pályaudvaron a díszszolgálatra kirendelt urak, a szász követ feleségével és *Ottó* főherceg és felesége jelentek meg a bucsuzásra. Ő felsége elkisérte a szász királyt a pályaudvarra, ahol az uralkodók szives bucsut vettek s többször megölelték és megcsókolták egymást. *György* király báró *Liebig* német főkonzulnak az Albrecht-rend tisztikeresztjét és *Vivenot* német konzulnak az Albrecht-rendhez a koronát adományozta.

A *szász király* délután 3/4 5 órakor érkezett a müncheni pályaudvarra, ahol fogadására megjelent a régensherceg, az összes bajor hercegek és a polgári és katonai hatóságok fejei. A fejedelmi személyek a palotába hajtattak, ahol este családi ebéd volt.

— **Uj pénzügyi főtanácsos.** A király a hivatalos lap közlése szerint *Procházka* Henrik pénzügyi tanácsos és számvevőségi főnököt pénzügyi főtanácsossá nevezte ki.

— **A pápa uralkodása.** *Róma*ból jelentik, hogy az *Ossevartore Romano*, a Vatikán lapja tegnapi számának élén cikket közöl, amelyben rámutat arra a tényre, hogy a tegnapi napon XIII. Leó pápa tulhaladta az összes eddigi pápák uralkodási idejét, amennyiben 25 év, 2 hónap és 7 nap óta ül Szent Péter trónján.

— **A Rákóczi-ünnep.** Az országos Rákóczi-ünnep mind jobban-jobban halad a végleges kialakulás felé. *Vaszary* Kolos bibornok hercegprimás hazafias levelet intézett a rendezőséghez, melyben megirja, hogy hazafias örömmel fogadja el az országos ünnep védnökségét; ugyanigy elfogadták a védnökségi tisztet *Thaly* Kálmán országgyülési képviselő, *Kétly* Károly, *Ilosvay* Lajos és *Hutyra* Ferenc, a budapesti főiskolák rektorai is. A szereplésre felkért irodalmi és müvész-kitünőségek közül *Rákosi* Viktor, *Endrődi* Sándor, *Váradi* Antal, *Gyenes* László és *Kun* László válaszoltak a bizottságnak.

— **Gerhard Hauptmann és a takácsok.** Nem a „Takácsok" nagy kezdőbetüvel, hanem két takács, egy ember és egy asszony. Különben házasfelek. És a véletlenség ugy hozta, hogy abban az esküdtbiróságban, amely elé ez a két szerencsétlen halandó mint gyujtogató került, ott volt Gerhard Hauptmann is, a világ minden szinpadján előadott, sok helyen betiltott *Takácsok* cimü darabnak a szerzője. A szilézíai Hirschberg esküdtszékébe sorsolták ki Hauptmann Gerhardot s a mult héten ezelőtt a biróság előtt a takácsnyomornak siralmas képe tárult fel. A vádlottak a legnagyobb erőfeszitéssel sem tudtak többet keresni hetenkint, mint négy-öt márkát. Egyre csak azzal védekeztek, hogy a szörnyü nyomor vitte őket a bünbe. Az esküdtek bünösnek mondották ki őket s a biróság a megokolásban a következőket is mondotta:

— A vádlottaknak különös nyomora nincs megállapitva, az ő helyzetük nem volt éppen rosszabb, mint a többi szegény takácsé!

Gerhard Hauptmann ott volt az esküdtbiróságban. A tudósitás, amely az esetről egy bécsi lapban megemlékezik, nem szól arról, hogy milyen szerepe volt a „Takácsok" hires szerzőjének ebben a pörben. Talán erős küzdelmet fejtett ki az esküdtek tanácskozásán, mindenesetre érdekes véletlenség, hogy ebben az ügyben szerepelt.

— **Lengyel Zoltán szerepel.** Lengyel Zoltán függetlenségi képviselő a müegyetem kertjében akvirálja az ifjuságot az utcai demonstrációkhoz. Ezuttal ez a *politikai* tevékenység nem egészen felelősség nélkül való. Még arra sem hivatkozhatik Lengyel Zoltán, amire eddig olyan szivósan hivatkozott, hogy ő a nemzeti lelkiismeret fölébresztője, ami ugyan bánatos dolog volna, ha Lengyel Zoltán elkövetkezésére kellett volna várni, hogy a nemzeti lelkiismeret fölébredjen. Most azonban Lengyel Zoltán éppen a nemzeti lelkiismeret ellen követ el merényletet, ha az egyetemi ifjuság köréből szerzi hiveit azokhoz az utcai demonstrációkhoz, melyeknek semmi céljuk nincsen. Az utcai fölvonulások ifju mestere most sulyos felelősség terhe alatt teszi azt, amit tesz, mert elvonja a tanuló ifjuságot komoly kötelességeinek teljesitésétől. A szigorlatok és kötelező kollókviumok idején az utcára hivni a tanulókat, tüntetésekre vezetni őket veszedelmes és nem lelkiismeretes vállalkozás. Hogy Lengyel Zoltán szereplését maga az egyetem hatósága is igy itéli meg, illetve igy itélt el, bizonyitja a két egyetem rektorának ma megjelent fölhivása és figyelmeztetése. A két fölhivás igy szól:

„Tudomásomra jutott, hogy az egyetemi polgárság egy része az egyetemi élet szabadságának fölremagyarázásával ismét politikai jellegü nyilvános tüntetésekben szándékozik résztvenni. Inditatva érzem magamat annak a hangsulyozására, hogy szabályaink értelmében az Alma Mater polgárai semmi néven nevezendő nyilvános tüntetésben, politikai jellegü demonstrációban részt nem vehetnek, sem az egyetem falain belül, sem pedig azon kivül. E tilalom ellen vétők a legszigorubb megtorlásra tarthatnak számot. Budapest, 1903. április 28. Dr. *Kétly* Károly s. k., rektor udvari tanácsos.

A müegyetem rektora a következő figyelmeztetést intézi a tanulókhoz:

Figyelmeztetem a müegyetem t. hallgatóságát, hogy a müegyetemi épületek és a tudományegyetem természettudományi intézetei között levő nyilvános átjáró (ugynevezett müegyetemi kert) felett nem a müegyetemi hatóság, hanem a 70/89. sz. a. kelt m. kir. vallás és közoktatásügyi rendelet értelmében a m. kir. államrendőrség rendelkezik.

Ennélfogva az ott előfordulható és a müegyetemi ifjuságot kellemetlenül érinthető eseményekért a müegyetemi hatóságok felelősséget nem vállalhatnak. Egyidejüleg ismét a legnagyobb jóakarattal intem az ifjuságot, tartózkodjék résztvenni oly mozgalmakban, melyeknek a müegyetem bezárása és ennek a félévnek elvesztése lenne sajnálatos következménye. Budapest, 1903. április 28-án *Ilosvay* Lajos rektor udv. tanácsos.

Ilosvay egyszersmind figyelmeztette az ifjuságot, hogy a müegyetemi átjáróban többé ne tartsanak gyülést, mert az átjáró nem tartozik a müegyetemhez s ezért a gyülést a rendőrség karhatalommal is fel fogja oszlatni annál is inkább, mivel a gyülésezések zavarják a tudományos előadásokat. Minden gyülést, melyet ott óhajtanak megtartani, idejekorán be kell jelenteniük a főkapitányságnak, ugy, mintha bármely más nyilvános helyüt tartanak meg.

A jelenvezetett ifjuság ujabb mozgalmára *Rudnay* Béla főkapitány átiratban hivta föl a két rektor figyelmét és nyilván az is hozzájárulhatott ahhoz, hogy már ma figyelmeztették a rektorok az ifjuságot komoly kötelességeikre.

Ma este hét óra tájban a Müegyetem kertjében megint összegyült mintegy 120—150 egyetemi hallgató, de csak apróbb csoportokban, ugy, hogy azt lehetett hinni, hogy a mai nap tüntetés nélkül fog elmulni, de ugy délnyolc tájban megjelent a Müegyetem kertjében *Meha* Tibor és felhivására az ifjak *Bolonyi* Géza Károlyi-utcai lakása elé vonultak. *Meha* Tibor üdvözölte Polónyit, aki rövid beszédben felelt a fiatal szónok szavaira. Innen az Egyetem-utcán, Kossuth Lajos-utcán, Andrássy-uton és Teréz-körúton át a *Magyarország* szerkesztősége elé vonultak, ahol *Holló* Lajos, *Lovászy* Márton és természetesen *Lengyel* Zoltán is beszéltek az ifjusághoz. Egyéb baj nem történt.

— **Szárnovszky Ferenc meghalt.** Egy szépen indult müvészpályának vége szakadt. *Szárnovszky* Ferenc szobrászt ma megváltotta szenvedéseitől a halál. Az utóbbi időben a szellemi elborulás tünetei mutatkoztak a szép tehetségü müvészen és ez a szomoru sors igazságos világot vet arra a sokat szellőztetett ügyre, hogy a tiz szobor egyikét, a Pálffy Jánosét, melynek megmintázásával Szárnovszkyt bizták meg, miért utasitotta vissza az illetékes bizottság kétszer is. Szárnovszky már párisi tartózkodása alatt oly zavaros leveleket irogatott haza egy budapesti müvészbarátjának, hogy ez a távolból is megalkothatta véleményét szegény Szárnovszky állapotáról. Pedig igazi müvészember volt, aki különösen a kis plasztikában a francia mesterek nyomán több szép müvet alkotott. Legismertebb munkája a királyszobor, amelylyel az uj parlamentbe pályázott. Családját nagy szegénységben hagyta hátra s müvészbarátai bizonyára módját fogják találni, hogy a szegény család gyámolitásával a legméltóbban kifejezzék kegyeletüket korán elhunyt szerencsétlen kartársuk emléke iránt.

— **A Rectus-ügy.** *Bécs*ből jelenti tudósitónk telefonon, hogy a képviselőház pap-tagjainak nevében ma három tagból álló papi küldöttség járt a pápai nunciusnál, hogy a Kohn érsek afférjei felől értesüléseket szerezzen. A nuncius lekötelező szivességgel fogadta a pap-képviselőket és készségesen megadta a felvilágositásokat. A küldöttség előterjesztette a nunciusnál azt az óhajtást is, hogy illetékes helyen hozzák meg a klerikusokra szóló büntetőtörvényt. A nuncius megigérte, hogy ezt a kivánságot Rómában megfelelő helyre fogja juttatni.

— **A Szent István-társulat alelnöke.** A Szent István-Társulat május 14-én tartja ez évi nagygyülését, amelyen betöltik a dr. *Kisfaludy* A. Béla egyetemi tanár elhunytával megüresedett alelnöki állást. A diszes állásra három jelölttet emlegetnek és pedig dr. *Komlóssy* Ferenc esztergomi, dr. *Giesswein* Sandor és *Ruschek* Antal győri kanonokokat.

— **Jacques Dhur, a becsületmentő.** Jacques *Dhur* francia ujságirónak az a nevezetes kedvtelése van, hogy ártatlanul elitélt embereknek kinyomozza az ártatlanságát, revideáltatja az ügyüket és végül megmenti őket a büntetés hátralévő részének az elszenvedésétől. Telivér ujságiró, aki előtt nincs lehetetlenség. Ő szerezte vissza harminckétévi szenvedés után Dauval gyógyszerésznek a becsületét is. És legujabban rehabilitált egy Jean *Chalés* nevü embert, akit gyilkosság miatt életfogytig tartó kényszermunkára itéltek Uj-Kaledoniában. Huszonkilenc évig tespedt Nou szigetén, noha egyre erősitgette ártatlanságát. Április 20-ikán tért vissza az illető Franciaországba, miután Jacques Dhur önfeláldozóan a védelmére kelt és nem nyugodott, mig pörét föl nem ujitották.

— **Lujza hercegnő és Giron.** Berlinből táviratozzák: A *Chemnitzer Allgemeine Zeitung*nak *Bécs*ből, az udvarhoz közelálló körökből azt jelentik, hogy *György* király bécsi tartózkodása alatt véglegesen rendezni akarták *Lujza* hercegasszony ügyét, azonban elállottak ettől a tervtől, mert ugy a bécsi, mint a drezdai udvar alapos értesülést szerzett arról, hogy *Lujza* hercegnő és *Giron* csak szinleg szakitottak egyidőre. Ezek a táviratok, amelyek mind a két udvarnál kinos hatást keltettek, a legutóbbi napokban érkeztek Drezdába és Bécsbe.

— **A bukott jelölt bosszuja.** *Róma*ból jelentik: *Fachieri* kereskedő, aki *Cortona* toszkánai város községtanácsi választásain kisebbségben maradt, a tanácsházában bosszuból lelőtte győztes ellenfelét, *Billi*t, *Bonelli* polgármestert pedig megsebesitette.

— **Flórián-ünnep.** A tüzoltók és kéményseprők védőszentjének, Szent Flóriánnak május 4-ikén lesz a nevenapja. A testület, mint minden évben, ezuttal is megünnepli az évfordulót. Május 4-ikén 10 órakor a krisztinavárosi templomban mise lesz, melyen a tüzoltótestületek küldöttei s a kéményseprő-ipartársulat tagjai vesznek részt, utána pedig lakomára gyülnek össze. Az évforduló alkalmából ez idén a tüzoltóság részéről a 25 forintos jutalmat egy buzgó csővezető kapja meg, amelyet megfelelő ünnepség közepette délelőtt 11 órakor ad át *Szczerbovszky* Szaniszló főparancsnok a kitüntetett tüzoltónak.

— **Megtalált hajóronosok.** *Dunkerque*ből táviratozzák, hogy Norvégiából érkező hirek szerint a régóta eltünt *Comandant Markhand* nevü háromárbocosnak roncsát egy norvég cethalász a part közelében megtalálta. A hajónak harminc főnyi legénysége volt.

— **Elégtétel.** *Szegedről* táviratozzák: A Kereskedők és Magánhivatalnokok Egyesülete tegnap tartott *választmányi* ülésének egyhangu határozatából *Zerkovitz* Emilnek a méltatlan támadásokkal szemben sürgönyileg bizalmát és ragaszkodását fejezte ki az alkalmazottak érdekében kifejtett önzetlen áldozatosságért.

— **Az iskolásgyermekek fogainak ápolása.** Az osztrák fogorvosok és dentisták egyesülete a mult héten népes gyülést tartott Bécsben, amelyen egyebek között azt is megbeszélték, hogy mennyire szükséges volna rendben tartani az iskolásgyermekek fogait. A gyermekekét, akik cukrot rágnak s akikkel szemben a szülők a legnagyobb hanyagsággal járnak el ugy általában abban a tekintetben, hogy tisztán tartják-e szájukat vagy nem. A gyerek körmét jobban megfigyelik, mint a fogait, holott a piszkos körüm csak csunya, de az elhanyagolt fogak egész csomó betegség kutforrásai. — Azt határozták el az osztrák fogorvosok, hogy fölhivják a kultuszminiszter figyelmét arra, hogy jó volna gondot forditani az iskolás gyermekek fogaira, hogy ne egy csomó odvas csonkkal kerüljenek ki az iskolából, hanem ép, egészséges fogsorokkal. Hogy amikor már van eszük arra, hogy ápolják a fogaikat, legyen az is, amit ápolni érdemes. — A kultuszminiszter mindjárt átlátta az inditvány életrevalóságát. Megköszönte a gondoskodást s megigérte, hogy hamarosan nyélbe is üti a dolgot. A tehetős szülők gyermekei majd fizetnek valami csekélységet a fogaik rendbentartásáért, a szegény gyermekek azonban teljesen ingyen részesülnek a gondozásban. Igy lesz ez Ausztriában nemsokára — s számunkra az az érdekes ebben a dologban, hogy az osztrák fogorvosok inditványa voltaképpen igazán nem uj. Nálunk is akadt már fogorvos, aki gondolt arra a veszedelemre, ami az iskolásgyermekek elhanyagolt fogaiból kiszármazik az életbe. Hanem arra nem haragudott senki. Egy nagyváradi ujságban olvassuk, hogy már majdnem tiz esztendeje annak, hogy dr. *Döry* Ferenc nagyváradi fogorvos azt az ajánlatot tette a városnak, hogy napokint egy órát szivesen fordit arra, hogy a négy iskolai gyermekek fogait rendben tartsa — ingyen. S a jólelkü ajánlatra még csak választ se adtak máig. Tiz esztendeig. — Majd ha az osztrákok belátják, hogy milyen fontossága van ennek a dolognak, utánuk cammogunk mi is. Nagyvárad is — és Magyarország is. Mert hát az csak mégse illenék, hogy a mi eszünk előbb járjon, mint az Ausztriáé.

— **Harc a tuberkulózis ellen.** *Spanyolországban* is megalakitották a tüdővészellenes ligát. Tizennyolcadikán tartotta első ülését a szervező-bizottság és május 20-ikán lesz az alakuló közgyülés. Az egészségügyi hatóság inditotta meg a mozgalmat, amelyet a kormány teljes erejéből támogat.

— **Rekviem Kisfaludy Á. Béláért.** Az elhunyt *Kisfaludy* Á. Béla lelkiüdvéért ma délelőtt nagy rekviemet tartottak az egyetemi templomban. A rekviemre a gyászoló rokonokon kivül előkelő közönség jelent meg; ott volt az egyetem tanácsa, *Kétly* Károly rektorral, a Szent-István Társulat választmányának tagjai, tisztviselői és személyzete, *Kaposi* József igazgatóval, továbbá a Pázmány-Egyesület, a Katholikus-Kör és több katholikus testület tagjai. A gyászistentiszteletet *Krizsán* Mihály pápai kamarás szemináriumi kormányzó végezte nagy és fényes segédlettel.

— **A pékek sztrájkja.** A fővárosi sütőmunkások mozgalma a mult éjszaka dülőre jutott. A péksegédek harmincas végrehajtó-bizottsága ugyanis a Külső Váczi-ut 64. számu vendéglőben tanácskozást tartott s kimondta, hogy most már csak egy módja van annak, hogy a péksegédek jogos kivánságaikat elérjék, *az általános nagy sztrájk*. A segédek pénteken küldöttségileg járulnak *Láng* Lajos kereskedelmi miniszterhez s megkérik, hajtsa végre azt az igéretét, amelyet a multkoriban tett, amikor a vasárnapi munkaszünet dolgában a mesterek és segédek közös tanácskozása után a segédek pártjára állott. Ha miniszter gyors intézkedést nem igér, továbbá, ha a mesterek a kivánt bérjavitást meg nem adják, akkor a harmincas bizottság határozata szerint a segédek jövő vasárnap nagy gyülést tartanak, kimondják az általános sztrájkot s másnap, hétfőn már nem állanak munkába.

— **Házasság.** *Kókas* István, a *Rábaközi Közlöny* szerkesztője és társtulajdonosa május 2-án vezeti oltárhoz Sopronban *Kovács* Mihálynak, Sopronvármegye nyug. főszámvevőjének leányát.

Pick Fülöp gyógyszerész tegnap vezette oltárhoz a dohány-utcai templomban *Frim* Margitot, dr. *Frim* Jakab leányát.

Dimény Mózes kir. posta- és távirdafogalmazó folyó hó 28-án tartotta esküvőjét *Kiss* Piroska urhölgygyel, *Kiss* József posta- és távirdaigazgató leányával Budapesten az unitárius templomban.

Marosi (Mittelmann) Bernát szepesófalvi tanitó elvegyezte *Farkas* Eszter kisasszonyt, lugosi tanitónőt.

Tarnay Albert okl. gazdász eljegyezte Löw Lajosnak, a pécsi légszeszgyári tisztviselőjének leányát, *Biankát* Pécsett.

— **Gyilkos merénylet a Népszinház-utcában.** *Oláh* István 37 éves kékfestősegéd ma este nyolc óra tájban a Népszinház-utcában haladt hazafelé. A Népszinház-utcának a körut felé eső részén két ismeretlen ember minden ok nélkül belekötött s az egyik hirtelen kést rántott elő s azt Oláhnak a mellébe szurta. A kés a szerencsétlen embernek a szive alatt hatolt be. Oláh a szurás következtében eszméletlenül esett össze s a mentők reménytelen állapotban vitték s Rókus-kórházba, ahol haldoklik. Kihallgatni nem lehetett s a gyilkos kilétét nem sikerült még a rendőrségnek megállapitania, mert a két támadó elmenekült. A rendőrség most nyomozza őket.

— **A piliscsabai táborból.** A piliscsabai táborba bevonult tartalékosok, 2400-an szombaton szabadulnak a 13 napos fegyvergyakorlat kellemetlenségeitől. Hétfőn, május 4-én vonul be a második turnus szintén 13 napra, a 32-ik s 69-ik gyalogezred legénységéből, számszerint mintegy 1800. — A tizenhárom napig tartó gyakorlatok után a háziezred s a 69-ik ezred legénysége bevonul a táborból s azokat a 68-as, 23-as bakák s a 6-ik ezred egy zászlóalja, meg a bosnyák-ezred három zászlóalja váltja föl.

— **Hamisitott járadékkötvények.** Bukarestből jelentik, hogy a román félhivatalos lap, az *Independance Roumaine* az ellenzéki lapokkal való polémia után végre beismeri, hogy 1901-ben, a Pallade pénzügyminiszter érája alatt, az állam érdekében tényleg meghamisitották a járadékkötvények kisorsolását. A hamisitást azonban, irja az Independance, Pictorian a pénzügyminisztérium akkori könyvviteli igazgazgatója a saját személyes felelősségére követte el a román állam érdekében. — A hivatalos lap tehát beismeri a hamisitást és a román állam érdekét hozza fel a botrány szépitésére. Nem nagyon valószinü azonban, hogy Pictorint a román állam érdeke inditotta volna arra, hogy a saját személyes felelősségére követett volna el ilyen kockázatos dolgot. De ellene szól ennek az állitásnak a botrány fogságban levő tővádlottja Parisianu is, aki a leghatározottabban azzal vádolja Pictoriant, hogy a saját hasznára hamisitotta meg a járadékkötvények husását. A hivatalos védekezés ugylátszik csak arra akar szolgálni, hogy Pictoriant megtarthassa magas állásában.

— **Tüntetés ellenünk.** Egy károlyvárosi telegramm jelenti, hogy tegnap este ismét nagy tüntetés volt. Este tizóra tájban körülbelül ötszáz tüntető kivonult az uj pályaudvarhoz, amelyet valósággal ostromolni kezdett. A tömeg viharos hurrázással és a magyarok abcugolásával a perronra ment, ahol az összes magyar táblákat és plakátokat letépték és elpusztitották. Azután az összes ajtókat baltával darabokra törték s ugyanigy bántak a padokkal és a székekkel is. A vasuti alkalmazottak ellenszegültek ugyan a tüntetőknek, de a nagy tömeg ellenében nem tudtak boldogulni. A vasutasok közül néhányan veszedelmes sérülést szenvedtek. A tömeg azután az állomásfőnök lakásához vonult, amelyet szintén meg akart ostromolni, de a lakást eltorlaszolva találta s csak az előszobába tudott eljutni, ahol mindent összetört. A katonaság csak nagyon sok idő mulva jelent meg a rend helyreállitása végett.

— **Dinamitmerénylet egy vonat ellen.** Nagy kerülő uton érkezik Szalonikiből az a hir, hogy egy katonai vonat ellen dinamitmerényletet követtek el. *Berlin*ből jelenti tudósitónk, hogy a *Vossische Zeitung*nak egy szófiai táviratа szerint Szalonikiből északra kétkilométernyi távolságban a katonai vonatot dinamittal felrobbantották. Félhivatalos jelentés szerint a robbanás heves volt ugyan, de csak a lokomotivot rombolta össze, a komitéhoz érkezett jelentésekben ellenben sok halottról és temérdek sebesültről van szó.

— **Halálozás.** Idősb nagyajtai és pálosi *Donáth* Lajos volt tüzér-főhadnagy, nyugalmazott posta- és távirda-főtiszt, a magyar távirás-ügy legérdemesebb uttörője, e hó 26-ikán Kolozsvárt elhunyt 76 éves korában. A megboldogult volt az első magyar távirási szakmunka, egy Népszerü távirástan irója, ő vezette az első távirdakezelői tanfolyamokat Debreczenben, Budapesten és Nagy-Kanizsán. 43 évet töltött államszolgálatban, részt vett a porosz és az olasz hadjáratokban mint tüzértiszt. Az elhunytban Donáth Lajos zeneszerző, a Magyar Szinház volt karnagya, édesapját gyászolja.

Mártonfy Gyuláné született Szarukán Ida 28-ikán meghalt Szakálon.

— **Szélhámos fiatalember.** *Vizer* György kereskedősegéd sok ideig abból élt Budapesten, hogy elegáns öltözetben bekopogtatott leányos házakhoz s fővárosi kereskedőnek mondva magát, házassági igéreteket tett s ezen az alapon megzsarolta a klienseit. Legutóbb Prágában, Berlinben mint báró *Vizy* borsodmegyei nagybirtokos szerepelt és imponáló fellépésével sok leánynak csavarta el a fejét. Minden nagyobb város rendőrsége körözi már a szélhámos álbárót, de eddig sikertelenül. Tegnap azonban Bécsben egy utcai botrány alkalmával, amelyben ő is résztvett, az ügyeletes rendőr fölismerte és azonnal bekisérte a rendőrigazgatósághoz, ahol kihallgatása alkalmával konokul tagadta kilétét, de a bünjelek mind ellene vallottak. Még tegnap este értesitették erről a letartóztatásról a főkapitányságot, ahol azonnal intézkedtek, hogy a szélhámos álbárót, a hirhedt házasságszédelgőt minél előbb a fővárosba hozzák.

— **Vasárnapi munkaszünet.** A budapesti szállitmányosok elhatározták, hogy május hó 1-től szeptember 1-ig, vasárnap irodai órákat nem tartanak. Eddig a következő szállitók járultak a teljes vasárnapi munkaszünethez: Schenker és Társa, Hoffmann S. és V., Kohn E. és Mittler, Blum Adolf és Popper, Poliák Károly és Társa, Klein J. D., Beck és Fon, Caro és Jellinek, Alexander és Liebermann, Poliák B. és Társa Häutler Lipót és Társa, Magyar Kiviteli és Csomagszállitási r.-t., Ullmann és Seligmann, Rapport H. és Társa. Mint értesülünk, még az összes többi szállitók hozzá fognak aláirásaikkal járulni a vasárnapi munkaszünethez.

— **A szegedi péksegédek sztrájkja.** Szegeden a péksegédek ma bejelentették a sztrájkot. A sztrájkolók béremelést, vasárnapi munkaszünetet, tizórai munkaidőt és órapénzt követelnek. Az egyezkedés folyik. A *kőfaragómunkások* reggel óta sztrájkolnak; béremelést kivánnak.

— **Üzleti kocsi-korzó.** A főváros kereskedői és iparosaiból alakult rendező-bizottság, mint már szó volt róla, május 13-án délelőtt a „Duna-ünnepély“ napján, nagyszabásu *üzleti kocsi-korzót* rendez. A kocsikorzóban részt fog venni minden rendü és nemü üzleti és ipari célokra szolgáló jármü: automobilok, lóval vontatott kocsik és kerékpárok. A rendezőbizottság felkéri mindazokat a jármütulajdonosokat, akik részvételüket eddig még nem jelentették be, hogy ebbeli szándékukat legkésőbb május 10-éig jelentsék be A kocsikorzó rendező-bizottságának irodája: IV., Muzeum-körut 37. alatt van. Telefon 637.

— **Öngyilkos katona.** A bécsi Heumarkt-kaszárnyában keddről szerdára virradó éjszaka agyonlőtte magát *Barki* Gyula közlegény, aki a 72. gyalogezredben szolgált. Barki azért lett öngyilkos, mert megunta a katonaéletet.

— **Rendőri hirek.** Az Alsó-erdősor 34. számu ház kanálisában kétnapos csecsemő holttestére talált tegnap a házmesternő. A rendőrség vizsgálatot indított. — Ma délelőtt a Wahrmann-utca 4. számu házból őrültet hoztak a főkapitányságra. Az illető fiatal ember s utcahosszat azt kiáltozta, hogy ő a szerb trónörökös, Sándor király fia. A szerencsétlen embert a lipótmezei őrültekházába vitték.

(x) *Használt-e már Stomatint?*

(x) **Csak rosszul ápolt** női arc csunya, pattanásos, szeplős, májfoltos! — A Budai dr.-féle „gyöngyvirág-crém-mel ápolt női arc mindig tiszta és szép marad! Próbatégely 70 fillér, nagy tégely 1 korona 20 fillér. Budapest, „Városi gyógyszertár“ Váczi- és Kigyó-utca sarok.

Szerelem és házasság Grönlandban.

Irta: *Nansen.*

Grönlandban is van szerelem.

A telivér eszkimó rögtön megnősül, mihelyest asszonyt eltartani képes. Nem mindig nősül szerelemből — az ember nem mindjárt akad rá az igazira — és akárhány eszkimó csak azért vesz asszonyt, mert szüksége van női segitségre a bőrcserzésnél a mosásnál stb.

Annakelőtte ugyancsak egyszerü volt a házasságkötés Grönlandban. A férfi bement a lány házába vagy sátrába, megragadta üstökénél, vagy ahol éppen érte, és egyszerüen a maga házába vonszolta, ahol leültette a priesre. A jövendő férj esetleg lámpást, vagy korsót ajándékozott még szive választottjának és ezzel vége volt a ceriműniának. Mindenesetre ugy kivanta az illem Grönlandban is, mint egyebütt a világon, hogy az illető hölgy semmiképpen se árulja el, hogy neki tetszik a kérő és ha még oly szerelmes is.

Kézzel-lábbal kellett ugyan védekeznie, panaszkodnia és jajgatnia. Ha igazán jó nevelésben részesült, akkor sirt is, napokon át óbégatott, sőt meg is szökött. Ilyenkor megesbetett, hogy a férj — ha ngyan még meg nem unta feleségét — késével fölmetszette az imádott lény talpát, hogy a szökést lehetetlenné tegye. Mire sebe beforradt, többnyire elégedett háziasszony lett belőle. Megesbetik természetesen az is, hogy a fiatal hölgy csakugyan utálja kérőjét. Ilyen esetben addig védekezik, amig jómaga bele nem nyugszik, avagy kérője szándékától el nem áll.

Az igazi eszkimó épp oly gyorsan készül el a válással, mint a házassággal.

Ha a férj megunta feleségét — az ellenkező eset ritkábban fordul elő — elég, hogyha elalvás előtt egy szót se intéz hozzá. A nő rögtön megérti szándékát, másnap reggel összeszedi cókmókját és panasz nélkül visszatér a szülei házba, ahol rendesen ugy tesz, mintha nem bánná a dolgot. A keleti partokon minden férfi, aki egy asszonynál többet tud eltartani, még egyet fogad a házhoz, a legtöbb ügyes halásznak két felesége van, de kettőnél több soha. Hébe-hóba nem igen örvend az első feleség az uj versenytársnak; de vannak esetek, amikor szivesen látja, ha segitséget kap a házi munka elvégzéséhez. Az első feleséget tartják előkelőbbnek, még akkor is, ha a férj többet tart a másodikról.

Poliandria alig fordul elő.

A kereszténység elterjedésével természetesen eltünt a nyugati partokról a házasságkötés régi kényelmes formája és most már Gröndlandban is európai szokások divnak. A menyasszonynak se kell már

olyan igen nagyon védekeznie. Azelőtt az eszkimó nagyon is könnyen juthatott feleséghez, most meg nagyon is nehezen. A házasság megáldásához tudniillik csak egy papnak van joga és a benszülött katechetáknak, akik a különféle helyiségekben őt helyettesitik, erre nincs meghatalmazásuk. Olyan telepen, a hova a pap évenkint csak egyszer juthat el, tehát olyankor kell megragadni az alkalmat a családalapitáshoz.

Az asszony helyzete a házasságban Grönlandban is különböző, akárcsak egyebütt a világon. Rendesen a férfi az ur a háznál, de tudok rá sok példát, hogy papucs alá került.

A régi eszkimóknál az asszonyt a férj tulajdonának tekintették. A keleti partokon még ma is ugy van, hogy a házasságot formális alku előzi meg, amennyiben a fiatalember leendő apósának egy fókával fizeti meg beleegyezését a házasságba. Ügyes halászok pedig az apától kapnak ajándékot, amiért lányát feleségül veszik. A lány rögtön engedelmeskedik az apai parancsnak.

Ugyancsak a keleti partokon divik a szokás, hogy két halász közös beleegyezéssel hosszabb vagy rövidebb időre egymás között kicseréli feleségét. Hébe-hóba meg is tartják a cserefeleséget.

Ideiglenes asszonycsere még a nyugati részeken is fordul elő, különösen nyáron, amikor vadászat kedvéért a belső tartományban sátrak alatt tanyáznak.

A házasfelek többnyire kitünő egyetértésben élnek. Ritkán tapasztaltam, hogy férj és feleség között valami szeretetlen szó esett volna. Ugy hallom, hogy nem a mi szokásunk szerint csókolódznak, hanem egymáshoz szoritják orrukat és prüszentenek. Hogy miként történik ez, fájdalom, nem irhatom le, minthogy hiányzik ahhoz szükséges praxisom.

Romantikus szerelmet aligha éreznek az eszkimók, aminthogy mélyebb érzelmek egyáltalában nem fordulnak elő ott fent. Ha az egyik házasfél meghal, ugyancsak hamar vigasztalódik a másik.

A grönlandi gyermekeket sokáig szoptatják. Három-négy év a szokásos időtartam, — de hallottam tiz-tizenkétéves esetekről is.

A keresztény grönlandiak gyermekeit természetesen megkeresztelik, akik ebből az alkalomból nevet is kapnak. Az ősi nevek a hittéritők hatása következtében egészen elpusztultak és helyettük az ó- és ujszövetségi nevek jöttek divatba.

Aligha van még egy hely a világon, ahol a szentirásnak egész személyzete Ádám apánktól kezdve Péterig és Pálig oly biánytalanul lenne együtt mint itt.

A grönlandiak nagyon szeretik gyermekeiket és hihetetlen gyöngédséggel csüngnek az apróságokon és mindent megtesznek, ami óhajt szemükből csak kiolvasni tudnak, különösen ha fiuk. A kis zsarnokok uralkodnak otthon. Az ember ugy hinné, hogy ilyen nevelés mellett a gyerekek illetlenek és rosszak lesznek.

Szó sincs róla. Sok eszkimóházban fordultam meg, de csak egyetlenegy neveletlen kölyökkel találkoztam. De ez már egy egészen eleurópaisodott családban történt.

FŐVÁROS

(*) **A főváros közgyülése.** A városatyák csekély érdeklődése mellett tárgyalták le a mai közgyülés napirendjét. Az ülés elején *Gelléri* Mór a *munkás-jóléti ügyosztály* szervezése tárgyában intézett interpellációt a polgármesterhez s kérdi, mi történt azzal az inditványával, amelyet ebben az ügyben tavaly márciusban terjesztett a közgyülés elé, és hol késik a Ferenc József-jutalomdij szabályzatának a reformja. *Mezei* Péter az iránt interpellált, hogy az Artézi-fürdő ivócsarnokát helyezzék használható állapotba. Mind a két interpellációt kiadták a polgármesternek.

A napirendre térve, hozzájárult a közgyülés ahhoz, hogy a városligeti tó halászati jogát egy évre, évi 600 korona, a csolnakázás jogát pedig évi 1111 koronáért adják bérbe. Elfogadták *Sümegi* Vilmos inditványát, hogy a rendkivüli közgyülés összehivására ne csupán a főpolgármesternek legyen joga, hanem a tanácsnak is, és kérhesse rendkivüli közgyülés összehivását egy bizottsági tag is.

A tanács előterjesztést tesz az iránt, hogy a VII. ker. előjáróság részére uj elöljárósági épületet emeljenek, a mostani helyiséget pedig ideiglenesen megbővitsék. Ehhez a közgyülés hozzájárult és felhivta a mérnöki hivatalt az uj épület tervezésére és költségvetésének az elkészitésére. Hosszabb vita volt a sütőiparra vonatkozó szabályrendeletnél. A szakaszok legnagyobb részét változatlanul elfogadták. A 35. §-t, amely a sütemények kihordásával kapcsolatos intézkedésekről szól, kiadták a tanácsnak ujabb átdolgozás végett.

A csavargőzös-vállalat, amely egykor fényes osztalékokat adott, ma annyira lehanyatlott, hogy segélyért folyamodik a fővároshoz. A tanács azt javasolja, hogy az 1903. évre engedjék el a társaságnak a partbér-összeg felét: 4550 koronát. *Földes* Árpád a segélyezés ellen szólt. Rámutatott arra, hogy a vállalat 30.000 forinttal indult meg és mikor egypár évvel ezelőtt részvénytársasággá alakult, 600.000 koronáért adta át az üzletet. Igaz, hogy ennek a nagy összegnek a busás kamatait nem hozza be a vállalat, de a régi 30.000 forintnak a nagy jövedelmét most is megadná.

Kasics Péter és mások felszólalása után *Wagner* Jenő azt az inditványt tette, hogy engedjék el a gőzhajó-vállalatnak az egész partbért. A főpolgármester erre föltette a kérdést a tanács javaslatára, de nem bocsátotta szavazásra Wagner inditványát, mert szerinte, ha a közgyülés a kisebb kérelmet sem teljesiti, akkor nem lesz hajlandó a nagyobbra. A főpolgármesternek ezt az eljárását alkalmul használják föl a kérelem támogatói arra, hogy a közgyülés határozatát megföllebbezzék.

A közgyülés napirendjére tüzött többi tárgyakat holnap délután intézik el.

(*) **A szabadságharc-szobor.** A napilapok tegnapi számában egy közlemény jelent meg, hogy a szabadságharc-szobor tervezett pályázata ügyében a Magyar Képzőmüvészeti Egyesületnek egy küldöttsége tisztelgett *Halmos* János polgármesternél. Egy kőnyomatos most azt jelenti, hogy a Képzőművészek Egyesülete ezzel a kérdéssel még csak egy közelebb tartandó gyülésen fog foglalkozni s igy küldöttséget nem is meneszthetett. Miután pedig az egyesületet kifelé *csakis annak egyetemessége által választott elnöke*, vagy egy ad hoc küldöttség képviselheti, senkinek sem volt joga az egyesület nevében szerepelni vagy kérelmezni.

(*) **A sertésvásárpénztár.** A közgyülés tudvalevőleg utasitotta a tanácsot, tegyen javaslatot a sertésvásárpénztár berendezésére. Az érdekeltek viszont a minap küldöttség utján arra kérték a polgármestert, hogy a főváros ne állitsa föl az uj intézményt. A közgazdasági ügyosztály május tizenegyedikére értekezletre hivta meg az összes szakköröket. Az értekezleten vitatják meg, hogy szükség van-e a sertésvásárpénztárra. Az ügyosztály a következő kérdéseket küldte meg a szakköröknek, hogy tanulmányozzák s az értekezleten adják meg a választ. A kérdések ezek: Általánosságban milyen célt tüzzenek ki a sertésvásárpénztár elé? A sertésvásárpénztár micsoda üzletágakkal foglalkozzék, mekkora terjedelemben, milyen irányban? Foglalkozzék-e előlegezésekkel és hitelezéssel, s kinek a részére? Élő sertésekre adjon-e csak hitelt vagy előleget, vagy terményekre (hus, szalonna, zsir) is? Bizományi üzletet gyakoroljon-e s hogyan, kizárólagos joggal vagy a nélkül? Foglalkozzék-e és pedig obligatóriusan vagy fakultative a vásári pénzforgalom lebonyolitásával (inkasszó)? Ő végezze-e a hajtói szolgálatot, kizárólagos joggal, vagy a nélkül, továbbá a bélyegzést? Foglalkozzék-e bankűzletekkel, esetleg más üzlettel, például állatbiztositással? A henteseknek mennyi minimális időre adjon hitelt, mennyi legyen a sertésvásárpénztár alaptőkéje?

(*) **Tanitóválasztás.** A közoktatási bizottság a reáliskolai, felső kereskedelmi, felsőbb leány- és polgári iskolai tanári, továbbá a polgári iskolai és elemi iskolai tanitói állásokra május 8-án délután jelöl. A tanács ezekre az állásokra május tizenkettedikén délelőtt tartja meg a választást. Az elemi iskolai tanitók és tanitónők, továbbá az óvónők jelölése május tizenötödikén délután, választása május tizenkilencedikén délután lesz.

SZINHÁZ, ZENE

** **Uj szinház a fővárosban.** *Beöthy* László 15 évre bérbe vette *Krausz* Károly háztulajdonostól a Király-utca 71. szám alatti telket a rajta épült házkomplexummal együtt (a volt Rémi-mulatót) abból a célból, hogy szinházzá alakitsa át. Az erre vonatkozó terveket — *Márkus* Géza müépitész sikerült munkáját — Beöthy a legközelebbi napokban nyujtja be a fővároshoz, magát a szinházat októberben szándékozik megnyitni.

** **Ujdonság a Nemzeti Szinházban.** A Nemzeti Szinház müvész személyzete most dr. *Molnár* Gyula *Nyári zivatar* cimü 3 felvonásos vigjátékára készül, amelynek bemutató előadása a jövő hét péntekjére van kitüzve.

** **Csillag Teréz vendégszereplése.** *Csillag* Teréz, a Vigszinház kiváló müvésznője, legutóbb a szegedi szinház vendége volt. Három estén lépett föl a *Kis mama*, *Váljunk el* és *Makranczos hölgy* főszerepeiben, s a közönség, amely mindanyiszor zsufolásig megtöltötte a szinházat, lelkes ünnepléssel hálálta meg a müvésznő brilliáns alakitásait.

** **A geleji kis király.** Ma este telt ház előtt adták elő az Uj Szinházban Géczy: *A geleji kis király* cimü népszinművét. A poétikus darabban vendégszereplő *Csapó* Olga kisasszony a Rákosi-féle szinésziskola volt növendéke, kedves talantumnak bizonyult és ugy játékával, mint finom szinezésü énekével erős tehetségnek adta jelét. A többi szereplők között *Baracsi* és *Rajz* nem egyszer élénk derültségre hangolták a közönséget. A szerzőt többször kitapsolták. — Az Uj Szinház szombati bemutatója iránt nagy érdeklődés mutatkozik. *Minna Vanna*, Kövessy Albert kacagtató paródiájának szereposztása a következő: Kollnai Gida — Virágh Ferenc Minna Vanna — Lónyai Piroska, Kollnai Márton — Bogyó Zsigmond, Pincetalvi Politzer Izidor — Szalkay Lajos, Anna — Halmai Kornélia, Tripamer — Rajz Ödön.

** **Filharmóniai jubileum.** A filharmonikusoknak ő felsége védnöksége alatt álló jubiláris ünnepségei iránt országszerte nagy érdeklődés mutatkozik; ez lesz az elmult évtized legnagyobb zenei eseménye. Ugy a vasárnap május 3-ikán délelőtt 11 órakor a Nemzeti Szinházban tartandó *diszülésre*, mint a május 4-ikén és 6-ikán este 7½ órakor az Operaházban tartandó *diszhangversenyekre*, az összes páholyok és jobb jegyek majdnem teljesen elfogytak. A *küldöttségek üdvözlése* a diszgyülésen lesz Erkel Sándor „Csobáncz" nyitánya után; erre is már igen nagy számban jelentkeztek; ezután a „Szózat" előadásával végződik az ünnepély. Nagy érdeklődést kelt az *Emlékkönyv* is, mely *Mészáros* Imre és *Issoe* Kálmán szerkesztésében e hó végén hagyja el a sajtót; tartalmazza Ábrányi Emil „prológusát", a filharmóniai-társaság történetét, az összes hangversenyek statisztikáját stb., azonkivül 50-nél több fényképet, kéziratot, a legelső falragaszt, a filharmóniai zenekar csoportképét s több effélét. Előfizetési ára 20 K. Az ünnepségek végső befejezését képezi a nagy *ünnepi lakoma*, mely május 6-án lesz a II-ik diszhangverseny után a Royalban s melyen az ünnepély diszelnöke, Széll Kálmán miniszterelnök is megjelenik. A diszlakomán számos hölgy is résztvesz. Egy teriték ára 10 K. Előjegyzéseket valamennyi ünnepségre, valamint a könyvre is elfogad Méry Béla zenemükereskedése (Andrássy-ut 12.)

** **Fővárosi nyári szinház.** A budai nyári szinházban holnap, csütörtökn kerül szinre negyedszer *Garai* (Geiger) Mór *Udvari kaland* cimü eredeti nagy operettje.

** **Szerződtetés.** *Merényi* Elza asszony, aki már több hangversenyen keltett feltünést tartalmas drámai hangjával és jeles iskolázottságával, a *magdeburgi* városi szinházhoz szerződött drámai énekesnőnek. *Merényi* Elza *Bellovics* igazgató iskolájában végezte tanulmányait.

** **Vidéki szinészet.** *Vécsey* Ilona, jónevü drámai szinésznő, *Vécsey* F. Györgynek, a székesfehérvári szinikerület igazgatójának társulatához szerződött. A jól szervezett társulat a nyári szezonban Balatonfüreden és Siófokon fog előadásokat tartani.

MÜVÉSZET

□ **Az Országos Képtár metszetkiállitása** ma délelőtt nyilt meg az Akadémia palotájában. Sok festő, müvész és társadalmi előkelőség vett részt a tárlat megnyitásán, kik között megjelent Kadosa-Lippich Elek miniszteri osztálytanácsos, a szinmüvészeti osztály vezetője is, ki a legnagyobb elragadtatással nyilatkozott a kiállitás magas müvészi szinvonaláról és tartalmasságáról.

TUDOMÁNY, IRODALOM

○ **Kisfaludy Társaság.** E havi felolvasó ülését tartotta ma délután a Kisfaludy-Társaság nagy közönség jelenlétében. Az ülésen *Beöthy* Zsolt elnökölt, aki mindenekelőtt bejelentette, hogy özv. *Nagy* Ivánné szül. *Csató* Mária a társaságnak ajándékozta atyjának, *Csató* Pálnak, az ötvenes évek jeles irójának olajfestésüarcképét. Az ajándékot a társaság köszönettel fogadta. *Vargha* Gyula főtitkár bejelentette ezután, hogy *Vadnay* Károly, a társaságnak tavaly elhunyt kitünő tagja, 1200 koronát hagyott a Kisfaludy-Társaságnak, halála után is fenn akarván tartani azt a kapcsot, amely őt a társasághoz füzte.

E jelentések tudomásulvétele után *Gárdonyi* Géza székfoglalója következett. A szerző maga, akadályozva lévén a megjelenésben, *Váradi* Antalt kérte föl annak a két bájos versnek a fölolvasására, amelyeket székfoglalójául választott. A versek cime: *A falu reggel* és *A falu este*. Csodásan egyszerü, népies hangu vers mind a kettő, s gyönyörü, poétikus, találó leirása annak a képnek, melyet a falu hajnalban és alkonyatkor mutat. A költeményeket, amelyek *Váradi* Antal pompás előadásában teljesen érvényre jutottak, a közönség zajosan megtapsolta. A tagsági oklevelet *Gárdonyi*nak az elnökség, meleg üdvözlet kiséretében fogja elküldeni.

Ezután *Radó* Antal rendes tag olvasott fel néhány költeményt egy uj versgyüjteményéből: négyet a *Tristia* cimü ciklusból, egyet a *Római ritmusok* és kettőt az *Énekek a szabadságharcból* cimü ciklusból. Az utóbbi Budavár ostromának egy epizódját mondja el, amikor Görgey, Pest városa követése miatt kiadta a parancsot, hogy Hentzi katonáinak nem szabad megkegyelmezni, s a vár bevétele után bevonulva, mégis az első, amit látott, egy magyar huszár volt, aki egy sebesült cseh bakát itatott kulacsából. Ime, a vers két strófája:

S a had nyomán, mely győzve mén
Előre feltarthatlanul,
A fényes törzskar elején
A fővezér is bevonul.
S im az első utcába' már
Egy cseh bakát talál a porba',
Mellette egy magyar huszár,
Gyöngéden fölibe hajolva.

S borult a vezér homloka
És arcán át harag cirázott
És mérgesen kiált oda:
„Mi az, huszár? Hé, mit csinálsz ott?"
Az felszökik, s hebeg, dadog:
„Hát már... takarodót is fúttak...
Gondoltam, most már nincs dolog,
Vizet adok a nyomorultnak!"

Valamennyi költeményt zajos lelkesedéssel fogadta a közönség.

Vargha Gyula olvasta föl ezután *Viszota* Gyula vendégnek dolgozatát *Kisfaludy Károly hagyatéka* cimen. A dolgozat azokat az ereklyéket ismerteti, amelyek a világjárt Kisfaludy Károlytól fennmaradtak. Végül *Pekár* Gyula bemutatta *Tormay* Cécilenek *Petneházy* cimü történeti beszélyét, amely a társaság legutóbbi pályázatán dicséretet nyert.

A felolvasó-ülést zárt ülés követte.

EGYESÜLETEK

(**A budapesti orvosok segélyegylete**) ma délután dr. *Schulhof* Jakab elnöklete alatt tartotta évi rendes közgyülését. Az elnöki megnyitó után dr. *Béla* Pál titkár terjesztette elő évi jelentését, amelyből kitünik, hogy az egyletnek jelenleg 201 rendes tagja és 36.800 korona vagyona van. A pénztári zárszámadások jóváhagyása után dr. *Haiuss* Géza inditványára a felmentvényt megadták ugy a pénztárosnak, mint a vezetőségnek. A kilépő választmányi tagok helyébe dr. *Prochnov* József, dr. *Jurkinyi* Emil, dr. *Grósz* Sándor, dr. *Ottós* József, dr *Báthori* Dániel és dr. *Frank* Arthur választattak meg. Végül az elnökségnek bizalmat szavazott a közgyülés.

(**A Budapesti posta- és távirdatisztviselők ének- és zeneegyesülete**) április 25-én tartotta meg rendes évi közgyülését, amelyen az igazgató-választmány nevében az elnökség ugy az egyesület anyagi, mint erkölcsi sikereiről beszámolt. Az egyesület az elmult évben zeneiskolát is létesitett amelyben csekély tanitási és beiratási dijak mellett, szakképzett okleveles tanárok vezetése alatt nyujt oktatást. A zeneiskola hallgatói csak a posta- és távirdatisztviselők és azok hozzátartozói lehetnek; ezek közül is azonban csak azok, akik az ének- és zeneegyesületnek szintén rendes fizető tagjai. A zeneiskola tanterve az Országos m. kir. zeneakadémia tantervével azonos, éppen ezért a zenei müveltség terjesztése terén ezen iskolától igen sok jó és hasznos eredmény várható. Az egyesület vagyona közel 9000 korona.

(**A Katholikus Ifjak Köre**) május 3-án hangversenyt rendez. Kezdete este 7 órakor.

SPORT

⁂ **Báró Fejérváry az ifjusagnak.** *Zila*hon ev. ref. Wesselényi ifjusági testgyakorló-egyesület alakult, mely a különböző sportok közé a céllövés gyakorlását is fölvette. A kör intézősége *Fejérváry* miniszterhez feliratot intézett az iránt, hogy *puskákat és lőszereket bocsásson a kör rendelkezésére.* A honvédelmi miniszter erre kivételesen *megengedte*, hogy a kör tagjai tanáraik felügyelete alatt és azok felelősége mellett a zilahi honvédállomás parancsnokságától kirendelt oktatók vezetésével hetenként egy-egy nap délutáni órájában a zilahi honvéd-lőtéren a *kincstári puskákkal*, dijtalanul átengedett lőszerrel, magukat a céllövésben gyakorolhassák. A gyakorlásnál tett *tapasztalatokról és az elért eredményről a honvédelmi miniszter az év végén jelentést vár a tanári kartól.* Tudtunkkal ez az első kisérlet e téren és Zilahon nagyon biznak a sikerben és hiszik, hogy ez alapon a tanuló ifjuságnak a céllövésben való nagyon kivánatos gyakorlása legalább a középiskolákban általánosan el fog terjedni.

⁂ **Vivóverseny.** Pieroni és Jaraoh a nemzetközi bajnoki vivóversenyen feltünést keltettek vivásukkal s vasárnap a Szemere-féle vivóversenyen szintén részt vesznek. Naponként gyakorolják magukat a versenyre előirt szabályos nehéz kardokkal. Ma este a Fodor-féle vivótermet látogatták meg, ahonnét hat versenyző nevezett a versenyre. Pieroni és Jarach erős assout-kat vivtak a mester tanitványaival. Szemerének a kardgyőztes részére kitüzött 5000 koronás dija valószinüleg idegenbe fog vándorolni, mert ifju vivóink bármily kitünő formában is vannak, nem igen tudják majd helyüket megállani a versenyhez hozzászokott olasz Pieronival, aki jóllehet csak tizenkilenoéves, mégis legutóbb már fenomenális győzelmet aratott Legutóbb Turinban százhetven elsőrendü amatőr versenyző közül első lett és elnyerte az olasz király tiszteletdiját. Pieroninak ugyszólván egyetlen gyengéje, hogy az elővágásokkal szemben csaknem tehetetlen.

⁂ **Kerületi tornaversenyek.** Két nagy tornaverseny lesz az országban május 21. és 22-én. Az egyiket Esztergomban, a másikat Lőcsén tartják meg. A tornaversenyeket a tanuló-ifjuság rendezi s Esztergomban mintegy 1200 középiskolai növendék vesz részt a versenyen 71 tanintézetből. Az esztergomi tornaverseny elnöke *Francsics* Norbert tankerületi főigazgató. A lőcsei versenyen a besztercebányai és a kassai tankerületek polgári-, kereskedelmi-, tanitóképzőiskolák s a főgimnáziumok növendékei vesznek részt. Ennek elnöke gróf *Csáky* Zenó főispán, alelnöke *Raisz* Aladár alispán és *Dunay* Ferenc besztercebányai tankerületi főigazgató. Mindkét tornaversenyre több jutalmat s érmet tüztek ki, a többi között *Wlassics* Gyula miniszter is tüzött ki érmeket.

⁂ **Football.** Május 1-én pénteken délután 2½ órakor rendezi a Müegyetemi Football Club athletikai versenyét, melyre 80 nevezés érkezett már be. Ezt követi a prágai Deutscher Fussball Club és a Müegyetemi Football Club közötti footballmérkőzés. A D. F. C. csapatösszeállitása a következő: Charley, Schwaz. Burian, Frey, Frise, Beck v. Managetta, Wotiz, Mayer. Volbrecht, Wille. A M. F. C. következő összeállitásban játszik! Ujváry, Dury, Rétni Szepi. Lindner, Fritz, Halász, Ali, Aschi, Bob. Dolly, tartalék: Nagy, Fényfy. Jegyeket elővételben Olbrich, Zubek, Kertész T. stb. sportüzletekben lehet váltani.

⁂ **Zászló-avatás.** A budapesti Posta- és Távirda-Tisztviselők Sportegyesülete május 3-ikán, vasárnap tartja zászlóavató ünnepélyét a M. A. C. margitszigeti sporttelepén. Sorrend: Délelőtt 9 órakor előmérkőzések. Délután ½3 órakor csapatfelvonulás, utána az egyesületi elnök diszbeszéde. Zászlószegek beverése. A zászló megkoszoruzása után athletikai döntő versenyek és tornaversenyek. Az ünnepély fénypontja a M. A. C. és a Posta- és Távirda-Tisztviselők football-csapatainak mérkőzése lesz. A sportkörök élénk érdeklődését ez első osztályu csapatok mérkőzése iránt növeli az is, hogy az egyesületek csapatai osztoztak a Nemzeti Sport hatos tornáján a győzelem dicsőségében.

⁂ **A II-od osztályu football-bajnokság.** A II-od osztályu bajnokság tavaszi fordulója mult vasárnap dőlt el. A Fővárosi Torna-Club I. a Budapesti Athletikai Club I. csapatát 3:2 arányban legyőzte. A F. T. C. egy kivételével valamennyi mérkőzésén győzött és 8 ponttal vezet.

⁂ **Az Urkocsisok szövetkezete felosztott.** Az Urkocsisok szövetkezete, amely legutóbb Országos magyar ügető-egyletté alakult át, tegnap délután tartotta közgyülését gróf *Andrássy* Tivadar elnöklete alatt A közgyülés, tekintettel arra, hogy a tervezett 250.000 korona alap összehozására irányult törekvés meghiusult, elhatározta, hogy *végképp felosztik* és gróf *Kegleich* Gyula és *Forster* Ottó személyében bizottságot küldött ki, amely az egylet vagyonát és versenypályáját egy alakulandó uj ügető-egyletnek fogja átadni.

⁂ **A Slavia és a Budapesti Torna Club.** A monárkiának ez a két kiváló football-csapata mérkőzik jövő vasárnapon május 3-án Budapesten. A prágai Sportovni Club Slaviának budapesti szereplései elé mindenkor a legnagyobb érdeklődéssel tekintett a magyar sportvilág s az angolok kivételével nem ismerünk oly csapatot, amely itt annyi ambicióval és tüzzel játszott volna, mint a Slavia. A B. T. C. talán még sohasem indult olyan ambicióval a küzdelembe, mint most, amidőn arról ven szó, hogy a *Southampton*tól szenvedett vereséget a *Slavia* fölött való győzelemmel hozza helyre.

⁂ **Pozsonyi versenyek.** A pozsonyi versenyek mai második napja ugy látogatottság, mint sport tekintetében nem maradt az első mögött. Ez a versenynap azonban nem mulhatott el izgalom nélkül. A második futamban *Maud* annyira nekiszorult a barriernek, hogy elbukott. Bukása oly szerencsétlen volt, hogy lapockáját eltörte és agyon kellett lőni. Lovasának, Hagelin főhadnagynak baja nem történt. Óvás is volt a negyedik futamban, melyben Hogy volt lovasa ellen a másodiknak beérkezett ló lovasa keresztezés cimén óvást adott be, de ennek nem adott helyet az igazgatóság. A versenyek eredménye a következő:

I. **Eladóverseny.** Dij 1000 korona, távolság 2000 méter. Zangen J. **Fraterje** (Zangen M.) első, gróf Orssich P. Windhundja (báró Eltz) második. gróf Pongrácz Halloh II.-je (Tulajdonos) harmadik. Azután Wawel, Heidenschuss, Teja, Musiicza, Legenda. Totalizatőr 10: 40. Helyrefogadások: I. 25: 39, II. 25: 53, III. 25: 125.

II. **Óvárdi dij.** Dij 1200 korona. Távolság 1600 méter. Liptay B. **Ornamentje** (Krause) első, Capt. George Abukirja (Brook) második, Zangen J. Csettje (Zangen M.) harmadik, azután Windfall, Maud. Totalizatőr: 10: 33. Helyrefogadások: I. 25: 46, II. 25: 255.

III. **Dunai dij.** Dij 3000 korona. Távolság 2400 méter. Aresin Fatton J. **Primája** (Poole) első, Dreher A. Retourja (Huxtable) második. Totalizatőr 10: 16.

IV. **Hőlgyek dija.** Dij 1200 korona. Távolság 2800 méter Bogyay A. **Hogy voltja** (Tulajdonos) első, gróf Telekí L. Primája (Krause) második. Mautner V. Fantassin (Reiner) harmadik. Azután: Smare. Totalizatőr: 10: 69. Helyrefogadások: I. 25: 78. II. 25: 32.

V. **Igen-akadályverseny.** Dij 1800 korona, távolság 3200 méter. Gróf Schönborn Zd. **Grinzingerje** (Fürst) első, Mravik P. Rozmaringja (Csompora) második, Bogyay A. Vértese (Healy) harmadik. Azután Álmom, Nyájas, Jagello, Princess Flo. Totalizatőr 10: 32. Helyrefogadások: I. 25: 39. II. 25: 72. III. 25: 108.

VI. **Bucsu handicap.** Dij 1200 korona, távolság 1200 méter. Krause J. **El Batidora** (Krause K.) első, gróf Pejacsevich A. Windfalija (Horthy J.) második, Mravik P. Ikaros-a (Hagelin) harmadik. Azután Orraie, Pikáns, Orchidée. Totalizatőr: 10: 45. Helyrefogadások: I. 25: 62. II. 25: 105.

⁂ **Newmarketi verseny.** Newmarketben ma került döntésre a 2000 guineás verseny, melynek résztvevői rendesen szerephez jutnak az angolok derbyjében. A verseny előzetes favoritja a derbylistán is a tól óta első helyen álló Rock Sand volt, mely meg is nyerte a versenyt, mig második istállótársa, Flotsam lett. A részletes eredmény a következő:

2000 Guinea. Dij 2000 St. Távolság 1600 méter. Sir J. Miller *Rock Sand*-ja (Martin) első. Sir D. Cooper Flotsam-ja (Maher) második. Mr. A. James Rabelais-a (Cannon) harmadik. Azután: Mead, Sermon, William, Rufus, Countermark, Whitechapel, Chaucer, Gaygordon és Imperator. Fogadások: 6:4, 7:1, 8:1.

⁂ **Béosi lóversenyek.** A hanyatló freudenaui meeting utolsóelőtti napjának főfutama a *Kisbéröcsceverseny.* Talvolta, Lili és Bolivár a benevezettek közül a jobbak. A *Springer*-istálló nagy formája *Talvolta* győzelmét teszi jogossá. Jelöltjeink:

I. *Angloman — Ruggiero.*
II. *Amras — Göndör.*
III. *Semper idem — Luftschifferin.*
IV. *Talvolta — Lili.*
V. *Sanyi — Guerilla.*
VI. *Midas — Volta.*
VII. *Tiamo.*

Nyilttér.

JOYNSON
ST. MARY CRAY
eredeti angol bankposta- és irógép-papirjai
minden lapban »JOYNSON« vizjegygyel
kaphatók:
POSNER ÉS FIÁ-nál
Gyár és iroda: VI, Csengery-utca 31 * Detaillüzlet: V, József-tér 14

Budapesti mechanikai
ZANDER-gyógyintézet
Muzeum-körut 2. — Gyógy-gymnastika. orvosi massage. Forrólég-, szénsav- és fényfürdők. (Elgörhülések, izületi és idegbántalmak, neurasthenia, álmatlanság, gyomorbélbajok, szivbetegségek, elhizás stb. ellen).

Nászajándéknak alkalmas mütárgyak,
képek, szalondiszek, órák automatikus likör- és szivar-asztalok és bronztárgyak kaphatók:
Hegedüs Zsigmondnál, Andrássy-ut 17. sz. alatt.
A sensatiós olcsó szabott árak minden tárgyon felvannak tüntetve.

Idény május 1-től szept. végéig.
Gyógyeszközök: Alkalikus-muriatikus források, savó, sterilizált tej (szaraz táplálás), kelyr, lenyő- és gyógy-inhalacsók, forrásó szétfecskendezése magánkamarákban, pneumatikus kamarák, szénsavas-, acél- és pezsgőfürdők. Hidegviz gyógyintezet.
GYÓGYMEGY LEICHENBERG
Javalat: Gégebetegségek, légző- és emésztőszervi bajok, vérszegénység stb. Ellenjavalat: Aszkór. — Prospektus és tólvilágositás ingyen. — Lakás és kocsirendelés a gyógyfürdő igazgatóságánál, Gleichenberg. 107

Fontos háztulajdonosoknak!

Néhány év előtt történt, hogy a Haas-palotáról leesett a haz ormára kitüzött zászló és esés közben agyonütötte Neoschill Lajos müszerészt. Az özvegy kártérítést követelt a ház tulajdonosától és a kuria ezen kártérítésnek helyt adott s utasitotta a törvényszéket a kártérítési összeg nagyságának megállapitására. A törvényszék **az özvegynek 63.000 korona** kártérítési összeget állapitott meg, melyet a tábla szintén helybenhagyott.

A Mannheimi Biztositó Társaság

(VI., Gyár-utca 7. Telefon 23—23.) ilynemü szavatossági biztositásokat a legolcsóbb szabott dijak és felette előnyös feltételek mellett vállal el és minden további felvilágositással szivesen szolgál.
Helyiügynökök kerestetnek.

Értesités.

A Budapest-Lipótvárosi takarékpénztár
részvénytársaság
üzleti helyiségeit folyó évi április hó 26-án
V. ker., József-tér 13. számu házba
(fürdő-utcai oldal) helyezte át.

Megóvás végett
szőrmeárukat
ruhákat és szőnyegeket elfogad
CZIRING ÁRMIN, szücsmester
Budapest IV., Deák Ferenc-utca 19. szám.

Osztálysorsjegyeket
a XII-ik sorsjátékhoz eredeti feltételek mellett adunk.
Sorsjegyeink eddig a
600,000, 400,000, 200,000 és 100,000 koronás
főnyereményeken kívül körülbelül
tiz milliót nyertek!
Pontos kiszolgálás. Nyerés esetén discretió.
Sorsjegy árak: Egész sorsjegy 12 kor., fél sorsjegy 6 kor., negyed-sorsjegy 3 kor., nyolcad 1.50 kor.
MERCURBANK
és váltóüzlet részvénytársaság,
Budapest, Mercurpalota, IV., Váci-u. 37. szám.
Alapittatott: 1876.

Mülábakat,
mükezeket amputáltak részére, **müfüzőket** ferdenövésüek részére, **járó-** és **támgépeket,** kezesség mellett legolcsóbban készit
KELETI J. orthopaediai műintézete Budapest, IV., Koronaherceg-utca 17.
(Alapittatott 1878.)
Legujabb képes árjegyzék (1903.) ingyen és bérmentve.

(Az e rovat alatt közlötteknek sem tartalmáért, sem alakjáért nem felelős a szerkesztőség.)

TÖRVÉNYSZÉK

§§ **A tőzsdebiróság sajtópöre.** *Nagyváradról* jelentik: Ma volt az esküdtszéki tárgyalás *Fischer* Adolf aradvármegyei, butyini kereskedő ellen, aki az *Arad és Vidéke* cimü napilapban 1901. évi április 26-iki számában *Tőzsde és tőzsdebiróság* cimén a tőzsdebiróságról egy sértő cikket irt. Az ügyészség *Fischer* Adolf ellen nyilvános rágalmazás vétsége miatt sajtópert inditott, melyet ma tárgyalt a nagyváradi esküdtszék. A tőzsdebiróság részéről *Kornfeld* Zsigmond, *Ballay* Lajos miniszteri tanácsos, dr. *Félegyházi* Ágoston és *Donát* Gyula tőzsdei titkár jelentek meg. A vádlott és a tanuk kihallgalása után felolvastak egy csomó iratot. A tárgyalás elhuzódott késő estig. Dr. *Nagy* Géza ügyész elitélni kéri a vádlottat nyilvános rágalmazás miatt. Ellenben dr. *Nagy* Sándor védő felmenteni kéri. Az esküdtek éjjel 11 óra után hozták meg a verdiktet, amely ugy szól, hogy a vádlott *nem bünös* a nyilvános rágalmazás vétségében. Ennélfogva a biróság felmentette a vádlottat és a költségekben elmarasztalta a kincstárt. Az itélet jogerős.

§§ **Ördög Tóth Pál halála.** *Ördög Tóth* Pál halálraitélt gyilkos volt s a gyüjtőfogház kórházában várta, vajjon megváltoztatja-e a Kuria a rá kiszabott halálos itéletet. A kivégzés elől megmenekült immár: meghalt tüdővészben a kórházban. Haláláról az ügyészség nyomban értesitette a Kuriát. *Ördög Tóth* Pált, aki élete javarészét fegyházban töltötte, azért itélték halálra, mert 1900. év elején *Kármán* Mátyással és *Tilalmas Vonnak* Mátyással rabló szándékkal megtámadta *Lövinger* nagykátai bérlő családját és a háziasszonyt megölte. Halálra itélték Kármán Mátyást is; a harmadik gonosztevő nyolcévi fogházat kapott.

TÁVIRATOK

London, április 29. Chicagóban a mult éjszaka iszonyu tüzvész pusztitott a Nemzetközi Sótársaság raktáraiban. 400.000 tonna só és a tárházak e pusztultak. A kár több millió dollár.

Vilmos császár római utja.

Berlin, április 29. *Vilmos* császár ma déli 12½ órakor Bückeburgon át Rómába utazott.

Loubet Tuniszban.

Bizerta, április 29. *Loubet* elnök reggel 7 órakor ideérkezett. A hajók üdvlövéseket tettek. A vámraktár egyik helyiségében fogadás volt. A kereskedelmi kamara elnökének beszédére válaszolva, *Loubet* azt mondta: Önanek igaza volt, midőn azt mondta hogy ha Bizerta megtámadhatatlan, a béke a Földközitengeren biztositva van. Csakugyan, hogy nyugodtak lehessünk, erősnek, igen erősnek kell lennünk. Minél erősebbek vagyunk, annál jobban gondoskodunk a béke fenntartásáról és a béke áldásainak fejlődéséről. Franciaország senkit sem fenyeget, de érvényt akar szerezni érdekeinek és meg akarja óvni becsületét a földgömb minden pontján. Eljutott ide, hála 30 év szakadatlan fáradozásának. A szövetségek, barátságok és szimpatiák, amelyeket Franciaország meg tudott szerezni, megcáfolhatatlanul bizonyitják, hogy a kitüzött cél teljesen eléretett. Öt idegen hajóraj jelenléte Algirban; ahova eljöttek, hogy a köztársaság elnökét üdvözöljék, bizonyitéka ennek, egy amerikai hajóhadosztálynak Marseillebe való kiküldése, hogy az államfőt holnap hazatérte alkalmával üdvözölje, megint bizonyitéka ennek. Bizerta fejlesztésének befejezése programmunk megkoronázása lesz. Igy hát legalább a Földközi-tengeren élvezhetjük a béke áldásait és fáradozásaink megérdemlik ezt a nyugalmat. Ezután a konzuláris ügyvivők fejezték ki tiszteletüket a francia kormány iránt. A fogadások után eljött Loubetért a bey, aki vasuton jött Tuniszból és együtt kocsin bejárták a balparton levő erődítési müveket, miközben a közönség lelkes ovációi kisérték.

Bizerta, április 29. *Loubet* elnök ma délután a lakosság élénk ovációi közt visszautazott Franciaországba.

Vihar a birodalomgyülésen.

Berlin, április 29. *Herold* beszéde közben izgatott jelenetek és heves szóváltások történtek. Herold ugyanis gyanusitotta a baloldalt s a többek közt azt mondotta, hogy kár Barthnak olyan nagyon emlegetnie az erkölcsöket és nevezetesen a kereskedelmi morált, mert az utóbbi időben több olyan pür folyt le, amelyek azt bizonyitják, hogy e részben a baloldalon másféle felfogás uralkodik. (Nagy zaj a baloldalon. Felkiáltások: Fuj! Micsoda pörök?)

Az *elnök* csak nagy nehezen állitotta helyre a rendet, de a lárma ujból kitört, amikor a centrumból azt kiáltották a baloldal felé: Jó lesz hallgatni! Fogják be a szájukat!

— Micsoda pörökről beszél? Ne gyanusitson! kiáltották balról *Herold*nak. O pedig igy folytatta:

— Azok a pörök uj keletüek, mindenki emlékszik rájuk s azokba a baloldalnak nem egy tagja bele volt keverve.

Elemi erővel zudult fel erre a baloldal:

— Alávaló gyanusitás! Mely pörök voltak azok? Takarodjék le a szószékről!

A jobboldal is zajongott s az *elnök* percekig hiába rázta a csöngetyüt.

Nagysokára lecsillapodtak a kedélyek és *Herold* áttért más tárgyra.

Orkán Szebasztopolban.

Pétervár, április 29. *Szebasztopolban* a *Novoje Vremja* szerint tegnap, miután reggel meleg, verőfényes idő volt, egyszerre erős orkán tört ki, amely fedeleket szakitott le a házakról és számos fát gyökerestől ledöntött. A vihar egy csónakot, amelyben több ember ült, a tengerbe sodort. Megmentésére egy torpedóhajó sietett.

A francia kulturharc.

Páris, április 29. *Chamneryben Coubertin* ezredes a 4. dragonyos-ezred parancsnoka, akit utasitottak, hogy két lovas-századot küldjön Grande Chartreuseba, táviratilag felkérte a hadügyminisztert, hogy helyezzék őt nyugalomba.

St.-Laurent, április 29. A karthauziak kiutasitása reggel 7 órakor történt meg. Hat ajtót feltörtek, mielőtt a karthauziakhoz juthattak, akik a kápolnában voltak egybegyülve. A környékről vagy ezer ember gyült össze, hogy a karthauziak mellett tüntessen. Komolyabb incidensre nem került a dolog.

Páris, április 29. A taurenti karthauzi kolostort a müszaki katona csapat valósággal megostromolta és betörte mind a hat kaput, mig a prokurátor megérkezett. Huszonhárom karthauzi szerzetest kiüztek a kolostorból. A karthauziak zsoltárokat énekeltek, mialatt a feloszlató rendeletet felolvasták s mikor a prokurátor felszólitotta őket, hogy távozzanak, rá sem hederitettek. Erre a katonák egyenként megragadták a szerzeteseket és kivezették őket a kolostorból. Közben a nép a katonaság ellen tüntetett és kövekkel debálta. Egy csendőr százados megsebesült.

Privas, április 29. Ma csendőrük mentek Vablacherebe, hogy megállapitsák az oblátusok jelenlétét, akik vonakodtak a kolostort elhagyni. A tömeg szidalmazta a csendőröket, de jelentékenyebb incidensek nem történtek. Az oblátusok barátai a falvakba sietnek és felhivják a lakosságot, hogy védelmezze a vallást.

Marseille, április 29. A kapucinusok főnöke kijelentette, hogy uj zavargások elkerülése végett megparancsolta a kolostovédőinek, hogy azt üritsék ki. A kapucinusok maguk maradnak a kolostorban és megvárják, hogy erőszakkal kiutasitsák őket.

Nantes, április 29. Birói határozattal elrendelték, hogy a Faubourg St. Domatienben lévő prémontrei kolostorra pecsétet alkalmazzanak. A kolostor erősen el van torlaszolva és számos védő tartja megszállva. A békebiró és helyettese megtagadták a lepecsételést.

Közgazdasági táviratok.

Bécs, ápr. 29. Az árutőzsdén a hivatalos jegyzésekben a galiciai petróleum árát általánosan százkilogrammonként másfél koronával emelték.

Bécs, ápr. 29. A pénzszükséglet, az ultimóra való tekintettel, élénkült s a benzintérok a banknál 15 millió koronát tettek ki. A magánkamatláb változatlanul 3½%.

Bécs, április 29. (A *Budapesti Napló* telefonjelentése.) Buza ára szilárd rozs 5 fillérrel emelkedett; szlavoniai 7.30—7.50, pestvidéki 7.40—7.55, déli vasuti 7.15—7.35, tengeri 6.65—6.75, zab 6.40—6.75, válogatott 7.15, cseh- és morvaországi 6.40—6.50 K.

New-York, április 29. (*Terménytőzsde.*) (*Zárlat*) *Gyapot:* New-Yorkban helyben 10.70 (10.75), áprilisra 10.50 (10.48), Juliusra 10.03 (10.02). New-Orleansban helyben 10.9/16 (10.9/16). — *Petroleum:* Stand white New-Yorkban 8.35 (8.35). Stand white Philadelphiában 8.30 (8.30). Raffined in Cases 10.50 (10.50). Credit Balances at Oil City 1.53 (1.53). — *Zsir:* Western steam 9.80 (9.80). Rohe és Brothers 10.— (10.—). — *Tengeri* irányzata állandó. — Áprilisra —.— (—.—). — Májusra 54.1/2 (54.5/8). — Juliusra 51.5/8 (51.1/4). — *Buza* irányzata állandó. — Piros őszi helyben 81.1/2 (82.—). — Ápr.-ra —.— (—.—). — Májusra 80.1/2 (80.3/4) — Juliusra 76.5/8 (76.5/8). — Szept.-re 74.3/4 (74.5/8). — Gabona szállitási dija Liverpoolba 1.1/2 (1.1/2). — *Kávé:* fair Rio 7. sz. 5.1/8 (5.1/4). — Áprilisra 3.80 (3.55). Juliusra 4.— (3.90). — *Liszt:* Spring Wheat clears 3.05—3.10 (3.05—3.10). *Cukor:* 3.9/16 (3.9/16). *Ón:* 30.05—30.12 (29.95—30.12). — *Réz:* 14.50—14.75 (14.50—14.15). (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

Chicago, április 29. (*Terménytőzsde.*) (*Zárlat.*) *Buza* irányzata szilárd. — Máj.-ra 76.3/4 (77.—). — Juliusra 71.3/4 (71.3/4). — *Tengeri* irányzata állandó. — Máj.-ra 44.1/4 (44.1/8). — *Zsir:* Máj.-ra 9.27 (9.20) Jul.-ra 9.40 (9.40). — *Szalonna* short clear 10.06 (10.06). — *Sertéshus:* Juliusra 17.15 (17.92). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

KÜLÖNFÉLÉK

Az élet.

Szikrázó felhők barna, tépett szárnyán,
Rohan tova a zúgó fergeteg,
Erejétől a föld is megremeg,
S utána ránk mosolyog a szivárvány...
De könye ott csillog némán, fehéren,
A tört lombon, a sárbá hullt reményen,
S a nap ragyoghat, a lomb föl nem éled. —
Ilyen az élet!...

Orvosság tán a vigasz a betegnek,
De nem csititja el panaszszavát,
Pedig jól tudja, hogy időkön át,
A legfájóbb sebek is behegednek.
A hosszú szenvedés után pihenni!
E drága kincsesel föl nem érhet semmi,
Habár érette utunk sirba téved. —
Ilyen az élet!...

Ugy napnyugatkor, ha leszáll az alkony,
A szürkeség ködébe vész a szem,
A csendben én el-elrévedezem,
Kalászok árnyán, zöldes árokparton...
És mintha ott a távol messzeségbe,
Egy uj, kelő napnak a fánjja égne,
S beragyogná a hallgató vidéket. —
Ilyen az élet!...

A csendes, kék, sugaras éjszakákon,
Tündöklő fényben hány csillag ragyog!
Minden szikrában sok-sok századok
Története bolyong a láthatáron.
Az égő tűzben, a fénylő sugárban,
Egy végtelen, egy forrongó világ van...
De hová lesz, ha a csillag kiégett!? —
Ilyen az élet!...

Sovár lelkemnek is fölébred vágya:
Szabadságot, azt adjatok nekünk!
Mit is ér igy nyomorult életünk,
Ha mint a hitvány lomnak, nincsen ára?!
Ha szolgaság teszi fáradt nyakunkra,
Gyalázat, kin, fájó teher a munka,
S másnak hull le gyümölcse ha megérett. —
Ilyen az élet!...

Nincs porszeme a felszántott talajnak,
Melyet veriték meg nem öntözött,
S úgy reggelenként a kalász között,
A kisajtolt köny csillog, nem a harmat...
És lám a kapzsi, sóvár embereknek,
Az izzadás, a köny vagyont teremnek:
Kenyeret is, kalácsot is fehéret. —
Ilyen az élet!...

Hiába sír az elnyomott jajongva,
Hogy ébredjen az érző szánalom;
Kit gyávaság kínos igája nyom,
Panasszavát, ajját hiába ontja;
Ha egyszer bátran a szemébe nézne,
A baj, mint könnyű pára elenyészne,
És nem találnánk többé szolganépet. —
Ilyen az élet!...

Csizmadia Sándor.

+ A spanyol király bajusza. A madridi pénzverdében nemrégen nagymennyiségű uj pénzt vertek, amelyeken XIII. Alfonz király bajuszszal van ábrázolva. Ennek a bajusznak érdekes a története. A mult évben egymillió pesetát veretett a spanyol kormány és ezeken a királyt bajusz nélkül ábrázolták, mint ahogy a spanyol bélyegeken látható. A spanyol népnek azonban sehogysem tetszett ez a pénz, mert a kis király arcán sehogysem tükröződött vissza a spanyol arckarakter, amely pedig a bajuszos spanyol férfiakon rendszerint erősen kidomborodik. A spanyol kormány ugy látszik, rögtön számolt evvel a körülménynyel, mert az idei uj pénzeken már kis bajusz árnyékolja az ifju uralkodó ajakát.

*

+ Az európai népek magassága. A British Association antropometrikai osztálya megállapitotta a különböző népek testi magasságának átlagos képét. A legmagasabb az angolszász faj, amint a vizsgálódásból kitünt. Az angol munkás 1 méter 74 centiméter magas, mig az angolok összeségét tekintve, magasságuk átlaga nem több 1 méter 70 centiméternél. Ez a norvég ember nagysága is. A dán, a hollandi és a magyar ember átlag 1 méter 67 centiméter. A svájci, az orosz és a belga körülbelül 5 miliméterrel kisebb. A franciák magassága 1 méter 66 centiméter. A német, bármily sajátságosnak tünjék is, átlagosan véve nem nagyobb, mert nagy a különbség a pomerániai és a bajor ember nagysága között. A legkisebbek az olaszok és a spanyolok, kiknek nagyságátlaga 1 méter 65 centiméter. Franciaországban a gazdagabb osztályok tagjai rendszerint nagyobbak, mint Angliában.

KÖZGAZDASÁG

Ipar és kereskedelem.

Közgazdasági évkönyv. Tizenháromivnyi terjedelemben jelent meg *Deutsch* Antalnak ez évi közgazdasági évkönyve ezzel a cimmel: *Rückblicke auf die Entwickelung der ungarischen Volkswirtschaft im Jahre 1902.* A szerző ismert kitünőségü müvelője közgazdasági tugományunknak, jeles publicista és mindenekfölött kiváló ujságiró, igazán hivatott tehát arra, hogy nemzetgazdasági fejlődésünk mérlegét elkészitse. Esztendőről-esztendőre végzi e feladatot s évkönyvei jelentős értékü forrásaivá válnak a jövendő historikusának. Az idei munka tartalomban és értékben egyaránt méltóképp sorakozik az előbbiekhez. Gazdasági állapotunk minden ágazatáról jeles szakerők irlak e könyvbe, igy a szerkesztőn kivül Németh Péter és Gelléri Mór visszatekintése is gyarapitja a jeles munkát. Nyolc fejezetre oszlik az évkönyv, az egyes fejezetek külön-külön az 1902-ik év általános ismertetése és alapos gazdasági kritikája után a részvénytársaságokról, a kereskedelmi és hiteltörvényhozásról, a közlekedésügyről, az Osztrák-Magyar Bankról, az árukereskedelemről, a magyar mezőgazdaságról s végül az iparról szólnak. Minden részében a magyar gazdasági viszonyok hü tükrét találjuk e könyvben, igazságos birálat vonul végig az egész munkán és mindenütt dominál a hazafias intenció, amely bölcs tanácsaival és kritikával a magyar gazdasági viszonyok kivánatos konszolidációját szolgálja. Az első fejezet, amelyben Deutsch Antal az elmult esztendőre visszatekint, e tekintetben különösen figyelemreméltó. A széles körültekintéssel, gazdag tapasztalatokkal, nagy gyakorlati és elméleti tudással dolgozó nemzetgazda állapitja meg rövid tizenöt oldalon közgazdasági viszonyaink diagnózisát, rámutat arra, hogy mi a haladás legnagyobb akadálya, melyek az akut és krónikus bajok és hol az orvosság. Exakt alapja van e mérlegnek, számok és adatok a bizonyságai a szerző helyes judiciumának. Ez a németnyelvü könyv minden sorában magyar; hasznunkra válik, ha a külföld e kitünő munka révén megismeri a magyar nemzetgazdaság állapotát a maga aktivitásában. Az évkönyv a Pesti Lloyd Társaság kiadásában jelent meg.

A Dunabiztositó-társaság ezidei **36. évi** rendes közgyü ését a kormányzó-tanács elnökének, grimusi lovag Grimberg Rezső urnak elnöklése alatt folyó hó 25-én tartotta meg. Az 1902 évi üzleti jelentés és zárszámadás a következő adatokat tartalmazzák: Az elemi biztositási ágazatokban elért dij- és illetménybevétel 8·322 millió koronát tett ki; a kifizetett kártérítések a függőben maradt károk tartalékának hozzászámitásával 5·640 millió koronára rugtak. Az életbiztositási ágazatban a dij- és illetménybevétel 2·993 millió koronát eredményezett, mig az esedékessé vált életbiztositások és járadékok kifizetése 1·805 millió koronát igényelt. Az életbiztositási állomány 74 872 millió koronát meghaladó biztositási összegről szóló 21.359 biztositásra emelkedett. Az évi nyereség a tavalyi nyereségáthozatot hozzászámitva 204.026 korona 76 fillért tesz ki. A közgyülés jóváhagyta a zárszámadást és határozatiá tette, hogy 140.000 korona (részvényenkint 28 korona = 7%) osztalék gyanánt kifizettessék és hogy az alapszabályszerü nyereségrészesedés levonása után megmaradó 56,172.62 K. uj számlára átvitessék. A kormányzó-tanácsba Figdor Gusztáv, lovag Goldschmidt Tódor és dr. Lichtenstern Lajos urak lettek ujból megválasztva.

Fizetésképtelenségek. A bécsi *Creditoren-Verein* a következő fizetésképtelenségeket jelenti: *Goldberger* Adolf kereskedő *Losoncz*, *Filo* Manó szabó *Turóczszentmárton*, Vittorio Ricci kereskedő Trieszt, Gottreich Alfréd bőrkereskedő Bécs, Matosic Péter kereskedő Spalato, *Rochnitzer* Béla szabó *Szlatina*.

Szeszárak. A kontingens nyersszesz ára *Budapesten* 36.50 korona pénzben, 37.50 korona áruban. — *Bécsben* a kontingentált készáru 39.80 korona pénzben, 40.20 korona áruban.

Sertéskonzumvásár. (A székesfővárosi sertésvásár és közvágóhid intézősége.) Április 29-ikén. Fölhajtás: Zsirsertés, ugymint öreg I. rendü 350 kilogrammon felül ——— darab, II. rendü 280—350 kilogrammig — darab, kanló — darab, silány — darab, fiatal nehéz 300 kilogrammon felül — darab, közép 220—300 kilogrammig — darab, könnyü 220 kilogrammig — darab, süldő — darab, malac — kilogrammig — darab. Összesen — darab. Hussertés ugymint: nehéz 300 kilogrammon felül — darab, könnyü 250—300 kilogrammig — darab, süldő — darab, malac 40 kilogrammig — darab. Összesen — darab. Fölhajtás összege 572 darab. Előző napi maradvány 69 darab, összesen 651 darab. Eladatott 539 db. Maradvány 112 db. A vásár irányzata közepes. Az árak változatlanok. — Következő árak jegyeztettek: Zsirsertés: Öreg I. r. 350 kgr.-on felül 100—108 fillérig, II. rendü 280—350 kilogrammig 96—104 fillérig, selejtezett 92—96 fillérig, silány — fillérig, fiatal nehéz 300 kilogrammon felül 100—110 fillérig, fiatal közép 220—300 kilogrammig 96—108 fillérig, fiatal könnyü 220 kilogrammig 89—98 fillérig, süldő —80— fillérig, malac ——— fillérig. Hussertés: Nehéz 300 kilogrammon felül ——— fillérig, könnyü 140—300 kilogrammig ——— fillérig, süldő ——— fillérig, malac 40 kilogrammig ——— fillérig. Árak minden levonás nélkül, kilogrammonként, élősulyban.

A budapesti gabonatőzsde.

Budapest, április 29.

Élénk vételkedv és jó kinálat mellett 32.000 métermázsa buza került a forgalomba változatlanul tartott árakkal. Zárlat felé néhány egyes tétel magasabb áron kelt el.

Rozsban tartott volt az irányzat.

Tengeriben 5 fillérrel emelkedtek az árak.

Zabban és árpában nem változtak az árak.

Buza. Tiszavidéki: 1000 mm. 81·2 k. 8 K. 40 f., 1200 mm. 81 k. 8 K. 40 f., 100 mm. 82·5 k. 8 K. 37½ f.. 100 mm. 82 k. 8 K. 35 f.. 100 mm. 82 k. 8 K. 32½ f., 140 mm. 81 k.·5 8 K. 32½ f., 250 mm. 82 k. 8 K. 30 f.. 750 mm. 81 k. 8 K. 30 f., 500 mm. 81 k. 8 K. 32·5 f., 200 mm. 81 k. 8 K. 30 f.. 200 mm. 81 k. 8 K. 27½ f., 100 mm. 81 k. 8 K. 27·5 f., 400 mm. 80·5 k. 8 K. 27·5 f., 100 mm. 81 k. 8 K. 27·5 f., 30 mm. 80·5 k. 8 K. 32·5 f., 600 mm. 80·6 k. 8 K. 27½ f., 200 mm. 80 k. 8 K. 25 f., 100 mm. 80 k. 8 K. 17½ f., 150 mm. 79·4 k. 8 K. 17 f., 100 mm. 79·8 k. 8 K. 17·5 f., 100 mm. 79·7 k. 8 K. 15 f., 100 mm. 79 k. 8 K. 10 f.

Makói: 3300 mm. 79·5 k. 8 K. 25 f.

Fejérmegyei: 300 mm. 78 k. 8 K. 05 f.

Pestmegyeiváldki: 500 mm. 81·2 k. 8 K. 35 f., 300 mm. 80·5 k. 8 K. 22½ f., 200 mm. 80·5 k. 8 K. 20 f., 300 mm. 80 k. 8 K. 05 f., 300 mm. 79·4 k. 8 K. 20 f., 150 mm. 80 k. 8 K. 20 f., 1000 mm. 78 8 k. 8 K. 02½ f., 1500 mm. 79 k. 8 K. 15 f.. 600 mm. 79·5 k. 8 K. 12½ f., 900 mm. 79 k. 8 K. 05 f.

Felsőmagyarországi: 400 mm. 76 k. 8 K. 17½ f., 500 mm. 76 k. 7 K. 75 f., 300 mm. 76 k. 7 K. 80 f.

Bánsági: 2800 mm. 79·5 k. 8 K. 10 f., 4000 mm. 78 k. 8. K. — f., 1000 mm. 78 k. 7 K. 95 f., 1600 mm. 78 k. 7. K. 95 f., 1200 mm. 76·5 k. 7 K. 75 f.

Marosi: 1000 mm. 79·5 k. 8 K. 10 f.

Pádéi: 1400 mm. 78·5 k. 8 K. 05 f.

Fancsovai: 1500 mm. 77·5 7 K. 70 f.

Mind három hónapra.

Rozs: 500 mm. 6 K. 90 f. három hóra, 250 mm. 6 K. 85 f., 200 mm. 6 K. 85 f. 100 mm. 6 K. 85 f., 100 mm. 6 K. 82½ f., 100 mm. 6 K. 80 f.

REGÉNY

Motta mester

— REGÉNY —

Irta: GIOVANNI VERGA

(8)

— Csókolom kezét, báróné.

— Hogyan? Maga elmegy? Mi van már megint? Talán nem tetszik a rozs?

Az alkusz tagadólag rázogatta fejét, akárcsak Diego márki, aki a fal mentén elsompolygott, folyvást fejét rázva, mintha valami szerencsétlenség érte volna, minden pillanatban megbotolva a kövekben.

— Micsoda? — kiabált tovább a báróné. — Ez már megkötött üzlet!

— Talán foglalót adtam, báróné asszonyom?

— Nem, azt nem adott, de a szavát!

— Ez esetben, csókolom a kezét, nagyságos asszony.

És Pirtuso elment, makacsul, mint egy őszvér. A báróné dülöngve kiabált utána:

— Ez gazság magától! Kifogás, csakhogy az üzlet visszamenjen . . . méltó Motta mesterhez, aki magát küldte . . . most, hogy már megbánta.

Giacolone és Vito is utána szaladtak, hogy észretéritsék. De Pirtuso tovább ment és anélkül, hogy válaszolna nekik, miközben azt mondta a márkinak, aki nem is hallgatott reá:

— Tőlem ugyan kiabálhat a báróné . . . mintha ez esetben nem ugyanezt cselekedte volna meg ő is . . . Most, hogy Zacco báró is olcsóbban adogat el . . . Akár paraszt, akár báróné, csak a foglaló ér valamit. Nincs igazam, nagyságos uram?

Harmadik fejezet.

Sganzi asszony háza tele volt vendéggel, mindenki azért jött, hogy szemtanuja legyen a védőszent körmenetének: mindenütt, még a lépcsőkön is gyertyák álltak, az öt balkon tüzet és lángot lövellt az emberektől feketéllő térségre és *József*, a szolga, nagy libériában, fehér pamutkeztyüben jelentette be a vendégeket.

— Motta mester! — kiáltott hirtelen, borzas fejét az aranyozott szárnyasajtók közé dugva: — Szabad őt beeresztenem, nagyságos asszonyom?

A nemesség fin fleur-je gyült itt össze, Bugno főpap fekete selyemben; Alosi Jozefine asszony drágakövekkel megrakodva, Limoli márki a mult század parókájában. Sganzi asszony ennyi vendégtől megrohanva, nem tudott magán uralkodni.

— Szamár! Te szamár vagy! — ugy kell mondanod: Motta ur! Szamár!

Igy vonult be Motta mester a vidék nagyjai közé; frissen borotvált arccal, finom posztóruhában, vadonatuj kalappal a mésztől összemart kezében.

— Beljebb, beljebb, Motta mester! — válaszolt Limoli márki éles, metsző hangján. — Ne féljen!

Motta mester mégis félénken megállt a sárga damaszttal tapétázott nagy teremben, a Sganzik környezetében, akik gőgösen ránéztek a falakról.

A ház urnője bátoritotta.

— Ide, ide, tessék, Motta ur. Itt van hely az ön számára.

A kis oldalbalkon volt az, amely ferdén nézett le a térre, ott foglaltak már helyet a másodosztályu meghivottak és a szegény rokonok: Marri Klára asszony, oly alázatosan és félénken, hogy szolgálónak látszott; leánya Agrippine egy kórházi apáca, egy bajuszos leány, egy kolduló barát barna és értelmes arcával és két olyan fekete szemmel, mint a bün, az első sorban ült Trao Ferdinánd, nagyobb kiváncsisággal, mint egy gyermek, aki könyökével vájt magának utat és most egy teknősbéka módjára nyakát előrenyujtotta gallérjából, szürke, kimeredt szemekkel, hegyes állal, nagy Trao-orral, és mögötte egy sarokba szoritva nővére, Bianca, kissé meghajlott vállával, sovány, lapos mellével, ritka hajával, szintén lesoványodott arccal, a diszbe öltözött rokonság körében egy olcsó moll-ruha volt rajta.

— Jöjjön ide, Motta ur, — folytatá a ház urnője, — az ön számára ezt a helyet tartottam fenn, itt, a hugom mellett.

Bianca szerényen meglapult. Bátyja, aki félt, hogy megzavarják egy pillanatra, bosszusan elforditotta fejét és Motta mester minduntalan megbotolva, folyvást bocsánatot hebegve, a balkon felé közeledett. Áztán megállt azok mögött, akik előtte ültek, minden felszálló rakétánál fölemelve fejét, hogy elrejtse zavarát.

— Bocsánat! Bocsánat! — kiáltá Macri Agrippine, félrehuzva orrát és hatalmas cipőjével utat csinálva magának, mialatt rengeteg keblén a fehér kendőt igazgatta; — abba a körbe ment, ahol Cirmina asszony a többi nőkkel volt; a nagy balkonra, ahol nagy volt a sugás-bugás és mindenki a kis oldalbalkon felé nézett.

— Éppen mellém ültették öt . . . bele az oldalbordámba . . . tapintatlan egy eljárás!

— Ah, hát az a vőlegény! — kérdé félhalkan Alosi asszony, miközben apró szemei azon a jámbor arcán bárgyun mosolyogtak.

— Csend, csend; majd odanézek, — szólt Cirmena asszony, — sárga selyemruháját suhogtatva, keresztülment a termen, hogy megtudja, mi történik ott az oldalbalkonon. Ott pedig, mintha mindenki tükön ült volna; Macri néne ugy tett, mintha kinézne a térre, Bianca egy sarokban csöndesen ült, csak Ferdinánd márki gyönyörködött az ünnepélyben és jobbra-balra forgatta fejét, egy szót sem szólva.

— Jól mulatnak itt? Jól mulatsz, Bianca?

Ferdinánd márki bosszusan félrefordult és mikor megpillantotta unokahugát, mormogta:

Árpa: 200 mm. 6 K. 20 f., 150 mm. 6 K. — f.
Zab: 200 mm. 6 K. 35 f., 100 mm. 6 K. 27½ f.
Tengeri: 700 mm. 6 K. 35 f., 400 mm. 6 K. 35 f. ab hajó.

Készpénzfizetés mellett.

A készáru hivatalos jegyzése a budapesti áru- és értéktőzsde szokásai szerint készpénzben 50 kilogrammonkint. — A minőség hektoliterenkint és kilogrammonkint.

Buza		Kilós	½ kilogramm ára K.-tól	K.-ig	Kilós	½ kilogramm ára K.-tól	K.-ig
Tiszavidéki	uj	76	7.80	7.40	79	8.05	8.15
"	"	77	7.9.	8.—	80	8.10	8.15
"	"	78	8.—	8.05	81	8.2.	8.30
"	"	—	—.—	—.—	—	—.—	—.—
Fehérmegyei	"	76	7.65	7.80	79	7.90	8.—
"	"	77	7.75	7.8.	80	7.9	8.10
"	"	78	7.86	7.95	81	8.05	8.20
"	"	—	—.—	—.—	—	—.—	—.—
Pestvidéki	"	76	7.65	7.80	79	7.9.	8.—
"	"	77	7.75	7.85	80	8.05	8.1.
"	"	78	7.85	7.9.	81	8.10	8.25
"	"	—	—.—	—.—	—	—.—	—.—
Bánsági	"	76	7.62	7.75	79	7.90	8.10
"	"	77	7.76	7.85	80	—.—	—.—
"	"	78	7.80	7.9.	81	—.—	—.—
"	"	—	—.—	—.—	—	—.—	—.—
Bácskai	"	76	7.65	7.75	79	—.—	—.—
"	"	77	7.86	8.15	80	—.—	—.—
"	"	78	8.—	8.25	81	—.—	—.—
"	"	—	—.—	—.—	—	—.—	—.—

Egyéb gabonanemüek			Kilós	½ kilogramm ára K.-tól	K.-ig
Rozs	uj	elsőrendü	70—72	6.85	6.9.
"	"	másodrendü	—	6.76	6.85
Árpa	"	takarmány	60—57	5.9.	6.1.
"	"	égetni való	62—64	5.70	5.80
"	"	sörfőzésre való	64—46	6.3.	6.40
Zab	"	—	39—46	6.15	6.25
Tengeri	ó	bánsági	—	6.15	6.30
"	"	másnemü	—	—.—	—.—
Repce	uj	káposzta	—	10.70	11.10
"	"	bánsági	—	0.—	0.—
Köles	"	—	—	5.75	6.—

A határidőüzlet folyamán a következő kötések történtek:

Májusi buza 1903. . . 7.67—7.75—7.73
Októberi buza 1903. . 7.55—7.73
Októberi rozs 1903. . 6.54—6.56—6.55
Októberi zab 1903 . 5.59—5.60
Májusi tengeri 1903. . 6.25—6.27—6.24—6.29—6.26
Juliusi tengeri 1903. . 6.29—6.32—6.30
Augusztusi repce 1903. —.——.—

Déli egy órakor a következő záróárakat állapitották meg hivatalosan a tőzsdén:

Májusi buza 1903. . . . . . 7.71— 7.72
Októberi buza 1903. . . . . . 7.51— 7.52
Októberi rozs 1903. . . . . . 6.53— 6.54
Októberi zab 1903. . . . . . 5.59— 5.61
Májusi tengeri 1903. . . . . . 6.26— 6.27
Juliusi tengeri 1903. . . . . . 6.29— 6.30
Augusztusi repce 1903. . . . . —.——.——

Délután fél 5 órakor zárul:

Májusi buza 1903. . . . . . 7.71— 7.72
Októberi buza 1903. . . . . . 7.51— 7.52
Októberi rozs 1903. . . . . . 6.54— 6.55
Októberi zab 1903. . . . . . 5.59— 5.60
Májusi tengeri 1903. . . . . . 6.2.— 6.27
Juliusi tengeri 1903. . . . . . 6.29— 6.30
Repce augusztusra 1903. . . . —.———.—

Ah . . . Cirmena hugom . . . Jó estét! . . . Jó estét! . . . és megint a másik oldalra fordult.

Bianca felvetette szelid, alázatos szemeit a rokonokra és nem válaszolt, Macri asszony diskrét mosolyt nyomott el.

— Ugy-e milyen meleg van? — szólitotta meg Cirmena asszony Motta mestert. — Megfullad az ember! Roppant sokan vagyunk! Az unokahugom az egész környéket meghitta.

Motta mester olyan mozdulatott tett, mintha vissza akarna vonulni.

— Nem, nem, kedvesem, sohase restelkedjék. Hallja, Macri cousine . . .

— Nagyságos asszony! nagyságos asszony! orditott ebben a pillanatban a szolga, valami jelt adva urnőjének.

— Nem — válaszolt amaz, — előbb hadd legyen vége a körmenetnek.

Mialatt Macri asszony eltávozott, Limoli megfogta a ruhájánál:

— Cousine, cousine, szabaditson meg a kiváncsiságtól; micsoda légvárakat épit maga Motta mesterrel?

— Ezt vártam, rossznyelvü ember! — mormogott Macri asszony és egy szót se válaszolva, faképnél hagyta, mialatt Limoli márki, mint valami gonosz mumia, a karosszékben hátradőlve, fogatlan állkapcsaival vigyorgott.

E pillanatban belépett Neri, a jegyző, alacsony, kopasz, gömbölyü emberke, valóságos golyó, kiálló hassal, lármás kacagással és kellemetlen, sikoltó hanggal.

— Nagyságos asszonyom! . . . Uraim és hölgyeim! . . . Annyi ember! annyi szépség! . . . Amikor aztán Motta mestert is meglátta urasan kiöltözve, lehajolt, hogy jobban lásson, mintha kápráznék a szeme, összehuzta szemöldökeit és kezét szeme elé tartotta; majd keresztet vetett magára és elrohant a nagy balkonra, könyökével vágva magának utat a tömegen keresztül és mormogta:

— Ez a legszebb! Olyan igaz, mint hogy egy isten van az égben! (Folyt. köv.)

A budapesti értéktőzsde.

A mai tőzsde szilárd irányzattal indult, zárlat felé azonban teljesen üzlettelenül folyt le.

Előtőzsde. Osztrák Hitelrészvény 677.——677.40. Magyar hitelrészvény 731.50. Leszámitolóbank részvény 457.——458.—. Osztrák-magyar államvasut részvény 691.75—693.25. Városi Villamos Vasut részvény 3.5.—. Közuti Vaspálya részvény 602.——6.3 — korona.

A déli tőzsdén a következő értékekben volt forgalom: Koronajáradék 99.60—99.65 százalék. Fővárosi kölcsön 1903. 98.——98.75 százalék. Magyar hitelbank részvény 719.50—731.50. Jelzálogbank részvény 520.75—521 —. Leszámitolóbank részvény 457.——457.25. Osztrák Hitelrészvény 676.25—677.40. Salgótarjáni kőszénbánya részvény 524.——528.—. Rimamurányi Vasmü részvény 484.——484.50. Adria hajózási részvény 455.—. Közuti Vaspálya részvény 604.50—605 —. Városi Villamos Vasut részvény 305.——305.75. Osztrák-magyar államvasut részvény 691.50—692.— korona.

4 órakor zárul: Osztrák Hitelrészvény 676.75. Magyar hitelrészvény 729.—. Osztrák-magyar államvasuti részvény 691.— korona.

A budapesti terménytőzsde.

A terményüzletben a szezonszerü hangulatnak megfelelően alakultak az árak és végül a terményüzleti árjegyző-bizottság hivatalosan a következő árfolyamokat állapitotta meg:

Jegyzések: Heremag: lucerna magyar 43.—54.— korona, vörös aprószemü 51.—57.— korona, vörös erdélyi —.———— korona, vörös bánsági —.———.— korona, középszemü 59.——61.— korona, nagyszemü 63.——67.—. korona. Disznózsir: budapesti 78.——78.50 korona, vidéki —.——.—— korona. Táblaszalonna: légenszáritott vidéki —.———.— korona. városi 4 darabos 64.50—65.—. korona, 3 darabos 67.——67.50 korona, füstölt —.———.— korona. Szilva: bosznia, szokás szerinti minőség 13.——13.50 korona, 120 darabos —.———.— korona, 100 darabos 14.——14.50 korona, 85 darabos 15.75—16.25 korona, azonnali szállitásra. Szerbiai szokás szerinti minőség 12.75—13.25 korona, 100 darabos 13.25—13.50 korona, 85 darabos 15.25—15.75 korona. Szilvaiz: slavóniai 16.——16.50 korona, szerbiai 14.25—14.75 korona, azonnal való szállitásra.

A bécsi értéktőzsde.

A mai *előtőzsdén* Osztrák-Magyar Államvasuti részvények lényegesen emelkedtek, mire az egész irányzat szilárdabb lett. Egyidejüleg a forgalom ugy a kulisszában, mint a sorompóban élénkebb lett, igy nevezetesen emelkedtek Északi vasuti részvények, bányaértékek és török sorsjegyek, csak Déli vasut szenvedett árveszteséget. Járadékokban és valutákban nem volt üzlet.

A *déli tőzsde* arbitrázs-eladásokra gyöngült.

Bécs, április 29. *(Magyar értékek zárlata.)* 4%-os aranyjáradék 121.25. Tiszai és szegedi kölcsön-sorsjegy 153.75. Magyar vasuti kölcsön ezüstben —.—. Magyar keleti vasuti állami kötvény —.—. Magyar leszámitoló- és pénzváltóbank 456.50 Rimamurányi vasmürészvény 482.—. Magyar koronajáradék 99.50. 4%-os Magyar földteherm. kötvény 99.35. Magyar hitelbank részvény 730 —. Magyar nyeremény kölcsön sorsjegy 203.25. Kassa-oderbergi vasuti részvény —.— Magyar keresk. bank 391.50. Magyar cukoripar —.—.

Bécs április 29. *(Osztrák értékek zárlata.)* 4·2%-os papirjáradék 100.70. 4%-os osztr. aranyjáradék 121.30 1860-os sorsjegy 153.75. Osztrák hitelsorsjegy 438 —. Angol-osztrák bank —.— Bécsi bankegyesület 486.75. Osztrák-magyar bank 1601. Déli vasut 44 —. Dunagőzhajózási részvény 864 —. Dohányrészvény 346.—. Császári és királyi arany 11.32. Német bankváltók 116.95. 4·2%-os ezüst járadék 100.70. Osztrák koronajáradék 101.—. 1864-iki sorsjegy 248.—. Osztrák hitelintézeti részvény 675.75. Unionbank 526.—. Osztrák Länderbank 4:4.40. Osztrák-magyar államvasut 690.75. Elbavölgyi vasut 442.—. Alpesi bányarészvény 392.50. 20 frank. arany 19.05. Londoni váltóár 239.75 Bécsi Tramway Litt B. —.—. Bécsi Tramway Litt A. —.—. Lipót kohó —.—. Az irányzat gyengébb.

Bécs, április 29. (A *Budapesti Napló* tudósitójának telefonjelentése.) A *délutáni magánforgalomban* a záriatok a következők voltak: Osztrák hitelrészvény 676.—. Magyar hitelrészvény 730.50. Angol-Osztrák bank 276 —. Bécsi bankegyesület 487.25. Union bank 526.50. Länderbank 415 —. Osztrák-magyar államvasut részvény 689.75. Déli vasut 45.50. Elbavölgyi vasut 442 —. Északnyugati vasut részvény —.—. Dohányrészvény 346.50. Rimamurányi vasmü 483.—. Alpesi bányarészvény 898.75 Májusi járadék 100.70. Magyar korona járadék 99.55. Török sorsjegyek 110.50 Német birodalmi márka 117.01—117.03. Napoleond'or 19.05.

Külföldi értéktőzsde.

Berlin, április 29. *(Tőzsdei tudósitás.)* A tegnapi utótőzsde után indulva a megnyitás szilárd volt, mely szilárdságot a nemzetközi járadékpiacok szilárdsága is támogatott. Olasz értékek szilárdabbak azon jelentésre, hogy a konstantinápolyi minisztertanács ma az unifikáció kérdésében fog határozni. Belföldi járadék szilárd. Bányaértékek közül kőszénpapirok előnyben részesültek. Bankok ártartók, Osztrák-magyar államvasut Bécsre magasabb. A tőzsde második felében csendes volt az irányzat, az árak alig változtak. Magánleszámitolási kamatláb 3%.

Berlin, április 29. *(Zárlat.)* 4·2%-os papirjáradék 101.10. 4%-os osztrák aranyjáradék —.—. Elbavölgyi vasut —.—. Magyar koronajáradék 100.30. Osztrák-magyar államvasut 148.75. Kassa-oderbergi vasut —.—. Bécsi váltóár 85.85. Magyar vasuti beruházási kölcsön —.—. Alpesi bányarészvény —.—. Disconto-Commandit 191.—. Általános villamossági Edison 189.25. Gelsenkircheni 183.90. Laura-kohó 223.—. 4·2%-os ezüstjáradék 101.—. 4%-os magyar arany járadék 102.30. Osztrák hitelrészvény 213.25. Déli vasut 13.60. Károly-Lajos vasut —.—. Orosz bankjegyek 216.05. 4%-os uj orosz kölcsön 98.50. Török dohányrészvény —.—. Olasz járadék 104.—. Magyar hitelbank —.—. Dynamit Trust 157.—. Harpeni 186 —. Az irányzat gyengült.

Berlin, április 29. (A *Budapesti Napló* tudósitójának távirata.) *Esti forgalom*: 4%-os magyar aranyjáradék 102.30. Magyar koronajáradék 100.30. Osztrák hitelrészvény 212.90. Osztrák-magyar államvasut 148.60. Déli vasut 13.50. Északnyugati vasut —.—. Elbavölgyi vasut —.—. Orosz bankjegy készpénz 216.15. Buschtiehradi —.—. Orosz bankjegy —.—. (Ultimo.) Lombard —.—.

Páris, április 29. *(Zárlat.)* Osztrák-magyar államvasut —.—. Uj török konzol 29.97. Egyptomi járadék 110.85. Osztrák Länderbank —.—. Párisi bankrészvény 1087. 3%-os francia járadék 97.97. 4% spanyol járadék 87.97. 3% uj törleszthető járadék 97.72. Crédit foncier de France 702.—. Alpesi bányarészvény —.—. 4% 1890. román kölcsön —.—. Görög kölcsön 217.—. Váltó Olaszországra % pari. Váltó Amsterdamra 205.50. Váltó Brüsszelre % 7·32. De Beers 555.50. Chartered 82.50. 5% bolgár kötelezvény 425.—. Magyar aranyjáradék 101.30 Déli vasut —.—. Váló Londonra 251.65. Osztrák aranyjáradék 103.05. Török sorsjegy 128.15. Meridional vasut 711.—. 4% olasz járadék 103.50 Ottoman-bank 602.—. 3½%-os francia járadék —.—. Osztrák földhitelintézet —.— Déli vasuti elsőbbségi kötvény 329.—. 4%-os 1896. román kölcsön —.—. Dohányrészvény 375.—. Váltó Bécsre 102.81. Váltó német piacokra 121.53. Rio 12.63. East Rand 207.50. Randfontein 80.—. Magyar Jelzálogbank 555.—. Az irányzat nyugodt.

Frankfurt, április 29. *(Zárlat.)* 4·2%-os papirjáradék 100.10. 4%-os osztrák aranyjáradék 103.75. 4%-os magyar aranyjáradék 102.40. Osztrák hitelrészvény 210.50. Osztrák-magyar államvasut 148.80. Északnyugati vasut —.—. Bustiehradi vasut —.—. Londoni váltóár 204.80. Bécsi bankegyesület 123.40. Villamos részvény 118.50. 3%-os magyar aranykölcsön —.—. 4·2%-os ezüstjáradék 101.05. Osztrák koronajáradék 101.60. Magyar koronajáradék 100.20. Osztrák-magyar bank 116.—. Déli vasut részvény 13.50. Elbavölgyi vasut 112.—. Bécsi váltóár 85.40. Párisi váltóár 81.40. Unio bankrészvény —.—. Alpesi bányarészvény —.—. Az irányzat szilárd.

Frankfurt, április 29. (A *Budapesti Napló* tudósitójának távirata.) Árfolyamok januárra. *Esti forgalom* Osztrák hitelrészvény 212.90 Német bank 212.—. Disconto 190.50. Berlini kereskedelmi bank 160.—. Gelsenkircheni 183.10. Harpeni 165.10. Laura-kohó 222.30. Olasz járadék —.—. Az irányzat csendes.

Hamburg, április 29. *(Zárlat.)* 4·2%-os ezüstjáradék 100.90. 1860. sorsjegy 154.70. Déli vasut 13.80. 4%-os Osztrák aranyjáradék 104.—. Osztrák hitelrészvény 213.10. Osztrák-magyar államvasut 148·50. Olasz járadék 103.60. 4%-os magyar aranyjáradék 102.30. Az irányzat csendes.

Budapest-kőbányai sertéskereskedelmi csarnok jelentése.

Április 29. A sertésüzlet irányzata: változatlan.

A) *Hizott sertések ára*: I. A) Magyar elsőrendü: Öreg nehéz (páronkint 400 kilogrammon felüli sulyban) 124—126 fillérig. Öreg közép (páronkint 300—340 kilogrammig terjedő sulyban) —— fillérig. Fiatal nehéz (páronkint 320 kilogrammon felüli sulyban) 133—134 fillérig. Fiatal közép (páronkint 251—320 kilogrammig terjedő sulyban) 132—133 fillérig. Fiatal könnyü (páronkint 250 kilogrammig terjedő sulyban) —— fillérig. — II. Magyar szedett: Nehéz (páronkint 280 kilogrammon felüli sulyban) —— fillérig. Közép (páronkint 240—260 kilogramm sulyban) —— fillérig. Könnyü (páronkint 240 kilogrammig terjedő sulyban) —— fillérig. — III. Romániai: Nehéz (páronkint 320 kilogrammon felüli sulyban) —— fillérig. Közép (páronkint 250—320 kilogrammig terjedő sulyban —— fillérig. Könnyü (páronkint 250 kilogrammig terjedő sulyban. —— fillérig. IV. Romániai eredeti (Stachl): Nehéz (páronkint 240 kilogrammig terjedő sulyban) —— fillérig. Könnyü (páronkint 240 kilogrammig terjedő sulyban) —— fillérig. — V. Szerbiai: Nehéz (páronkint 260 kilogrammon felüli sulyban) 130—132 fillérig. Közép (páronkint 240—260 kilogrammig terjedő sulyban) 128—130 fillérig. Könnyü (páronkint 240 kilogrammig terjedő sulyban) 124—126 fillérig.

Sertéslétszám 1903. április 27. napján volt készlet 40.800 darab. — 1903. április 28. napján felhajtatott 1403 darab. — 1903. április 28. napján elszállittatott 464 darab, 1903. április hó 29. napjára maradt készletben 41.739 darab.

TÁJÉKOZTATÓ.

Liebig-féle
Nélkülözhetlen minden konyhában.
Legrégibb és legjobbnak talált jegy.
J. v. Liebig
A legjobb husié gyors elkészitése.
Jobbitja a levest, mártást, főzeléket stb.
hus-kivonat.
Cinntubusokban, uj, célszerü csomagolás, kis mennyiség, azonnali könnyü használhatóság.
Katonák, vadászok, turisták és sportembereknek nélkülözhetetlen!

Időjelzés.

— *Az Országos Meteorologiai Intézet hivatalos jelentése.* —

Budapest, április 29.

Hazánk nyugati felében az idő száraz volt, ellenben keleti felében, ahol az ég ma reggel is felhős, mindenütt esett néhány milliméternyi eső. A hőmérséklet emelkedett.

Európában sem a levegőnyomás eloszlásában, sem az időjárásban lényeges változás nem mutatkozott.

Kilátás: Igen enyhe idő várható, inkább csak az ország északkeleti részein némi esővel vagy zivatarral.

Napirend.

Naptár: Csütörtök, április 30. — Római-katholikus: Katalin sz. — Protestáns: Zsófia. — Görög-orosz: (április 17.) Simeon. — Zsidó: Ijar 3. — Nap kél: 4 óra 30 perckor. — Nyugszik: 6 óra 53 perckor. — Hold kél: 6 óra 48 perckor reggel. — Nyugszik: 10 óra 10 perckor este.

A miniszterelnök fogad d. u. 4 órakor.

A közoktatásügyi miniszter fogad d. u. 4 órakor.

A honvédelmi államtitkár a miniszter helyett fogad délelőtt 11 órakor.

Az igazságügyi miniszter fogad délután 1 órakor.

Nemzeti Muzeum. Állattár. Nyitva van délelőtt 9 órától délután 1 óráig.

Tavaszi kiállitás a Műcsarnokban. Nyitva délelőtt 9 órától 5-ig. Belépődij 1 korona. Sétahangverseny 7 órától 11 óráig.

Mezőgazdasági muzeum (Kerepesi-ut 72.) d. e. 9-től 1 óráig.

A földtani intézet muzeuma (Stefánia-ut 14.) nyitva 10 órától 1-ig. Megtekinthető dijtalanul.

Az aquincumi ásatások és muzeum. Megtekinthetők egész nap. III. ker. Ó-Buda, Külső-Szent-Endrei-ut. Helyiérdekü vasut a Pálffy-térről.

A kereskedelmi és iparkamara könyvtára (Szemere-utca 6. sz.) nyitva minden hétköznap fél 10-től fél 2-ig.

A fővárosi könyvtár (Károly-körut 28.) mindennap nyitva van, köznapokon délelőtt 9—1-ig, vasár- és ünnepnapokon 9—12-ig.

Muzeumi könyvtár nyitva délelőtt 9 órától 1-ig.

Akadémiai könyvtár nyitva 3—7-ig.

Egyetemi könyvtár nyitva délelőtt 9 órától 12-ig és délután 3—8 óráig.

Mentőegyesület helyiségei a Markó- és Sólyom-utca sarkán, reggel 8 órától este 6-ig.

Állatkert a Városligetben nyitva egész nap. Belépődij 60 fillér.

Magyar Kereskedelmi Muzeum. Igazgatóság, kereskedelmi szakkönyvtára, tudakozó-osztálya és keleti mintatár: V. kerület Váczi-körut 32. szám alatt. Hivatalos órák: délelőtt 9 órától 12 óráig és délután 3 órától 6 óráig. Hazai termékek állandó kiállitása és kereskedelemtörténeti gyüjtemény, továbbá a házi-ipari kiállitás (melyben az üzletvezetőség árusitásokat is eszközöl) a városligeti iparcsarnokban (vasár és ünnepnapokon is) nyitva délelőtt 9 órától 12 óráig és délután 3 órától 6 óráig. A külföldi kirendeltségek központi üzletvezetősége (Magyar kereskedelmi részvénytársaság) V., Váczi-körut 32. szám alatt.

Vizállás.

		Ápr. 29.	Ápr. 28.
		méter	
Inn	Schärding	1.0?	0.98
Duna	Passau	2.19	2.18
•	Linz	0.4?	0.45
•	Bécs	0.22	0.14
•	Pozsony	2.14	2.22
•	Komárom	3.64	3.58
•	Budapest	3.48	3.56
•	Paks	3.28	3.18
•	Mohács	4.26	4.05
•	Gombos	4.46	4.43
•	Ujvidék	3.92	3.9
•	Pancsova	4.18	4. 8
•	Orsova	4.?6	4.04
Morva	Magyarfalva	3.20	3.23
Vág	Zsolna	1.24	1.30
•	Trencsén	1.02	1.05
•	Szered	1.50	1.63
Rába	Sz.-Gotthárd	0.10	0.19
•	Sárvár	0.29	0.30
•	Győr	3.90	?.02
Dráva	Pettau	0.—	0.—
•	Zákány	0.—	0.—
•	Barcs	0.82	?.—
•	Eszék	2.31	2.47
Mura	M.-Szerdah.	0.—	0.60
Száva	Zágráb	0.—	1.34
•	Sziszek	6.42	5.04
•	Mitrovica	6.39	5.39
Szamos	Deés	0.?0	0.74
•	Szatmár	1.74	1.90
Kraszna	N.-Majtény	0.—	0.?8
Latorca	Munkács	0.38	0.46
Laborca	Homonna	0.3?	0.30
Ung	Ungvár	0.32	0.40

		Ápr. 29.	Ápr. 28.
		méter	
Tisza	M.-Sziget	0.75	0.70
•	Tokeháza	0.9?	0.89
•	V.-Namény	2.4?	2.?0
•	Tokaj	3.60	3.52
•	Tisza-Füred	3.92	3.60
•	Szolnok	3.6?	3.3?
•	Csongrád	3.53	3.36
•	Szeged	3.76	3.79
•	Török-Becse	3.07	3.07
•	Titel	4.14	4.16
Ondova	Bártfa	0.45	0.42
Topolya	Hoór	0.66	0.64
Bodrog	Zemplén	2.74	2.80
Sajó	Zsolca	2.60	2.9?
Hernád	H.-Németi	0.70	0.75
Berettyó	Margita	0.36	0.30
•	B.-Ujfalu	0.12	0.15
Körös	Csucsa	0.—	0.20
•	N.-Várad	0.23	0.30
•	Belényes	1.—	1.02
•	Tenke	0.63	0.62
•	Gurahonc	0.48	0.54
•	Borosjenő	0.78	0.76
•	Békés	2.26	2.?6
•	Gyoma	2.81	2.9
Maros	Gy.-Fehérvár	0.97	0.9?
•	Branyicska	1.40	1.34
•	Soborsin	0.—	0.—
•	Arad	0.06	0.20
•	Makó	0.83	0.86
Temes	K.-Kostély	1.69	1.32
Béga	Kiszető	1.08	1.12
•	Temesvár	0.32	0.32
•	Becskerek	0.88	0.92

Az ATHENEAUM irodalmi és nyomdai részvénytársulat kiadásában

MOST JELENT MEG

BABYLONIA ÉS BIBLIA.

DELITZSCH FRIGYES berlini orientalista tanár és tudós szenzácziós érdeklődést keltett előadása.

Szerző e művét, mely világszerte rendkivüli érdeklődést keltett, a **német császár kivánságára** a berlini királyi palotában is fölolvasta.

A német kiadásból **45,000** példány fogyott el! Egyedül jogositott **magyar kiadás.** 49 képpel

Ára 1 korona 20 fillér.

Kapható ugy az ATHENAEUM kiadóhivatalában, mint minden hazai könyvkereskedésben.

Kérjen csak:

BECHER FÉLE KARLSBADI ANGOL KESERÜT
LEGJOBB GYOMOR LIKŐR
Joh. Becher Liqueur fabrik Karlsbad
ALAPITTATOTT 1807

Tessék megkostolni azután itélkezni!

Raktár Budapesten: **Lobmayer J. F.** Károly-körut.
Nagyszeben: **Winkler József.**

Magy. kir. államvasutak. 6456/903. szhoz.

Hirdetmény.

Az Andrássy-ut 88. sz. házban egyes lakásoknak irodákká való átalakitása körül szükséges kőmüves, asztalos, lakatos, mázoló, festő és kárpitozó-munkákat biztositani kivánván, e munkák elvállalására nyilvános pályázat hirdettetik.

Felhivatnak e munkákra pályázni óhajtók, hogy lepecsételt, sajátkezüleg aláirt ajánlataikat folyó évi május hó 5, azaz ötödik napjának déli 12 óráig a m. kir. államvasutak igazgatóságánál (Andrássy-ut 73. AI. (c. ügyosztály) benyujtsák, ahol azok ugyane napon nyilvánosan fel fognak bontatni.

A munkák végrehajtásához kötött feltételeket tartalmazó ajánlati minta, valamint a munkák leirását tartalmazó részletes költségvetés a rendes hivatalos órákban reggel 8-tól d. u. 2-ig ugyanott megkapható

Az egy korona bélyeggel ellátandó ajánlat, melyhez az ivenként 30 filléres bélyeggel ellátandó és sajátkezüleg aláirandó költségvetés is csatolandó, következő felirással nyujtandó be: „Ajánlat az Andrássy-ut 88. sz. házban létesitendő átalakitási munkákra.“

A 150 kor., azaz egyszázötven koronával megállapitott bánatpénz legkésőbben az ajánlati tárgyalást megelőző napon, vagyis f. évi május hó 4-én déli 12 óráig készpénzben vagy óvadékképes értékpapirokban leteendő,

A etétijegy az ajánlathoz nem csatolandó.

E eltételeknek meg nem felelő, valamint később érkező ajánlatok figyelembe nem vétetnek.

A m. kir. államvasutak igazgatósága fenntartja magának azt a jogot, hogy a beérkezett ajánlatok felett szabadon dönthessen.

Budapesten, 1903. évi április havában.

(Utánnyomás nem dijaztatik.)

FÉRFIAK ÉS NŐKNEK egmakacsabb heveny és idült folyásoknál befecskendezés nelkül a legbiztosabb gyógyszernek a

„Sanid labdacsok“

bizonyultak. Egy **doboz 100 labdacs** tartalommal és pontos használati utasitással 6 korona. Vidékre utánvét mellett diskréten küld a

„Magyar Király“ gyógyszertár
Budapest, V., Marokkói-utca 3/a sz. (Erzsébet ter sarok.)

Elegáns

kész

férfiruhák

jutányosan

kaphatók

Leitersdorfer D. és fia

elsőrangu férfiszabóknál

Budapest, Koronaherceg-utca 6. sz.

Méret utáni rendelések
Angol szövetkülönlegességek
Elismert jó szabás
Alapittatott 1864-ben.

BUTOROK

úgy készpénzért, mint **részletfizetésre** legegyszerűbbtől a legfinomabb kivitelig **legjutányosabban**

Ehrentreu és Fuchs testvéreknél,

BUDAPEST, VI., Teréz-körut 8.

Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

Legszebb Legjobb Legolcsóbb
PAPlan PAPlan PAPlan

	frt		frt
1 összehajtható vaságy 3 db kivehető matraccal	10.—	1 acél sodrony ágybetét	5.—
1 rouge paplan	1.80	1 tengerifű matrac	4.50
1 „ „ prima	2.80	1 afrique „	5.—
1 cachmir paplan	3.40	1 lószőr „	12.—
1 satin „	3.30	1 ablak köper függöny	3.—
1 atlasz cachmir	4.80	1 „ tunis „	1.50
1 selyem atlasz paplan	8.50	1 „ gyapju „	4.50
1 fodros selyem atl. papl.	13.50	2 ágy, 1 asztalteritő bouret	5.50
1 jó vászon paplan lepedő	2.—	2 „ 1 „ gyapju	12.—
1 „ „ ágy „	1.30	1 nagy szobaszőnyeg	2.50
1 flanell ágytakaró pokróc	2.50	1 „ „ L.	5.80
1 gyapju „ „	5.50	1 ágyelőke L.	0.85
1 jó lópokróc	1.60	1 tapestry ágyelőke	1.50
1 téli pokróc	4.60	1 mtr. jó futószőnyeg	—.40
1 szép fali szőnyeg	7.50	1 „ „ mintázott	—.75

GICHNER JANOS

paplan- matrác és kárpitosáru gyáros, szőnyeg, függöny, vasbutor stb. nagy raktára

Budapest, VII., Erzsébet-körut 20.

Árjegyzéket kivánatra ingyen és bérmentve küldök. Vidéki megrendelések pontosan eszközöltetnek, nem tetsző áruk kicseréltetnek, vagy a pénz visszaadatik.

BRONC-CSILLÁRGYÁR

Telefon Union 11—04.

légszesz-, villam- és acetylen-világitásra

STERN, MERKEL ÉS TÁRSAI
BETÉTI-TÁRSASÁG

BUDAPEST, VI., Szerecsen-utca 35. szám.

Nagy raktár kész csillárokban, ismert szolid kivitelben, a legolcsóbb gyári árak mellett minden stilusban.

Egyedül valódi angol **Balzsam** Thierry A. gyógyszerésztől

Közegészségügyileg megvizsgálva és jóváhagyva.

Az üvegek felszerelése a kereskedelmi törvények védjegyoltalma alatt áll.

Ezen balzsam belsőleg és külsőleg használható. — 1. A tüdőnek és mellnek összes betegségeinél elérhetetlen gyógyszernek bizonyult, megszünteti a katarrhust és köpetkiválást, a fájdalmas köhögésnek elejét veszi, sőt még régibb betegségeket is gyógyit. 2. Kitünő hatással van torokgyuladásnál, rekedtségnél és a torok összes betegségeinél. 3. Alaposan kiirtja a hideglelést. 4. Meglepő gyorsan gyógyit gyomorgörcsöt, kólikát és szakgatásokat. 5. Jótékony hashajtó és vértisztitó, tisztitja a veséket, megszünteti hypochondriát és melancholiát és előmozditja az étvágyat és emésztést. 6. Kitünő hatása van fogfájásnál, lyukas fogaknál, szájpenész, továbbá minden fog- és szájbetegségnél és megszünteti a felböfögést, valamint a száj- és gyomor rossz szagát. 7. Külsőleg csodás gyógyszer minden sebre, ugymint hőpörsenés, sipoly, szemölcs, égési seb, fagyott testrész, rüh, kosz és kiütések, megszünteti továbbá a főfájást, zugást, szakgatást, köszvényt, fülfájást stb. Tessék mindig vigyázni a zöld apáca-védjegyre, mint fent látható! Hamisitásoktól legjobb óvszer egyenesen a gyárból eredeti kartonokban bérmentve az osztrák-magyar monarchia minden postaállomására 12 kicsi vagy 6 dupla üveget 4 koronáért hozatni. Bosznia és Hercegovinába 4 kor. 60 fillér. Kevesebb nem küldetik. Szétküldés csak az összeg előzetes utalványozása vagy lefizetése mellett.

Thierry A. gyógysz. balzsama és centifoliakenőcse.

E két gyógyerejében felülmulhatatlan szer, sohasem romlik el, ellenben minél régibb lesz, annál értékesebb és hathatósabb, és nem a meleg, sem pedig a hideg nem árt nekik, igy tehát az év bármely szakában küldhető. Majdnem mindig van hatásuk és segitenek, legalább az orvos megérkeztéig, természetesen nem szabad hamisitványokat vagy efféle sokszorosan ajánlt hasonló, de hatástalan szereket használni, melyekért csak legfeljebb a pénzt dobjuk ki, hanem maradjunk csak e mellett a két régi elismert, jó, olcsó, megbizható, amellett teljesen ártatlan, világhirü szernél, melyeknek minden családnál található kellene lenni. A hol a fent ismertetett védjegyekkel valódian kapni nem lehet, tessék egyenesen rendelni és cimezni:

Thierry (Adolf) Limited Őrangyal-gyógyszertára. Pregrada Rohitsch-Sauerbrunn mellett.

Közp. raktár Budapesten: Török J. gyógyszerész és dr. Egger Leo és József, Váci-körut 17. Zágrábban: Mittelbach J. gyógyszerész és Bécsben Brady C. gyógyszerésznél

BUTOR!!

Nagybecsü vevőim bizalma által késztetve éreztem magamat, üzletemet ***nagyobbitani, a jelenkornak megfelelőleg berendezni és ezért áthelyezni.***

20 év óta élvezett bizalomért ez uton mondok köszönetet és kérem azt részemre uj helyiségemben továbbra is fenntartani.

Állandó készlet ebédlő-, háló-, uri- és szalon-berendezésekből, Barokk, Secessio, Ó-német és Renaissance kivitelben, egyszerütől a legdiszesebb kivitelig.

DÓSA KÁLMÁN

asztalos és kárpitos és lakásberendezési-vállalat

Kerepesi-ut 28., I/2 em.

Kerepesi-ut 28. sz.

Árjegyzéket ingyen és bérmentve.

Kerepesi-ut 28. sz.

Szinházak, szórakozó helyek.

M. KIR. OPERAHAZ.
Csütörtök, 1903. április hó 30-án.
Davidov Sándor vendégfelléptével.
Carmen.
Opera 4 felv. Zenéjét szerzette Bizet. Szövegét irták Meilhac és Halévy L. Forditotta Ábrányi Emil.
Személyek:

Don José	Davidov	Lilas Pastia	Jaszniger
Escamillo	Beck	Carmen	Diósyné
Dancaire	Váradi	Micaela	Kaun M
Remendado	Kiss	Frasquita	Berts M.
Zuniga	Kornai	Mercedes	Payer M.
Morales	Mihályi		

Kezdete 7 órakor.

NEMZETI SZINHAZ.
Csütörtök, 1903. április hó 30-án.
Egyéniség.
Társadalmi szinmü 4 felvonásban. Irta Szomere Gy.
Személyek:

Tarkeőy	Molnár	Dénes Andor	Mihályfi
Béla	Császár	Blanka	Delli E.
Márta	Török	Monoki	Gyenes
Eveline	Szacsvayné	Dworszky	Heténvi
Tibay báró	Gál	János, inas	Gabányi

Kezdete 7 órakor.

VIGSZINHAZ.
Csütörtök, 1903. április hó 30-án.
A berlini „Deutsches Theater" vendégjátéka.
Az élet völgye.
Történelmi vigjáték 4 felvonásban. Irta Dreyer M.
Kezdete 7½ órakor.

NÉPSZINHAZ.
Csütörtök, 1903. április hó 30-án.
Khinai mézeshetek.
Nagy operett 3 felvonásban. Irta George Dance, Forditotta Fái J. Béla és Faragó Jenő. Zenéjét szerzé Howard Tallbot.
Személyek:

Hang-Csaó	Nyárai	Fi-Fi	Küry
Zu-Zu	Hegyi	Mi-Mi	Delliné
Csipi-Csop	Ujvári	Florie	Balázs
Hi-Lung	Solymosi	Violet	Sárvári
Sámuel	Kovács M.	Hatterton	Szirmai
Mary	Kápolnai	Mrs. Brown	Láng

Kezdete 7½ órakor.

MAGYAR SZINHAZ.
Csütörtök, 1903. április hó 30-án.
A drótostót.
Nagy operette előjátékkal, 2 felvonásban. Irta Leon Viktor. Forditották Ruttkai György és Mórei Adolf. Zenéjét szerzette Lehár Ferenc.
Személyek:

Günther	Boross	Pfefferkorn	Sziklai
Mici	Kornai	Zsuzska	Szentgyörgyi
Jankó	Rubos	Milos	Ráthonyi

Kezdete 7½ órakor.

URANIA SZINHAZ.
Csütörtök, 1903. április hó 30-án.
A tánc.
Kezdete 7½ órakor.

FŐVAROSI NYÁRI SZINHÁZ.
Csütörtök, 1903. április hó 30-án.
Udvari kaland.
Operett 3 felvonásban. Zenéjét szerzette Garai Mór.
Kezdete 7½ órakor.

UJSZINHÁZ.
Csütörtök, 1003. április hó 30-án.
A geleji kis király.
Népszinmü 3 felvonásban. Irta Géczy István.
Kezdete 8 órakor.

FŐVAROSI ORFEUM
Waldmann Imre igazgató
Nagymező-utca 17.
Ma csütörtökön
Lieschen és Fritzchen
Operette, irta Offenbach J.
A kritikus nap
a Tarka Színpad ujdonsága
A 7 Cake-Walk
táncosnők utolsó fellépte stb. stb.
Holnap pénteken, május 1-én
Teljesen uj müsor.
A főkertben reggel 5 órától Vörös Etek cigányzenekara hangversenyez.

LEGFINOMABB
francia gummi különlegességek, a legolcsóbb árakért kaphatók.
WEINFELD VILMOS-nál
Budapest, VII., Erzsébet-körut 56/b. szám.
Elsőrendü minőség 1, 2 és 3 frt tucatja. Angol prima 2 és 4 frt tucatja. Hathólyag 1, 2, 3, 4 és 6 frt tucatja. Női övszivacsok 1-ma tucatja 2 frt. Legjobb minőségü suspensorium darabja 50 kr. Amerikai capot tucatja 1 frt 50 kr. Női gummi-övszer darabja 1 frt. 12 darabból álló mintakülemény a legfinomabb minőségből 2 forint.
Uj! Villamos zseblámpa drbja 2 frt.

Országos Magy. Képzőművészeti-Társulat
TAVASZI NEMZETKÖZI KIÁLLITÁS
a városligeti mücsarnokban.
1903. április 1-től 1903. május 15-ig.
Nyitva délelőtt 9-től délután 4 óráig.
Csütörtökön este 11-ig zeneestély. VAVAVAVA Buffet.
Belépődij 1 kor. AAV Vasárnap délutáni 1 órától 40 fill.

Szepességi len-ipar!
Wein Károly és Társai
vászon- és asztalnemü-gyárosok
Budapesti főraktára: IV., Koronaherceg-u. 8.
(Paris-bazár épületében.)
Ajánljuk hirneves szepességi vásznunkat asztalnemü, törülközö, törlő és minden e szakmába vágó gyártmányainkat. Minden darab gyárainkból származó árut ezen védjegyzéssel látjuk el.
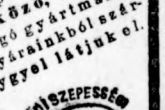

Kitünő találmány!
Célszerü és kényelmes
az uj találmányu, szabadalmazott
FÉRFI-ING,
melynek nyakbősége magától szükebbre vagy bővebbre szabályozódik. Kizárólag nálunk, a feltalálóknál kapható a következő minőségben: Tartós jó chiffonból
kemény, sima, vagy redős mellel frt 2.25 — 2.75
puha, batiszt vagy piquet mellel frt 2.50 — 2.75
Azonkivül mérték szerint minden tetszö kivitelben készithető. Megrendelésnél kérjük a gallér számát megirni. Továbbá: Különlegességek francia és angol uri divatcikkek, valamint bel- és külföldi kalapokban. Árjegyzékkel szivesen szolgálunk. Meg nem felelő árut kicserélünk vagy kivánatra a pénzt visszaadjuk.
A nyári időnyre különösen ajánljuk szintartó francia batisztingeinket darabja 2 frt 50 kr.
Vértes és Sebestyén
cs. és kir. szab. fehérnemü-készitők
Budapest, IV., Muzeum-körut 15. sz.

Betörés biztositás
igénybevételét a nyári utazási idény beálltával ne mulaszsza el senki, miután számtalan példa igazolja, hogy a betörésbiztositás közszükségletet képez.
Rendkivül előnyös és olcsó dijtétel mellett biztosit lakásokat, áruraktárokat stb. stb.
Felvilágositások készségesen adatnak.
Mannheimi Biztositó Társaság
VI., Gyár-utca 7. Telefon 23—23.
Helyi ügynökök kerestetnek.

A „Miskolczi Hitelintézet" áru- és terményraktáraiban az ezidei
XI-ik évi GYAPJUVÁSÁR
beraktározással egybekötve
1903. évi junius hó 17-ik napján tartatik.
Részletes felvilágositással szivesen szolgál
A „MISKOLCZI HITELINTÉZET" részvénytársaság igazgatósága.
Utánnyomat nem dijaztatik.

VÁSÁROLJON OSZTÁLYSORSJEGYET HECHT BANKHÁZNÁL
Budapest, Ferenciek-tere 6. és Erzsébet-körut 32.
Huzás május 22. és 23-án.
Legtöbb főnyereményt nálunk nyertek.

Sorsjegyárak:	Egész	Fél	Negyed	Nyolcad
	12 kor.	6 kor.	3 kor.	1 kor. 50 fill.

Bőrszék- ipar
butor bőrsajtolás és bőrfaragás

KENDI ANTAL
Budapest, V., Károly-u. 2.
az evangélikusiskola-épületben.
Nagy raktár valódi bőrszékek és karos székekben, jóval olcsóbb árban, mint eddig.
Használt nádszékek átalakitása bőrszékre olcsó árakban.
Vidékimegrendelések gyors és pontos eszközlése.

Az ATHENAEUM r.-t. kiadásában megjelent:
HÁZASSÁGI PEREK ÉS ELJÁRÁS HÁZASSÁGI PEREKBEN.
Irta: KNORR LAJOS
ügyvéd, ny. táblai bíró, stb.
E könyv egybefoglalja a házassági perekre vonatkozó összes jogszabályokat ugy, hogy annak nemcsak a szakember, hanem a perlekedő házasfelek is használt vehetik.
Ára angol vászonkötésben 2 korona.
Kapható az ATHENAEUM r.-társulatnál (Bpest, VII. ker., Kerepesi-út 54.) és minden hazai könyvkereskedésben.

Burberry-
Raglan 42.— K., Ulster 36.— K., vadász-öltöny 36.—K., női gallér 52.—K., vizmentes, tollkönnyü. Egyedüli elárusitás Rothberger Jakab cs. és kir. udv. szállitónál, Budapest, Váci-utca 6.

Károly István főherceg
saybuschi sörfőzdéjének magyarországi képviseletét elvállalván, ajánlom ezen sörfőzde eredeti töltésü
„PORTER" sörét
mely a leghiresebb angol gyártmánynyal egyenértékü.
Árjegyzéket erről, ugymint:
kőbányai hordó- és üveges sörökről,
mely utóbbiak a rendkivüli célszerünek bizonyult, kiz. szabadalommal védett
Koronás dugókkal
vannak elzárva, — kivánatra azonnal küldök.

Schätz József
sörnagykereskedő
BUDAPEST, VIII., Práter-utca 47.
A „Porter" sör kapható minden előkelő ifiszer- és csemegefiletben, valamint kávéházak, éttermek és szállodákban.

Fontos az érdekelteknek tudni, hogy mig egyéb fajta keserüvizekből egy egész pohárral szükségeltetik, addig hathatós már fél pohár
IGMÁNDI — KESERŰ-VIZ —
mint kitünő étvágyat hozó, természetes gyomortisztitó és hashajtó. Ize nem émelygős sós, hanem könnyen bevehető kellemes keserü.
Üvegje 60 fillér.
Kapható mindenütt, úgy a forrástulajdonos:
Schmidthauer Lajos
gyógyszerésznél Komáromban.
Raktárak Budapesten: EDESKUTY L. és LUX M. cégeknél.

Cosmetikai müterem.
Tudományos szépségápolás részére. Tanácsot *cosmetikai dolgokban* levélileg is nyujt
Mme. AMELIA okl. szépségápolónő — Bécsből. —
Budapest, VII. ker., Csömöri-ut 5. szám.

Legnagyobb budapesti **BUTOR-áruház**
A rendkivül rossz üzletmenet folytán és tulhalmozott raktárunk miatt, hogy családos munkásainknak állandó foglalkozást adhassunk, elhatároztuk azokat április hó végéig saját áraink ban eladni a legegyszerübbtől a legfinomabbig. Több száz szoba divatos asztalos- és kárpitos-butor, u. m. barokk, angol, szecesszió, ó-német stb. stilben, a garniturák behuzása selyem, plüss, francia és angol szövetekkel készen, raktáron, kizárólag jó minőségben.
A tartósságért több évi kezességet nyujtunk.
A legujabb butor-albumunkat több mint 400képpel 50 fillér beküldése ellenében bérmentve küldjük. Bevásárlás esetén az 50 fillért visszaadjuk.
Varga Mihály és Társai
magyar butoripar-társasága
Budapest, IV., Koronaherceg-utca 2., I. em. Kigyó-tér sarkán.

Szinházak heti müsora.

	M. kir. Operaház	Nemzeti szinház	Vigszinház	Népszinház	Magyar szinház
Péntek	Nincs előadás	Közönyt Közönynyel	Éljen az élet!	Khinai mézeshetek	A drótostót
Szombat	Onegin	A három testőr	Nora	Khinai mézeshetek	A drótostót
d. u. Vasárnap este	Varázsfuvola	Az agglegények / Pogány Gábor	Mici hercegnő / Az élet völgye	A falurossza / Khinai mézeshetek	A bajusz / A drótostót

Egyetlen egy és pedig a legutóbbi 11. sorsjátékban egy és egy fél millió korona nyereményt fizettünk ki nagyrabecsült vevőinknek, a többek között a

nagy jutalmat a főnyereménynyel együtt 605.000 korona összegben.

továbbá 30.000, 20.000, 15.000, 10.000, 5.000 koronás és egyéb nyereményeket. Miután nem csak vevőinkkel szemben tanusitott kiváló előzékenységünk folytán lettünk a legnagyobb osztálysorsjáték-üzlettulajdonosok, hanem azért is, mert ***rendkivül nagy nyereménytőkét fizettünk ki*** nagyrabecsült vevőinknek, már ezen tények maguk is ajánlják, hogy nálunk vásárolja sorsjegyeit.

Az I. osztályu sorsjegyek árai:

1/1 sorsjegy .... 12 korona.
1/2 „ .... 6 „
1/4 „ .... 3 „
1/8 „ .... 1.50 „

Török A. és Társa

bankháza Budapest.

Legnagyobb és legszerencsésebb osztálysorsjegy-üzlet.

Központ: **Teréz-körut 46|c.** Fiókok: Váczi-körut 4. Muzeum-körut 11. Erzsébet-körut 54.

KOCH TESTVÉREK

BUDAPEST, Károly-körut 26.

férfi-, fiu- és leányruhák
minden alkalomra,
NAPONTA
uj modellek készülnek párisi és berlini minták szerint fiu- és leánygyermekek részére.

Árjegyzék 150 divatképpel ingyen.

Fiu és leány angol felöltő	7.— frt.
Luster fiuöltöny	5.— „
Angol leányruha	8.— „
Iskolaöltöny	4.— „
Mosó fiuöltöny	1.50 „
Mosó fiunadrág	—.50 „

legfinomabb kivitelig.

Szabott árak!

Óriási választék!

!FONTOS SÉRVBEN SZENVEDŐKNEK!

Sérültek ne mulasszák el **prospektust kérni a Magyar Orvosi Müszertár Budapest, VII., Kerepesi-u. 82.** (A Rókus-kórház templomával szemben.) **legujabb szabadalm.**

Univerzális sérvkötőiről.

Páratlan eredmény! Könyelmes, könnyü kis nyomlappal a legnagyobb sérv is elzárható. Ugyanojt jótállással készülnek; műtétek, műtesek, lábgépek, fűzők ferdeán-nőtteknek, egyenestartók, hasköték és gummiharisnyák mérték szerint. — **A betegápoláshoz szükséges cikkek** és valódi francia különlegességek női ővszerek orvosi rendeletre kaphatók. **Általános árjegyzéket** bárkinek ingyen és bérmentve titoktartással.

„Eredeti rozsdairtó"

(Antirost)

legtartósabb és a rozsdaképződést tökéletesen meggátló fekete festék, vasnemüek stb. részére.

„Eredeti tüzpáncél"

(Flammentod)

tüz és minden időjárás ellen védő festék; az ezzel festett fa, kő, fém stb. a tüzrombolásnak ellentáll.

Használati utasitással és ajánlattal szolgálnak:

Kind és Herglotz

VEGYÉSZETI GYÁRA

Budapest, V., Visegrádi-utca 4. szám

Titkos betegségek

gyógyitására legjobban ajánlható 26 éven át szerzett kórházi és magánorvosi tapasztalatai alapján

Dr. Kajdacsy

v. cs. és kir. ezredorvos és kórházi főorvos

Biztos sikerrel rövid idő alatt gyógyit; hugycsőfolyást, hólyagbajt, sebeket, syphilist, bőrbajokat, elgyengült férfierőt, idősebbeknél is electro Massage vagy Psyhropnor által. Onfertőzést és annak utóbajait: ideg- és hátgerinczbajt és minden **női bajokat.**

— Rendel: 9 órától 4-ig és este 7—8-ig. —

Budapesten, Kigyó-utca 5.

Clotild-palota (I. emelet).

Átjáró ház. — Lift használat.

Levelekre válaszol, gyógyszerekről gondoskodik.

Levél utján is biztos gyógysiker.

A XX. század feltünő ujitása.

Az általam föltalált és ellsmert

AGI sarok-védő,

mely minden cipősarkot megóv az elkopástól, illetve mindig megtartja azt eredeti formában.

Minden nálam vásárló egy ilyen sarokvédőhöz **ingyen** jut melyet kivánsztra a sarokra **erősitünk**, szintugy egy doboz **„Agi kenőcs"**, mely a bőrt a repedéstől megóvja, rendes használat mellett **1 évi irásbeli jótállást vállalok.** Mindenki tegyen egy próbarendelést, ne mulasszsza el a kinálkozó alkalmat, a ki szép, formás és kitünő cipőhöz olcsón akar jutni. Gyár saját házamban.

Cipőárjegyzék, a legujabb divatu ábrákkal kivánatra ingyen és bérmentve. Divatszinek egy árban, legkeresettebb szürke szarvasbőrök. Mértéknek a láb körvonala papirlapra rajzolva elegendő.

Férficipők:

Borjubőr cugos v. füzős, erős kivitel	3.—
Borjubőr betétes, cugos v. füzős	3.80
Lakk szalon v. sevró, cugos v. füzős	4.50
Derby-fazon, box, sevró v. lakk	4.80
Dongola vagy szarvasbőr, könnyü, fájós lábra	4.—
Katonabakancs 3.50, tiszti cipő, sima	4.—
Pincércipő, fekete v. sárga, előli cug	1.30
1000 pár barna lakkbetétes gyermekcipő, 5—12 évig	1.50

Nőicipő:

Fényes zerge betétes, cugos v. füzős	3.—
Erős zerge- vagy csikóbőrből	2.80
Boxbőr, sevró vagy dongola, cugos v. füzős	3.50
Lasting regatta 2.—, cug. szivszabás	2.60
Fényes zerge gombos cipő	3.40
Szarvasbőr, szürke vagy lakk spangud	1.80
Komótcipő. 1.25, vitoriavászon házicipő	1.—
Lakk kivágott vagy sárga kivágott	1.50

Nemtetsző árut kicserélek vagy a pénzt visszaadom.

Agulár Dávid

Budapest, VII., Erzsébet-körut 6/7. sz.

Tóth Kálmán Összes Költeményei

A nagy költő diszes uj kiadása.

Életrajzi bevezetéssel ellátta:

Endrődi Sándor.

Két remek diszkötésü kötet, nagy 8° alak, a költő dombornyomásu arczképével.

Rendkivül alkalmas ajándékmű.

Ára 16 korona.

Megrendelhető

LAMPEL RÓBERT-féle (Wodianer F. és Fiai)

cs. és kir. udvari könyvkereskedésében

Budapest, VI., Andrássy-út 21.

DÓCZI M.

Budapest,

Kerepesi-ut 10. sz.

legnagyobb és legszolidabb cipőraktára,

küld kizárólag saját készitésü, feltünő elegáns, igen csinos és rendkivül tartós férfi-cipőt:

Legujabb amerikai box- vagy lakk Derby-bakancs	4.80
Szalonlakk füzős v. cugos 4.20, gombos	4.50
Francia sevró füzős v. cugos 4.87, gombos	5.20
Amerikai box füzős v. cugos 4.—, gombos	4.50
Borju- vagy zergebőr sima cugos 3.—, betétes 3.20, füzős	3.50
Szarvas-, kertyűs- vagy kutyabőrből, fájós lábra	4.20
Sárga füzős v. cugos 3.50, amerikai bagariábőrből	4.—
Borjubőr angol bakancs 3.80, sárga bagariából	4.50
Tiszti lakk v. tükörbőrcipő 4.20, katonabakancs	4.—

női cipőt:

Legujabb szürke szarvasbőr, füzős 4.—, gombos	4.50
Francia sevró füzős v. cugos 4.50, gombos	4.80
Amerikai box füzős v. cugos 3.80, gombos	4.—
Zerge v. borjubőr füzős v. cugos 3.—, gombos	3.40
Szalonlakk füzős v. cugos 3.60, gombos	3.80
Sárga füzős v. cugos 3.20, bagariából 3.50, gombos	3.70
Sárga v. fekete füzős v. gombos félcipő 2.40, szürke	2.80
Zerge v. lakk kivágott 1.50, keresztcsatos 2.—, szürke	2.20
Eberlastin félcipő 1.80, sugos, selyem cuggal	2.60

Óriási raktár mindennemü gyermekcipőkben.
Kneip-, Sandal-, házi-, torna- és sárcipőben stb. stb

A most megjelent több száz ábrás legujabb árjegyzék, csomagolás és szállitólevél ingyen

Vidéki megrendelések felkiismeretesen eszközöltetnek.

Nem megfelelőt kicserélek. 10 forinton felül bérmentve

Magy. kir. államvasutak. Igazgatóság.
68341/903. sz. CIII.

Hirdetmény.

Közvetlen podgyászfelvétel Abbáziába.)

A m. kir. államvasutak igazgatósága az Abbáziába utazó közönség kényelmére intézkedett, hogy összes saját állomásairól Abbáziába, valamint viszont az utipodgyász közvetlenül feladható legyen.

A feladandó podgyászért, melynek a székesfőváros IV—IX. kerületeiben fekvő lakásokról való elszállitásáról a központi menetjegyiroda (IV., Vigadó-tér 1.) is gondoskodik, a vasuti illetékeken felül a fiume-abbáziai hajóvonalra, egész jegy után engedélyezett 50 kgm, gyermekjegy után pedig 25 kgr. szabadsuly tekintetbevételével, minden 10 kgm. podgyásztulsulyért 10 fillér, továbbá a podgyásznak Fiuméban a vasutról a hajóra vagy viszont való átszállitásáért darabonkint 50 fillér fizetendő.

Abbáziában a podgyásznak a hajóról a lakásra vagy viszont való elszállitásáról a Nagel és Wortmann-féle utazási iroda gondoskodik.

Budapest, 1903. év április hóban.

(Utánnyomás nem dijaztatik.) Az igazgatóság.

Minden szó egyszeri beiktatása nonpareille betükből 4 fill. Vastagabb betükből 8 fillér.

APRÓ HIRDETÉSEK

A hirdetésekre díjmentesen ad felvilágositást a kiadóhivatal: József-körut 18. szám.

Levélbeli tudakozódásra ingyen adunk felvilágositást, csak a válaszra szükséges bélyeget kell mellékelni. Tudakozódásoknál a hirdetés számát a kiadóhivatallal mindig közölni kell.

Apró hirdetéseket május hó 1-től fogva Kerepesi-ut 23. sz. alatt (Telefon 54—39.) központi irodánkban és eredeti nyugta mellett még a következő fiókokban lehet föladni:

Breuer nővérek dohánytőzsdéje Teréz-körut 54. szám alatt.
Deutsch Miksáné Andrássy-ut 38.
Eckstein Bernát hirdetési iroda V. ker. Fürdő-utca 4. szám.
Engelmann Mór gyorssajtónyomda IV. ker., Kálvin-tér 2. szám.
Franke Pál könyvkereskedése IV., Gróf Cziráky-féle palota. Kossuth Lajos-utca. Kigyó-tér, (Koronaherceg-utca sarkán.)
Fischer J. D. hirdetési iroda IV. Gerlóczi-utca 1.
Goldberger A. V. hirdetési iroda V. ker., Váci-utca 17. szám.
Goldner Jozefin Andrássy-ut 50.
Goldgruber Mór könyvkereskedő II. ker., Fő-utca 17. szám.
Groszman Jágó füszer- és vegyeskereskedése MISKOLCZ és környéke részére hirdetések felvételi iroda.
Haasenstein és Vogler hirdetési iroda V. ker., Dorottya-utca 9. szám.
Jambrikovits dohánytőzsdéje Kerepesi-ut 50. (Takarékp.épül.)
Kernberg Rozália dohánytőzsdéje VIII. ker., Muzeum-körut 18.
Leopold Gyula hirdetési iroda VII., Erzsébet-körut 54. I. em.
Mosse Rudolf hirdetési iroda Ferenciek-tere 2.
Hezel Antal hirdetési iroda IV. ker. Eskü-ut 9. szám.
Semetsek A. J. ujság-árudája IV. ker. Petőfi-tér 3. szám.
Ifj. Nagel Ottó könyvkereskedő Muzeum-körut 2. sz. (Nemzeti Szinház bérháza.)
Rohonczi Ilona dohánytőzsdéje VI. Andrássy-ut 48. szám.
Sikray Samu hirdetési iroda VI. ker., Váci-körut 33. szám.
Sólyom Jakab hirdetési iroda V., kerület, Ferenciek-bazára
Sopronyi V. dohánynagyárus VIII. ker., Kerepesi-ut 1. szám.
Szántó Mór dohánytőzsdéje IV., Kecskeméti-utca 14. szám.
Schwarz József hirdetési iroda V. ker., Marokkói-utca 4. sz.
Schönwald Ferencné dohánytőzsdéje Ferenc-körut 32. szám.
Schödl Gyula dohánytőzsde és postagyüjtőhely V. Lipót-körut 8.
Tenczer Gyula hirdetési iroda V. ker., Szervita-tér 3. szám,
Toldi Lajos könyvkereskedése II. ker., Fő-utca 2. szám,
Weitzenfeld Jakab Király-utca 1.
Sváb Eliz dohánytőzsde Nagymező-u. 12.

Minden apróhirdetés, melyet itt este 6 ráig föladnak, már másnap megjelenik a Budapesti Naplóban.

Noblesse oblige. Ugyan mit tudjak irni, vagy kérdezni, mikor nem ad rá semmi okot! Még mindig nem könyörül rajtam? 3972

Édes 21. Most fél 8 és én mostanig vártam rád. Nem értem miért nem jöttél. Csak nincs valami baj? Tudass miellőbb! Csókol és ölel a te hű Hived.

Csudálatos szem. Fontos dolgot szeretnék megbeszélni. Igéretét birom, tehát még látni fogom. Ha szokott napon már nem jöhetne, akkor most csütörtökön várom, hogy gyönyörködjem szép szemében. Irántam tanusitott jóságáért áldja meg az Isten. Őszinte tisztelettel csókolom a kezét.

Nagymező-utcában ablakban e lapra figyelmeztetett bájos hölgygyel lehetséges-e személyes megismerkedés? Cim sziveskedjék ajánlott levélben átadni e hirdetésben „Legszigorubb diskréció" cimre a kiadóhivatalba. 15311

KERESLET.

Kárpitos-tanoncot és 3 napszámos fiut felveszek Lingel Károly és Fiánál, VII. Rózsa-u. 4—6.

Utitársat keresek Olaszországba, intelligens uriembert, ki május 20-tól 3—6 heti tartózkodásra az olasz fürdőket és nevezetesebb városokat megtekinteni óhajtja, egy már az ottani viszonyokkal némileg ismerős uriemberrel. Szives megkereséseket „Olaszország" alatt a kiadó továbbit.

Okleveles gyermekkertésznő ki elemi tantárgyakból sikeresen előkésziteni és oktatni tud, májusra jobb helybeli, vagy vidéki családnál állást keres. A német nyelvet is birja. Szives megkereséseket „Lelkiismeretes 20" jelige alatt e lap kiadóhivatala továbbit. 4762

Házat, csinosabbat a muzeum környékén, Eszterházy-, Szentkirályi-, Sándor-, gyöngytyuk-, vas-, ujvilág-, egyetem- stb utcák egyikében keresek, 100—150 000 frtig készpénz fizetéssel azonnali megvételre. Ajánlatok Niemetz Gyula ingatlanok adásvételi irodájába Rökk Szilárd-utca 22. cimzendők.

KINÁLAT.

Vidékre gyakorolt óvodásnő a nyári idényre ajánlkozik, akár óvónőnek vagy ápolónőnek sürgősen, jó bizonyitványokkal rendelkezem. Molnár Teréz, Kerepesi-ut 55. I. 19. 15265

Május 1-től nevelőnek ajánlkozom. III. éves izr. tanárjel. vagyok. Előkészitek gymn. reál- és polg. tanulókat anyagi és erk. felelősség mellett. Biztos siker. (Fizetés lehet a sikeres vizsga napján). Jó német, francia. Szerény igény „G. S." József-körut 2. Trafik. 4736

100.000 korona ujdonságom által, bővebb felvilágositás e lap kiadóhivatalában. 4756

Házvezetőnőnek ajánlkozik intelligens fiatal özvegy nő, ki ily minőségben már huzamosabb ideig alkalmazva volt és a háztartás minden ágában jártas. Cim: Király-utca 76, ajtó 12. 4765

Nyári lakás Balaton-Almádin, 2 szoba, konyha és pince 120 frt, 1 szoba, konyha és veranda 120 frt az egész idényre, esetleg az egész 200 frt, tudakozódni Bokrossy Viktornál lehet, Balaton-Almádin.

Törökbálinton 2 szobából s konyhából álló nyaralók kiadók. A lakások ára a nyári idényre 160 koronától. Bővebbet: Bunth István, Schmidt Károly, Nikoletti Mihály, Krizsanovits András, Gindert Ferenc, Gauland József, Nothnagel István, Führinger János, Wittinger Antal, Fink János, Martinkovits János, Szalczinger József, Gauland Lajos, Gauland Rozina Törökbálinton.

Kiadók a nyári idényre 120 koronáért Törökbálinton 2 szoba s konyhából álló lakások. Részletes felvilágositást adnak: ifj. Wittinger Ferenc, Brucker József, Kimmel József, Gigler Mihály, Izeli Ádám, Heller Ferenc, Heszki Antal, Kern Mátyás, Engl Károly, Bürger Mihály, Scheiblinger Mátyás, Knapp György, Rakasányi Antal, Schenadek József, Simon Péter tanár, ifj. Steiner Antal, Schlegl Szilveszter, Törökbálinton.

Nyári lakások olcsón kiadók. Részletes felvilágositást kaphatók: Bunth Gáspár, Gigler Antal, Posztovszki Antal, Rakesányi János, Wölbling Ferenc, Fliegl József, id. Izeli Antal, Törökbálinton.

Martonvásáron (Fejér m.) a következő nyári lakások bérbeadók: id. Fogl Györgynél butorozott szoba fél konyha havi 20 koronáért, özv. Hrabovszky Józsefnénál 2 szoba, 1 konyha butor nélkül havi 45 koronáért, özv. Pommer Jakabnénál 1 szoba fél konyha havi 20 koronáért. Furnhauser Antalnál 2 szoba, 1 konyha butor nélkül havi 40 koronáért, Hüll Lipótnál 1 szoba fél konyha havi 20 koronáért, Adamovics Imre 1 szoba fél konyha butor nélkül havi 25 koronáért.

Cimbalom pedálos, 35 frtért eladó. Erzsébet-körut 2. Horváth. 15309

Ebédlőcsillár szalonosillár, légszeszre, olcsón eladó. Ovoda-utca 24. II. 16. 15310

Vendéglő, igen jóforgalmu, fővárosi legélénkebb helyén, melyet ritka alkalmi vételként merek bárkinek is igen melegen megvételre ajánlani, sürgősen eladó. Bővebbet Niemetz Gyula üzletek adásvételi irodája Budapesten, Rökk Szilárd-utca 22.

Szatócsüzlet fővárosi legnépesebb pontján mint régi és igen jómenetelü üzletet bárkinek is igen melegen merek ajánlani megvételre igen sürgősen és minden elfogadható árért eladó. Bővebbet Niemetz Gyulánál, Rökk Szilárd-utca 22.

Balaton partján Almádin egy szoba, közös konyha, veranda egész idényre 150 korona, havi részletben 80 korona, Rigó István Almádiban

Balatonra kirándulók megtekinthetik Balaton legszebb partján Lelléu (v. á.) Pazich Ilonánál 2, 3—5 szobás nyaralóját. 2 ára kibérelhető butorozott villát.

500—1000 frt betéttel, néhány hét alatt több 1000 frt keresheti tisztességes uton. Ajánlatok „Nincs rizikó" alatt Budapest főposta postrestante. 4722

70 koronáért az egész nyári idényre bérbeadók Törökbálinton, 1 szoba s konyhából álló nyaralók. Részletes felvilágositást adnak: Hartmann Károly, Scheirich István, Fallenbüchel Flóris, Wittinger Antal, Schenadek Lőrinc, Kilii János, Heszler József, Krizsánovits Jánosné, Bunth István, Bunth Mátyásné, Heffner János, Führinger József, Geszler Lenárdné Törökbálinton.

Törökbálinton Gogler Antalnál 3 szoba s 2 konyha. Izeli Ádámnál 4 szoba s 1 konyhából álló lakások a nyári idényre 280 koronáért kiadók. Bővebbet a tulajdonosoknál.

Nyaralók kiadók, 2 szoba s konyha a nyári idényre 200 koronáért. Bővebbet: Pettinger János, Rack János, Kimmel Antal, Bunth András, Augusztin József, Jankovics György, Schneider Fallenbüchel Mátyás Törökbálinton.

Nyaralók: 80 koronáért kaphatnak 1 szoba s konyhából álló lakásokat a nyári idényre Török-Bálinton. Részletes felvilágositást adnak: Thoma Antal, Pertl János, Strari Márton, Eckstein Herman, Balser János, Krizsánovits János, Heiller György, Heller Ignácz, Eckstein Hermann, Beigelbeck József, Bürger Márton. Scheirich Ferenc, Bunth András, Schlegl Ferenc, Fink Katalin, Meichl Antal, Szalczinger Ferenc, Herman Antal, Geszler Mihály, Schlegl József, Bunth Ferenc id. Steiner János, id. Jeckl Ferenc, Heller Ferenc, Geschitz Márkus, Szax Ferenc, Herman Lőrincné, Wolf János, Kriszt Ferenc, Gigler Jakab, Gelmár Mátyás, Fritzenhann Jakab, Heller Ferenc, Hilbert Antal, Heller Ignác, Kellner Jakabné, Schmidt Károly, Wolf János, Strelli Jakab, Jung Pál, Führinger Jakab, Holl József, Pruta Éva, Geschitz József, Führinger J., Czeisz Györ., Rascher Antal, Kuffler Ignácné, Weigl Ferenc, Weigl Gergely, Heller Mátyás, Schlegl Ferenc Wölkling György Törökbálinton.

Fonyód-fürdőn kiadó egy 3 szobás lakás, konyhával. Bővebb értesités Angyal Pál ad Fonyód-fürdőtelepen.

3 szoba s 2 konyhából álló nyári lakások Törökbálinton a nyári idényre 260 koronáért bérbeadók, bővebbet: Joszt József, Wittinger Mátyás, Feszl János Törökbálint.

Kiadók a nyári idényre 140 koronáért Törökbálinton 1 szoba s konyhából álló lakások. Bővebbet: Wittinger János, Beigelbeck Florián, Ibrányi István, Hermann Mátyás, Hermann András, Lechner József, Fallenbüchel József, Hoch Emil, Gelmár Jakab, Brucker Imre, Joszt István, Kimmel Péter, ifj. Fink József, Heller Mihály, Gindert Mihály, Nothnagel Márton, Gauland József, Wagner Pál, Führinger Márton, Wittinger Mátyás, ifj. Hermann Antal Törökbálinton.

A nyári idényre 180 koronáért kiadók. Bővebbet Gelmár Jakab, Jankovics Ferenc, Fallenbüchel János, Feiszer Imréné, Gauland János, Kilii Nándor, Steiner Pál, Feszl István, Wenger Márton, Gauland Mátyás, Bernhardt József, Eckstein János Törökbálinton.

Péczelen ház az India-telepen, 230 □öles telken, 1900-ban épült, cseréppel fedett, mely áll: 3 szoba, konyha, kamra, zárt verandából, az udvar gyümölcsfákkal beültetve, szaletlivel, továbbá kényelmes keritel, sürgősen 2200 forintért eladó. Bővebbet Niemetz Gyula ingatlanok adásvételi irodája Budapest, Rökk Szilárd-utca 22.

Telek Szt.-Mihályon, 400 négyszögöles, az Almássy Pál telepen, a Lajos-utcában 2800 koronáért sürgősen eladó, igen kedvező fizetési föltételekkel. Bővebbet Niemetz Gyula telkek adásvételi irodája, Budapesten, Rökk Szilárd-utca 22.

Ház Kőbányán a Jászberényi-ut legszebb pontján, melyben 13 lakás, 3 üzlethelyiség van a mostani mostoha bérviszonyok között jövedelmez 2970 forintot, 26.000 forintért sürgősen eladó. Bővebbet Niemetz Gyula ingatlanok adásvételi irodája Budapesten Rökk Szilárd-utca 22.

Szálloda Délmagyarország nagyobb városában az első és legjobb menetelü üzlet ott 20 vendégszoba, étterem, kávéház és kerthelyiség, valamennyi gyönyörüen berendezve, mult évi forgalma 55.000 frt sürgősen eladó. Bővebbet Niemetz Gyula üzletek adásvételi irodája Budapesten, Rökk Szilárd-utca 22.

Belvárosi bérház a főváros legszebb és legnépesebb pontján, a Központi vásárcsarnok közvetlen közelében fekvő, szolid és csinosabb épitkezésü kétemeletes, már adóban levő sarokház, 87 négyszögöles területen, csupa utcai szobákkal ellátva. 80,000 forintért eladó, melyet 23,000 forintos 12½ éves bankkölcsön terhel csak. Ezen ház mult évben birói becslés alapján 150,000 forintra becsültetett hivatalosan. Rendkivül alkalmas ezen ház szállodai üzlet céljára s igen igen fényes és páratlan jövedelmező üzletet alapithatna meg magának bárki e ház megvételével. Bővebbet Niemetz Gyula ingatlanok adásvételi irodája, Rökk Szilárd-utca 22. Csakis válaszbélyeggel ellátott levelekre válaszoltatik.

Üzlethelyiség a budai oldal legszebb és legnépesebb pontján, különösen kalap-, cipő-, játékáru- stb. üzletnek igen alkalmas, melyben egy elegáns és masszív berendezés is átvehető, azonnal bérbeadandó és esetleg a berendezés is külön eladó fölötte jutányos áron. Bővebbet Niemetz Gyula üzletek adásvételi irodája, Rökk Szilárd-utca 22

Nyári lakás Vácon, a Duna partján, nagy árnyas kert, tágas udvar, két szoba és konyha, esetleg teljes penzió. Bővebb értesitést az Emesich Lajosné, Vác, Tabánköz 1.

A nyári idényre kiadók Törökbálinton 160 koronáért 1 szoba s konyhából álló lakások. Bővebbet: Léber Márton, Fallenbüchel János, Keufler Márton, Kilii Mihály, Galcsó Tamás, Róthauszky Mátyás, Paxián János, Kriszt Ferencné, Léber Mártonné, Pertl József, ifj. Izeli Antal, Jeschitz József, Bernhardt József, Bunth Antal, Schmidt János, Brandauer Ferenc, Karafi Ferenc, Izeli Rókus, Wolf Károlyné, Hasenauer Antal, Hauschauer Márton, ifj. Nothnagel István, Domanits András, Fallenbuchel Flóris, Rascher József, Krizsanovits Ferenc, Bernhardt József, Loschinger József, Fischer Mátyás, Matics István, Gauland Márton, Joszt József, Fink Henrik, Jeschitz Ferenc, Joszt Pál, Troib Mihály, Küchel Antal, Beigelbeck Ferenc, Czeisz József, Scheirich Mátyás, Führinger Lenhardt, Bunth Mihály, Augusztin János, Gigler Ferenc, Korb István, Törökbálinton.

Almádin, a Balaton legszebb helyén, kiadó 4 szoba, konyha, 2 veranda, egész idényre 350 frt, külön 2—2 szoba 260 frt, értekezni Becsák Ferencnél lehet, Balaton-Almádin.

Rácz-Almáson a következő lakások kiadók: Láng Mihályné 119, házszám alatt, 1 szoba, 1 konyhából álló lakását, idényre butorozva 6 koronáért butor nélkül 40 koronáért ajánlja. 2. Szabó Mihály Kis-utca 124. sz. a. 1 szoba, 1 konyhából álló lakás egész idényre butorozva 60 korona, butor nélkül 40 koronáért adja. 3. Kholter Ferenc 212. sz. házában 1 szobát, 1 konyhát 3 honapra butor nélkül 40 korona butorral 60 koronáért ajánlja.

Lakás Fonyód-fürdőn, mely áll 2 szoba és konyhából, kiadó Gölöncsér Istvánnál, Fonyód-fürdőn.

Magánnyomozó Fischer Mór, Budapest Váci-körut 40. 1506

Élőkerités. Május végén is teljes sikerrel ültethető örökös, kulcscsal zárható gleditschia sövénycsemete. Ezre 6 forint, kétéves erős, elegendő száz méter kerítéshez. Árjegyzék, kezelési utasitás ingyen. Nagy Gábor, Nagy-Kágya, u. p. Székelyhid.

Három szoba és konyhából álló lakás Fonyódfürdőn a nyári idényre kiadó. Tudakozódni lehet Was Jánosnál, Fonyódon.

Rákos-Szt.-Mihályon Ujváry orvos forrásfürdő-telepén több kisebb-nagyobb lakás kiadó.

Balaton-Almádin kiadó 4 szoba, előszoba, konyha, kamra, nagy veranda és pincéből álló lakás egész idényre 720 koronáért, továbbá 3 szoba, konyha, pince és verandából álló lakás egész idényre 500 koronáért s végül 1 szoba, zárt veranda (lakható butorozva) és konyhából álló lakás egész idényre 200 koronáért. A nyaralók teljesen butorozva vannak. Felvilágositás ifj. Perczel Sándornál, B.-Almádi.

Rákos-Szent-Mihályon a József-utca 32. szám alatt (Almássy Pál telep) 3 szoba, konyha, veranda és egy nyári konyha és mellékhelyiségek, Rákos-Szent-Mihályon Mihályi-ut 103. szám alatt 4 szoba, konyha és mellékhelyiségek. Mind a két ház kerttel együtt adandó ki, és a lóvasut közelében fekszik. Mind a két ház két részre lehet osztani, tehát lehet egy nagyobb és egy kisebb lakás. A házak vételára és bérbeadási díja megtudható Stelly Géza igazgató, tanitónál (lakik: Rákosfalva, iskola épület Vezér-u. 28. sz.) és Szandovics Jakab házgondnoknál Ilona-utca 39/a sz.

Angol, francia vagy németet alaposan tanitja egy tapasztalt magyar nyelvmester, ki tanulmányait külföldön végezte. Sikeres módszer. Kitűnő ajánlatok. Lakás: Gáspár Bernát, IV. Vörösmarty-u. 51/A., 21. ajtó.

Budakeszi Virágvölgy 259 ház szám alatt (közvetlen az erdő közelében) 6 szoba, 2 konyha, 2 veranda, tágas gyümölcskerttel. Virágvölgy 253. házsz. 3 szoba, 1 konyha, 1 veranda, 1 pince, gyümölcsöskerttel. Erdő-utca 258. házsz. 5 szoba 2 konyha, 1 pince (2 fedett zöld lugas) gyümölcskerttel. Bérösszeg: alku szerint. A lakók felszerve is kiadók. Bővebbet Stofitz Antal, közs. előljáró.

Privát kutató. Iroda: Kerepesi-ut 75. Kényes megbizásokat, megfigyeléseket, nyomozásokat elvállal, ugy magán, mint családi-ügyekben: Kossa Magyary Géza. Található 10—6-ig. 15016

Kitűnő szabásu ruhákat készit szakmájában tökéletes szabónő. Vidéki megrendeléseket is teljesit a legszebb kivitelben. Jutányos és fizetési feltételek. Szentkirályi-utca 22. II. 62.

Kisebb-nagyobb nyaralók olcsón kiadók, részletes felvilágositást adnak: Gauland Ferenc, Csurcsia István, ifj. Steiner Mátyás, Wölbling Jakab, Gentischer Antal, Führinger Sebő, Scheirich József, Gigler Antal, Wölbling Márton, Czeisz György, Nobis Márton, Gelmár Jakab, Joszt Ferenc, Wolf Bernhardt, Pertl Antal, Pettinger János, Scherer Antal, Czeisz Augusztin, Schlegl Lipót, Horváth Mihály, Knapp András, Steiner Henrik, Loschinger Ignác, Rack Mátyás, Kronvetter János, Heszler János, Pertl Ferenc, Nagy Antal, Herman Mártonné, Luncz Rókus, Schmall Mátyás, Eckstein Adolf, Martinkovits János, Hilbert Ferencné, Steiner Antal, Hachnauer József, Gauland Antal, Bunth János, Pertl Ferencz, Hachnauer István, Beigelbeck Ferenc, Kreznovetter István, ifj. Wolf József, Herman Márton, Hilbert Mihály, Steiner Ferenc Törökbálinton.

Egy igen ügyes masszirnő és hidegvizgyógykezelőnő ki a szakmájában nagy gyakorlattal bir ajánlkozik privát házakhoz cime Dob-utca 109, II. em. 20. Gross Fánny.

Nyári idényre Balaton Almádin szobák az egész idényre 30 frt-tól kaphatók, Becsák Ferencnél Balaton-Almádin.

Singer-varrógépeket mélyen leszállitott árban heti 1 frtos részletre kaphatók 6 évi jótállással. Láng kereskedőnél, József-körut 41. 4678

Fodrásznő, rendkivül ügyes, ismeretség hiányában ezuton ajánlkozik. Özv. Waldné VI., Vörösmarty-utca 48. II. 21. 4247

Uj aranyozó mellyel bárki azonnal moshatóan ujjá aranyozhat, elavult tükör- és képrámát szobrot stb Üvegje ecsettel 80 kr., negyedliteres 3 frt., nyolcadliteres 1 frt 50 kr. Megrendelhető Kertész Tódornál Budapest, Kristóftér. Árjegyzék ingyen.

Szolid árak.
Mautner Henrik
butorszállitási és beraktározási vállalat
BUDAPEST, VIII., József-körut 21.
Száraz raktárak.

Butor legjobb minőségben, legolcsóbban, részletre és készpénzért kapható Weinberger Fülöpnél, VI., Nagymező-utca 37 szám

Balassa-féle Ugorka-tej aranyéremmel kitüntetve Párisban és Bécsben 1902. fölötte biztos hatású szépitőszer, mely azonnal eltávolit szeplőt, májfoltokat mindenféle tisztátlanságot az arcról, s annak gyönyörű üdességet, fiatalságot kölcsönöz. Tessék vigyázni, hogy minden üvegen a „Balassa" név látható legyen. Egy üveg ára 2 korona; valódi angol ugorka-szappan 1 kor., 3 darab 2 kor. 40 fillér, ugorka-pouder 1.20 és 2 kor., Kapható Balassa gyógyszertárában Temesvár; Budapesten, Török gyógyszertárban, Király-utca 12, Andrássy-ut 29. és minden gyógyszertárban.

Kerékpárosok figyelmébe! Külső gummi köpeny 10.—6-ig 7.— korona, belső gummi 6 s tömlő 5.— és 4.— korona. Acetylenlámpák, csengők stb. alkatrészek gyári árban kaphatók
Herbster Henrik kerékpár, varrógép és alkatrészek nagy raktárában. BUDAPEST, VII. ker., Erzsébet-körut 36. Árjegyzék kivánatra ingyen és bérmentve.

Butor csak jó minőségü Hálószoba, ebédlő, szőnyegdivány, asztal, szék, iróasztal, könyvszekrény, uri fotelek, ottomán, szalonberendezés, tükör, ugy egyenkint is, nagyon olcsón, eladás nagyban és kicsinyben. Vidékre ingyen csomagolva, bérmentve. Csak VI. Teréz-körut 40. szám Steinberger Manó butorgyárosnál.

Minden óra javitása 90 kr. 2 évi jótállás. Ékszerjavitások feltünő olcsón és jól. Tört arany- és ezüst-tárgyakat, drágaköveket a legmagasabb árban veszünk meg. Schiller Izsó, óra és ékszerész IV., Királyi Pál-utca 12., a m. kir. postával szemben.

Részletfizetésre arany, ezüst, ékszerek és ingaórák olcsón kaphatók Grünberger Ármin Béla IV. Váci-utca 30. I. em. 23

Elegáns fénykép elegáns kivitelben, igen jutányos áron. Makart képek drbját 1 frtért. Vidéki kis képek után nagyitások lelkiismeretes pontos kivitelben készittetnek. **Waitzner** fényképészeti müintézete Budapest, Erzsébet-körut 20

Legjobb árak arany, ezüst, brilláns, drágakövekért és az ezekről szóló zálogcédulákért **Hoffmann A.** ékszerésznél Kerepesi-ut 6. sz. Bazárépület.

BUTOROK és egyéb hasznos berendezési tárgyak, kedvező fizetés mellett is. Tessék **díjtalanul** képes árlapot kérni. **Pollák N. Ignác** Budapest, Teréz-körut 23.

Fogak 2 frttól, a nélkül, hogy a gyökeret el kellene távolitani, szájpadlás nélkül is. Foghuzás fájdalom nélkül. — Igen tartós fogtömés. Fogkoronák gyökerekre illesztetnek. — Fogorvos Dr. Neufeld, Kossuth Lajos-u. 14. Vasár- és ünnepnapokon délután 4-ig.

Az „ATHENAEUM" irodalmi és nyomdai részvénytársulat kiadásában megjelent: **Köszöntő-könyv.** Irták Leckel Henrik és Robez Andor. Ára kötve szines borítékkal 1 korona 40 fillér. Tartalmaz verses köszöntőket gyermekek részére, mindenféle alkalmakra, szülőkhöz, nagyszülőkhöz, mindenféle rokonok, barátok, ismerősök, tanitókhoz stb. Kapható a kiadó-társulatnál Budapesten, VII., Kerepesi-ut 54. szám, és minden könyvkereskedésben.

Hálószobák ebédlőkredencek, divánok, előszobafal, konyha kredencek és többféle butorok eladók, készpénzért és részletfizetésre. Használt butorok vétetnek **Hunyadi-tér 3. szám** udvarban

Premier Kerékpárok leg finomabb a világ leg jutányosabb vásáron. Árjegyzék díjmentesen Premierwerke Eger Csehország.

MEGJELENT **A Magyar Földbirtok 1903-ra.** Magyarország 100 holdon felüli földbirtokosainak, gazdatisztjeinek és haszonbérlőinek **Czimtára** gazdasági és munkásviszonyainak a gazdasági kiállitások, versenyek és terméseredmények ismertetésével. Ára fűzve 25 K. kötve 26 K. Megrendelések a „PÁTRIA" irod. vállalat- és nyomdai részv.-társasághoz, Budapest, IX. ker., Üllői-út 25. szám intézendők.

Lapunk szerkesztőségét és kiadóhivatalát május hó 1-én VIII. Kerepesi-ut 23. sz. alá helyezzük át

Szerkesztőségi telefon-szám: 56—12. Kiadóhivatali telefon-szám: 54—39.

Nyomatott a „Pátria" irodalmi vállalat és nyomdai részvénytársaság körforgógépén, Budapest, IX., Üllői-ut 25.